

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

(RESULTS AND DISCUSSION)

การเสนอผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบความร่วมมือของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบวิธีผสม (Mixed methods research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่ง ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยอันประกอบด้วย

- 1) ผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ
- 2) ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

1) ผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 และ 2 แบ่งการศึกษาเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะประชากรศาสตร์

ตอนที่ 2 ผลการศึกษบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 1 ลักษณะประชากรศาสตร์

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของแต่ละภาคีในภาพรวม ดังปรากฏดังนี้

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยกลุ่มภาคีทั้งหมด 7 ภาคี จำนวน 557 คน ประกอบด้วยภาคีสถาบันการศึกษามากที่สุดคือ ร้อยละ 34.81 รองลงมาคือ ภาคเอกชน ร้อยละ 28.83 ภาคีสานสถาน ร้อยละ 18.80 ภาคเครือข่ายกาญจนาภิเษก ร้อยละ 7.10 ภาคประชาชน ร้อยละ 7.13 ภาครัฐ ร้อยละ 2.52 และ ภาคประชาสังคม ร้อยละ 1.42 ซึ่งอายุเฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ยที่ 37 ปี และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ 10,310 บาท

ตาราง 1 จำนวนความถี่และร้อยละของข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ (n= 557)

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประเภทของหน่วยงาน		
ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษก	40	7.10
ภาคีสถาบันการศึกษา	191	34.81
ภาคีศาสนสถาน	103	18.80
ภาคีรัฐ	14	2.52
ภาคีเอกชน	158	28.83
ภาคีประชาสังคม	8	1.42
ภาคีผู้นำประชาชน	43	7.13
อายุเฉลี่ย	37	ปี
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	10,310	บาท

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน

ผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมที่มีต่อ
การสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอนครอบคลุมประเด็น 5 ระดับ
อันประกอบด้วย ระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร ระดับการรับฟังความคิดเห็น ระดับการเปิดโอกาสให้
มีส่วนร่วม ระดับการสร้างความร่วมมือ และระดับการให้อำนาจตัดสินใจ ปรากฏผลดังนี้

ภาพรวมทั้ง 7 ภาคี

จากตาราง 2 พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 7 ภาคีเคยมีบทบาทน้อยต่อการสร้างความร่วมมือ
ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอนทั้ง 5 ระดับ อันประกอบด้วยด้านการแบ่งปันข้อมูล
ข่าวสาร ด้านการรับฟังความคิดเห็น ด้านการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ด้านการสร้างความร่วมมือ
และด้านการให้อำนาจตัดสินใจ

ระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายนอกชุมชนสูงสุด ร้อยละ 33.03 รองลงมาคือเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายในชุมชน ร้อยละ 23.70 เคยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 22.08 และเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรม เพียงร้อยละ 21.36 ตามลำดับ

ระดับการรับฟังความคิดเห็นก็เช่นเดียวกัน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยรับฟังเรื่องราวด้าน
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตน ร้อยละ 31.60

ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยส่งเสริมให้นาภูมิปัญญาท้องถิ่น
มาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสูงสุดคิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 35.01

เคยสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชน ร้อยละ 31.60 เคยแนะนำชักชวนผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 17.77 และเคยจัดเตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 13.29 ตามลำดับ

ระดับการสร้างความร่วมมือ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นสูงสุด ร้อยละ 40.39 เคยประชุมเพื่อคิดหากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพียง ร้อยละ 18.31 เคยประสานงานร่วมกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 17.95 เคยประชุมดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 15.26 เคยประชุมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่องานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 13.11 และเคยวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 12.39 ตามลำดับ

ระดับการให้อำนาจตัดสินใจ พบว่าผู้ให้ข้อมูลเคยมีส่วนร่วมพิจารณากำหนดจุดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงในพื้นที่สูงสุด ร้อยละ 23.70 เคยร่วมพิจารณาผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 22.98 เคยกำหนดเป้าหมายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 22.62 เคยตัดสินใจสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 20.29 เคยสร้างและพัฒนาความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 19.93 และเคยกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับเครือข่ายการท่องเที่ยว ร้อยละ 16.34 ตามลำดับ

สรุปการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอนในภาพรวมของทั้ง 7 ภาควิชา พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีบทบาทในระดับต่างๆน้อยมาก ทั้งระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร ระดับการรับฟังความคิดเห็น ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ระดับการสร้างความร่วมมือ และระดับการให้อำนาจตัดสินใจ ทั้งนี้ในระดับการสร้างความร่วมมือ พบว่าการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 40.39) ขณะที่ระดับการสร้างความร่วมมือเช่นกัน พบว่าการวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีสัดส่วนต่ำสุด (ร้อยละ 12.39)

ตาราง 2 บทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอนในภาพรวม

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร				
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายนอกชุมชน	184	33.03	373	66.97
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายในชุมชน	132	23.70	425	76.30
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	123	22.08	434	77.92
การพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	119	21.36	438	78.64

ตาราง 2 (ต่อ)

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การประชุมดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	85	15.26	472	84.74
<u>ระดับการรับฟังความคิดเห็น</u>				
การรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตน	176	31.60	381	68.40
<u>ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม</u>				
การส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	195	35.01	362	64.99
การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชน	176	31.60	381	68.40
การแนะนำชักชวนผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	99	17.77	458	82.23
การจัดเตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	74	13.29	483	86.71
<u>ระดับการสร้างความร่วมมือ</u>				
การอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น	225	40.39	332	59.61
การประชุมเพื่อคิดหากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	102	18.31	455	81.69
การประสานงานร่วมกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	100	17.95	457	82.05
การประชุมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่องานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	73	13.11	484	86.89
การวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	69	12.39	488	87.61
<u>ระดับการให้อำนาจตัดสินใจ</u>				
การร่วมพิจารณากำหนดจุดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงในพื้นที่	132	23.70	425	76.30
การร่วมพิจารณาผลกระทบทั้งด้านบวก และด้านลบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	128	22.98	429	77.02
การกำหนดเป้าหมายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	126	22.62	431	77.38
การตัดสินใจสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	113	20.29	444	79.71
การสร้างและพัฒนาความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	111	19.93	446	80.07
การกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับเครือข่ายการท่องเที่ยว	91	16.34	466	83.66

ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษก

จากตาราง 3 พบว่าผู้ให้ข้อมูลของภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษกเคยมีบทบาทน้อยต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่แอนทั้ง 5 ระดับ อันประกอบด้วยระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร ระดับการรับฟังความคิดเห็น ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ระดับการสร้างความร่วมมือ และระดับการให้อำนาจตัดสินใจ

ระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายนอกชุมชนสูงสุด ร้อยละ 40.00 รองลงมาคือเคยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 25.00 เคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 22.50 เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายในชุมชน ร้อยละ 20.00 ตามลำดับ

ระดับการรับฟังความคิดเห็นก็เช่นเดียวกัน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยมีส่วนร่วมรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตนคิดเป็น ร้อยละ 37.50

ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยส่งเสริมให้นาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสูงสุด ร้อยละ 30.00 รองลงมาคือเคยแนะนำชักชวนผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเคยจัดเตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเท่ากันที่ร้อยละ 25.00 ขณะที่เคยสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชนมีเพียงร้อยละ 17.50 เท่านั้น

ระดับการสร้างความร่วมมือ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นสูงสุด ร้อยละ 30.00 รองลงมาคือ เคยประชุมเพื่อคิดหากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 25.00 ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลเคยประสานงานร่วมกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเคยประชุมดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีสัดส่วนเท่ากันที่ ร้อยละ 22.50 เคยประชุมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่องานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 17.50 และเคยวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 15.00 ตามลำดับ

ระดับการให้อำนาจตัดสินใจ พบว่าผู้ให้ข้อมูลเคยสร้างและพัฒนาความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสูงสุด ร้อยละ 30.00 รองลงมาคือเคยกำหนดเป้าหมายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 27.50 ขณะที่เคยร่วมพิจารณากำหนดจุดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงในพื้นที่ และเคยตัดสินใจสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีสัดส่วนเท่ากันที่ ร้อยละ 25.00 นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลเคยกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับเครือข่ายการท่องเที่ยว ร้อยละ 22.50 และเคยร่วมพิจารณาผลกระทบทั้งด้านบวก และด้านลบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 20.00 ตามลำดับ

สรุปการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่แอนของภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษก พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีบทบาทในระดับต่างๆ น้อย ทั้งระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร ระดับการรับฟังความคิดเห็น ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ระดับการสร้างความร่วมมือ และระดับการให้อำนาจตัดสินใจ เนื่องจากกลุ่มภาคีจากเครือข่ายกาญจนาภิเษกส่วนใหญ่ประกอบด้วยบุคลากรจากสถานีกษัตริย์หลวงอ่างช้าง และโรงงานหลวงดอยคำ

ที่ ๑ (ผาง) ที่มีความชำนาญกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการแปรรูปผลผลิตมากกว่าการดำเนินงานเชิงวัฒนธรรม จะมีบางส่วนเท่านั้นที่เป็นบุคลากรของพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ (ผาง) ที่มีประสบการณ์เรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยตรง

ตาราง 3 บทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษกต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร				
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายนอกชุมชน	16	40.00	24	60.00
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	10	25.00	30	75.00
การพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	9	22.50	31	77.50
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายในชุมชน	8	20.00	32	80.00
ระดับการรับฟังความคิดเห็น				
การรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตน	15	37.50	25	62.50
ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม				
การส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	12	30.00	28	70.00
การแนะนำชักชวนผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	10	25.00	30	75.00
การจัดเตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	10	25.00	30	75.00
การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชน	7	17.50	33	82.50
ระดับการสร้างความร่วมมือ				
การอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น	12	30.00	28	70.00
การประชุมเพื่อคิดหากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	10	25.00	30	75.00
การประสานงานร่วมกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	9	22.50	31	77.50
การประชุมดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	9	22.50	31	77.50

ตาราง 3 (ต่อ)

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการสร้างความร่วมมือ (ต่อ)				
การประชุมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่องานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	7	17.50	33	82.50
การวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	6	15.00	34	85.00
ระดับการให้อำนาจตัดสินใจ				
การสร้างและพัฒนาความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	12	30.00	28	70.00
การกำหนดเป้าหมายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	11	27.50	29	72.50
การร่วมพิจารณากำหนดจุดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงในพื้นที่	10	25.00	30	75.00
การตัดสินใจสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	10	25.00	30	75.00
การกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับเครือข่ายการท่องเที่ยว	9	22.50	31	77.50
การร่วมพิจารณาผลกระทบทั้งด้านบวก และด้านลบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	8	20.00	32	80.00

ภาคีสถาบันการศึกษา

จากตาราง 4 พบว่าผู้ให้ข้อมูลของภาคีสถาบันการศึกษามีบทบาทน้อยต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่องทั้ง 5 ระดับ อันประกอบด้วย ระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร ระดับการรับฟังความคิดเห็น ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ระดับการสร้างความร่วมมือ และระดับการให้อำนาจตัดสินใจ

ระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายนอกชุมชนสูงสุด ร้อยละ 30.37 รองลงมาคือ เคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 20.94 เคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายในชุมชน และเคยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเท่ากันที่ ร้อยละ 16.75 ตามลำดับ

ระดับการรับฟังความคิดเห็นก็เช่นเดียวกัน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตน ร้อยละ 24.61

ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม พบว่าผู้ให้ข้อมูลเคยสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชนสูงสุด ร้อยละ 26.18 รองลงมาคือ เคยส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 24.08 เคย

แนะนำชักชวนผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 14.14 และเคยจัดเตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 9.42 ตามลำดับ

ระดับการสร้างความร่วมมือ พบว่าผู้ให้ข้อมูลเคยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นสูงสุด ร้อยละ 32.98 รองลงมาคือเคยประสานงานร่วมกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 12.57 เคยประชุมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่องานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 9.95 เคยประชุมเพื่อคิดหากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 9.42 เคยประชุมดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 8.90 เคยวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 6.81ตามลำดับ

ระดับการให้อำนาจตัดสินใจ พบว่าผู้ให้ข้อมูลเคยกำหนดเป้าหมายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเคยตัดสินใจสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสูงสุดคิดเป็นสัดส่วนเท่ากันที่ร้อยละ 16.23 นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลยังเคยร่วมพิจารณากำหนดจุดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงในพื้นที่ ร้อยละ 12.57 เคยสร้างและพัฒนาความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 10.99 เคยร่วมพิจารณาผลกระทบทั้งด้านบวก และด้านลบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 9.42 และเคยกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับเครือข่ายการท่องเที่ยว ร้อยละ 7.33 ตามลำดับ

สรุปการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮอนในภาพรวมของภาคีสถาบันการศึกษา พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีบทบาทน้อยเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ในภาคีนี้ยังขาดความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่เมื่อพิจารณาในเชิงลึกจะพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ซึ่งเป็นครูในสถาบันการศึกษาต่างๆจะเข้าใจเฉพาะเรื่องวัฒนธรรม และจะเคยมีบทบาทในการมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมในท้องถิ่นเท่านั้น

ตาราง 4 บทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีสถาบันการศึกษาต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮอน

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร				
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายนอกชุมชน	58	30.37	133	69.63
การพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	40	20.94	151	79.06
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายในชุมชน	32	16.75	159	83.25
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	32	16.75	159	83.25

ตาราง 4 (ต่อ)

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ระดับการรับฟังความคิดเห็น</u>				
การรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตน	47	24.61	144	75.39
<u>ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม</u>				
การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชน	50	26.18	141	73.82
การส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	46	24.08	145	75.92
การแนะนำชักชวนผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	27	14.14	164	85.86
การจัดเตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	18	9.42	173	90.58
<u>ระดับสร้างความร่วมมือ</u>				
การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น	63	32.98	128	67.02
การประสานงานร่วมกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	24	12.57	167	87.43
การประชุมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่องานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	19	9.95	172	90.05
การประชุมเพื่อคิดหากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	18	9.42	173	90.58
การประชุมดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	17	8.90	174	91.10
การวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	13	6.81	178	93.19
<u>ระดับการให้อำนาจตัดสินใจ</u>				
การกำหนดเป้าหมายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	31	16.23	160	83.77
การตัดสินใจสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	31	16.23	160	83.77
การร่วมพิจารณากำหนดจุดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงในพื้นที่	24	12.57	167	87.43

ตาราง 4 (ต่อ)

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการให้อำนาจตัดสินใจ (ต่อ)				
การสร้างและพัฒนาความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	21	10.99	170	89.01
การร่วมพิจารณาผลกระทบทั้งด้านบวก และด้านลบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	18	9.42	173	90.58
การกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับเครือข่ายการท่องเที่ยว	14	7.33	177	92.67

ภาคีสานสถาน

จากตาราง 5 พบว่าผู้ให้ข้อมูลของภาคีสานสถานมีบทบาทน้อยต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอนทั้ง 5 ระดับ อันประกอบด้วยระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร ระดับการรับฟังความคิดเห็น ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ระดับการสร้างความร่วมมือ และระดับการให้อำนาจตัดสินใจ

ระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายนอกชุมชน สูงสุดร้อยละ 38.83 รองลงมาคือเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายในชุมชน ร้อยละ 31.07 เคยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 30.10 และเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 28.16 ตามลำดับ

ระดับการรับฟังความคิดเห็นก็เช่นเดียวกัน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตนคิดเป็นร้อยละ 31.60

ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยส่งเสริมให้นาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสูงสุด ร้อยละ 48.54 รองลงมาคือเคยสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชน ร้อยละ 46.60 ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลเคยแนะนำชักชวนผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 14.56 และเคยจัดเตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 13.59 เท่านั้น

ระดับการสร้างความร่วมมือ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่งเคยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นในสัดส่วน ร้อยละ 54.37 ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลเคยประสานงานร่วมกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 20.39 เคยประชุมเพื่อคิดหากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 16.50 เคยวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 10.68 เคยประชุมดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 7.77 และเคยประชุมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่องานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพียง ร้อยละ 6.80 เท่านั้น

ระดับการให้อำนาจตัดสินใจ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยร่วมพิจารณาผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสูงสุดคิดเป็น ร้อยละ 43.69 รองลงมาคือเคยร่วมพิจารณา กำหนดจุดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงในพื้นที่ ร้อยละ 29.13 เคยกำหนดเป้าหมายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 24.27 เคยสร้างและพัฒนาความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 22.33 เคยตัดสินใจสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 16.50 และเคยกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับเครือข่ายการท่องเที่ยวเพียง ร้อยละ 15.53 ตามลำดับ

สรุปการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อนของภาคีศาสนสถาน พบว่า ภาพรวมของภาคีศาสนสถานมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมระดับต่าง ๆ น้อย ยกเว้นระดับการสร้างความร่วมมือซึ่งพบว่าภาคีศาสนสถานมากกว่าครึ่งหนึ่งเคยร่วมมือด้านอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นซึ่งมีความสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมทางศาสนา และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่

ตาราง 5 บทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีศาสนสถานต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อน

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ระดับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร</u>				
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายนอกชุมชน	40	38.83	63	61.17
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายในชุมชน	32	31.07	71	68.93
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	31	30.10	72	69.90
การพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	29	28.16	74	71.84
<u>ระดับการรับฟังความคิดเห็น</u>				
การรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตน	43	41.75	60	58.25
<u>ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม</u>				
การส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	50	48.54	53	51.46
การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชน	48	46.60	55	53.40

ตาราง 5 (ต่อ)

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม (ต่อ)</u>				
การแนะนำชักชวนผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้าน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	15	14.56	88	85.44
การจัดเตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	14	13.59	89	86.41
<u>ระดับการสร้างความร่วมมือ</u>				
การอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น	56	54.37	47	45.63
การประสานงานร่วมกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	21	20.39	82	79.61
การประชุมเพื่อคิดหากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	17	16.50	86	83.50
การวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	11	10.68	92	89.32
การประชุมดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	8	7.77	95	92.23
การประชุมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่องานด้านการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	7	6.80	96	93.20
<u>ระดับการให้อำนาจตัดสินใจ</u>				
การร่วมพิจารณาผลกระทบทั้งด้านบวก และด้านลบของการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	45	43.69	58	56.31
การร่วมพิจารณากำหนดจุดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงใน พื้นที่	30	29.13	73	70.87
การกำหนดเป้าหมายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	25	24.27	78	75.73
การสร้างและพัฒนาความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	23	22.33	80	77.67
การตัดสินใจสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	17	16.50	86	83.50
การกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สำหรับเครือข่ายการท่องเที่ยว	16	15.53	87	84.47

ภาคีเอกชน

จากตาราง 6 พบว่าผู้ให้ข้อมูลของภาคีเอกชนมีบทบาทน้อยต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอนทั้ง 5 ระดับ อันประกอบด้วยระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร ระดับการรับฟังความคิดเห็น ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ระดับการสร้างความร่วมมือ และระดับการให้อำนาจตัดสินใจ

ระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายนอกชุมชนสูงสุด ร้อยละ 23.42 รองลงมาคือเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายในชุมชน ร้อยละ 19.62 เคยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 13.92 และเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 12.66 ตามลำดับ

ระดับการรับฟังความคิดเห็นก็เช่นเดียวกัน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตน ร้อยละ 24.05

ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสูงสุด ร้อยละ 29.75 รองลงมาคือ

เคยสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชน ร้อยละ 29.11 เคยแนะนำชักชวนผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 17.09 และเคยจัดเตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 8.23 ตามลำดับ

ระดับการสร้างความร่วมมือ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นสูงสุด ร้อยละ 34.18 รองลงมาคือ เคยประสานงานร่วมกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 15.82 เคยประชุมเพื่อคิดหากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 15.19 เคยประชุมดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 14.56 เคยวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 12.03 และเคยประชุมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่องานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 9.49 ตามลำดับ

ระดับการให้อำนาจตัดสินใจ พบว่าผู้ให้ข้อมูลเคยร่วมพิจารณากำหนดจุดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงในพื้นที่สูงสุด ร้อยละ 22.15 เคยกำหนดเป้าหมายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 21.52 เคยร่วมพิจารณาผลกระทบทั้งด้านบวก และด้านลบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 18.99 เคยตัดสินใจสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 15.82 เคยสร้างและพัฒนาความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 15.19 และเคยกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับเครือข่ายการท่องเที่ยว ร้อยละ 13.29 ตามลำดับ

สรุปการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน พบว่าผู้ให้ข้อมูลของภาคีเอกชนมีบทบาทในภาพรวมน้อย เนื่องจากต่างคนต่างดำเนินการการท่องเที่ยวด้วยตนเองเป็นหลัก จะมีการพบปะพูดคุยกันบ้างแต่ก็น้อยมากยิ่งช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวผู้ประกอบการแต่ละคนแทบไม่มีเวลาพูดคุยกันเลย เพราะต้องต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาอย่างหนาแน่น

ตาราง 6 บทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีเอกชนต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ระดับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร</u>				
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายนอกชุมชน	37	23.42	121	76.58
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายในชุมชน	31	19.62	127	80.38
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	22	13.92	136	86.08
การพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	20	12.66	138	87.34
<u>ระดับการรับฟังความคิดเห็น</u>				
การรับฟังเรื่องราวการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตน	38	24.05	120	75.95
<u>ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม</u>				
การส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	47	29.75	111	70.25
การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชน	46	29.11	112	70.89
การแนะนำชักชวนผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	27	17.09	131	82.91
การจัดเตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	13	8.23	145	91.77
<u>ระดับการสร้างความร่วมมือ</u>				
การอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น	54	34.18	104	65.82
การประสานงานร่วมกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	25	15.82	133	84.18
การประชุมเพื่อคิดหากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	24	15.19	134	84.81
การประชุมดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	23	14.56	135	85.44
การวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	19	12.03	139	87.97

ตาราง 6 (ต่อ)

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการสร้างความร่วมมือ (ต่อ)				
การประชุมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่องานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	15	9.49	143	90.51
ระดับการให้อำนาจตัดสินใจ				
การร่วมพิจารณากำหนดจุดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงในพื้นที่	35	22.15	123	77.85
การกำหนดเป้าหมายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	34	21.52	124	78.48
การร่วมพิจารณาผลกระทบทั้งด้านบวก และด้านลบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	30	18.99	128	81.01
การตัดสินใจสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	25	15.82	133	84.18
การสร้างและพัฒนาความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	24	15.19	134	84.81
การกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับเครือข่ายการท่องเที่ยว	21	13.29	137	86.71

ภาครัฐ

จากตาราง 7 พบว่าผู้ให้ข้อมูลของภาครัฐมีบทบาทน้อย ต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อนทั้ง 5 ระดับ อันประกอบด้วยระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร ระดับการรับฟังความคิดเห็น ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ระดับการสร้างความร่วมมือ และระดับการให้อำนาจตัดสินใจ

ระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายนอกชุมชนมากถึง ร้อยละ 78.60 ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายในชุมชนเพียง ร้อยละ 42.90 และเคยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพียง ร้อยละ 28.60 เท่านั้น แต่ผู้ให้ข้อมูลกลับไม่เคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเลย

ระดับการรับฟังความคิดเห็น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตน ร้อยละ 42.90

ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากถึง ร้อยละ 78.60 แต่ผู้ให้ข้อมูลกลับไม่เคยสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชน รวมถึงการแนะนำชักชวนผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและจัดเตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเลย

ระดับการสร้างความร่วมมือ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยประชุมเพื่อคิดหากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่องานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสูงสุด ในสัดส่วนที่เท่ากันที่ ร้อยละ 42.90 รองลงมาคือ เคยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้อยละ 7.10 ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลไม่เคยประสานงานร่วมกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมถึงประชุมดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเลย

ระดับการให้อำนาจตัดสินใจ พบว่าผู้ให้ข้อมูลเคยกำหนดเป้าหมายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 42.90 แต่ผู้ให้ข้อมูลกลับไม่เคยร่วมพิจารณากำหนดจุดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงในพื้นที่ ร่วมพิจารณาผลกระทบทั้งด้านบวก และด้านลบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตัดสินใจสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สร้างและพัฒนาความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับเครือข่ายการท่องเที่ยวเลย

สรุปการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน พบว่าภาพรวมของผู้ให้ข้อมูลภาครัฐมีบทบาทด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมน้อย แต่เมื่อวิเคราะห์ลงลึกในบางประเด็นจะพบว่าภาครัฐเคยมีบทบาทในระดับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร คือเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายนอกชุมชนในปริมาณมาก ร้อยละ 78.60 เนื่องจากภาครัฐเป็นภาคีที่เคยมีโอกาสเข้ารับการฟังบรรยายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ใกล้เคียงบ่อยครั้ง นอกจากนี้ภาครัฐยังเคยมีส่วนร่วมในระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมคือ ส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากถึง ร้อยละ 78.60 ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากนโยบายของภาครัฐต่อการส่งเสริมภูมิปัญญา และดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมท้องถิ่น

ตาราง 7 บทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร				
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายนอกชุมชน	11	78.60	3	21.40
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายในชุมชน	6	42.90	8	57.10
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	4	28.60	10	71.40
การพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	-	-	14	100

ตาราง 7 (ต่อ)

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการรับฟังความคิดเห็น				
การรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตน	6	42.90	8	57.10
ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม				
การส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	11	78.60	3	21.40
การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชน	-	-	14	100
การแนะนำชักชวนผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	-	-	14	100
การจัดเตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	-	-	14	100
ระดับการสร้างความร่วมมือ				
การประชุมเพื่อคิดหากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	6	42.90	8	57.10
การประชุมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่องานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	6	42.90	8	57.10
การอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น	1	7.10	13	92.90
การประสานงานร่วมกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	-	-	14	100
การประชุมดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	-	-	14	100
การวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	-	-	14	100
ระดับการให้อำนาจตัดสินใจ				
การกำหนดเป้าหมายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	6	42.90	8	57.10
การร่วมพิจารณากำหนดจุดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงในพื้นที่	-	-	14	100
การร่วมพิจารณาผลกระทบทั้งด้านบวก และด้านลบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	-	-	14	100
การตัดสินใจสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	-	-	14	100
การสร้างและพัฒนาความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	-	-	14	100
การกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับเครือข่ายการท่องเที่ยว	-	-	14	100

ภาคีผู้นำประชาชน

จากตาราง 8 พบว่าผู้ให้ข้อมูลของภาคีผู้นำประชาชนมีบทบาทต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอนทั้ง 5 ระดับ อันประกอบด้วยระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร ระดับการรับฟังความคิดเห็น ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ระดับการสร้างความร่วมมือ และระดับการให้อำนาจตัดสินใจในสัดส่วนมากและน้อยใกล้เคียงกัน

ระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายนอกชุมชน และเคยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสูงสุดเท่ากันที่ ร้อยละ 46.51 รองลงมาคือเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายในชุมชน และเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเท่ากันที่ร้อยละ 44.19

ระดับการรับฟังความคิดเห็น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตน ร้อยละ 53.49

ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่งเคยส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 58.14

ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลเคยสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชน ร้อยละ 48.84 เคยแนะนำชักชวนผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 39.53 จัดเตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 37.21 ตามลำดับ

ระดับการสร้างความร่วมมือ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เคยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นมากถึง ร้อยละ 81.40 นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่งเคยประชุมดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 55.81 และ เคยประชุมเพื่อคิดหากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 53.49 ตามลำดับ ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลเคยประสานงานร่วมกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 41.86 เคยวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 39.53 และ เคยประชุมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่องานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 34.88 ตามลำดับ

ระดับการให้อำนาจตัดสินใจ พบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่งเคยร่วมพิจารณากำหนดจุดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงในพื้นที่ ร้อยละ 69.77 เคยสร้างและพัฒนาความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 65.12 เคยกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับเครือข่ายการท่องเที่ยว ร้อยละ 62.79 เคยตัดสินใจสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 60.47 และเคยร่วมพิจารณาผลกระทบทั้งด้านบวก และด้านลบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 53.49 ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลที่เคยกำหนดเป้าหมายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีเพียง ร้อยละ 37.21 เท่านั้น

สรุปการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน พบว่าภาพรวมของผู้ให้ข้อมูลภาคีผู้นำประชาชนมีบทบาทด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งมากและน้อยในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดทำให้ทราบได้ว่าระดับการรับฟังความคิดเห็น ผู้ให้ข้อมูลเคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตนมากถึงร้อยละ 53.49 ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ผู้ให้ข้อมูลเคยส่งเสริมให้นำภูมิปัญญา

ท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากถึง ร้อยละ 58.14 ระดับการสร้างความร่วมมือ ผู้ให้ข้อมูลเคยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นมากถึง ร้อยละ 81.40 และระดับการให้อำนาจตัดสินใจ ผู้ให้ข้อมูลเคยร่วมพิจารณากำหนดจุดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงในพื้นที่สูงถึงร้อยละ 69.77 ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากกลุ่มภาคีผู้นำประชาชนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้นำประชาชนที่เคยมีโอกาสได้รับความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากหน่วยงานภายนอกพื้นที่

ตาราง 8 บทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีผู้นำประชาชนต่อการสร้างร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอน

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ระดับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร</u>				
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายนอกชุมชน	20	46.51	23	53.49
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	20	46.51	23	53.49
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายในชุมชน	19	44.19	24	55.81
การพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	19	44.19	24	55.81
<u>ระดับการรับฟังความคิดเห็น</u>				
การรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตน	23	53.49	20	46.51
<u>ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม</u>				
การส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	25	58.14	18	41.86
การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชน	21	48.84	22	51.16
การแนะนำชักชวนผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	17	39.53	26	60.47
การจัดเตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	16	37.21	27	62.79

ตาราง 8 (ต่อ)

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการสร้างความร่วมมือ				
การอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น	35	81.40	8	18.60
การประชุมดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	24	55.81	19	44.19
การประชุมเพื่อคิดหากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	23	53.49	20	46.51
การประสานงานร่วมกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	18	41.86	25	58.14
การวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	17	39.53	26	60.47
การประชุมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่องานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	15	34.88	28	65.12
ระดับการให้อำนาจตัดสินใจ				
การร่วมพิจารณากำหนดจุดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงในพื้นที่	30	69.77	13	30.23
การสร้างและพัฒนาความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	28	65.12	15	34.88
การกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับเครือข่ายการท่องเที่ยว	27	62.79	16	37.21
การตัดสินใจสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	26	60.47	17	39.53
การร่วมพิจารณาผลกระทบทั้งด้านบวก และด้านลบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	23	53.49	20	46.51
การกำหนดเป้าหมายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	16	37.21	27	62.79

ภาคีประชาสังคม

จากตาราง 9 พบว่าผู้ให้ข้อมูลของภาคีประชาสังคมมีบทบาทต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอนทั้ง 5 ระดับ ประกอบด้วยระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร ระดับการรับฟังความคิดเห็น ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ระดับการสร้างความร่วมมือ และระดับการให้อำนาจตัดสินใจในสัดส่วนมากและน้อยใกล้เคียงกัน

ระดับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายในชุมชน และเคยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเท่ากันที่ ร้อยละ 50.00 ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายนอกชุมชน และเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเท่ากันที่ ร้อยละ 25.00

ระดับการรับฟังความคิดเห็น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลครึ่งหนึ่งเคยรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตน ร้อยละ 50.00

ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเคยส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเคยสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชนเท่ากันที่ ร้อยละ 50.00 ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลเคยแนะนำชักชวนผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเคยจัดเตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเท่ากันที่ ร้อยละ 37.50

ระดับการสร้างความร่วมมือ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่งเคยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น เคยประชุมเพื่อคิดหากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เคยประชุมดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เคยประชุมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่องานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเท่ากันที่ ร้อยละ 50.00 ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลเคยประสานงานร่วมกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเคยวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเท่ากันที่ร้อยละ 37.50

ระดับการให้อำนาจตัดสินใจ พบว่าผู้ให้ข้อมูลครึ่งหนึ่งเคยร่วมพิจารณาผลกระทบทั้งด้านบวก และด้านลบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เคยตัดสินใจสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เคยกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับเครือข่ายการท่องเที่ยวเท่ากันที่ ร้อยละ 50.00 ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลเคยร่วมพิจารณากำหนดจุดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงในพื้นที่ เคยกำหนดเป้าหมายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเคยสร้างและพัฒนาความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเท่ากันที่ ร้อยละ 37.50

สรุปการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอน พบว่า ภาพรวมของผู้ให้ข้อมูลภาคีประชาสังคมมีบทบาทด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งมากและน้อยในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งหากวิเคราะห์กันอย่างละเอียดจะพบว่า ผู้ให้ข้อมูลภาคีประชาสังคมเคยมีส่วนร่วมอย่างเด่นชัดในระดับการรับฟังความคิดเห็น เนื่องจากภาคีนี้ มีโอกาสได้พบปะพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ

ตาราง 9 บทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีประชาสังคมต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอน

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร				
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายในชุมชน	4	50.00	4	50.00
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	4	50.00	4	50.00
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อภายนอกชุมชน	2	25.00	6	75.00

ตาราง 9 (ต่อ)

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2	25.00	6	75.00
<u>ระดับการรับฟังความคิดเห็น</u>				
การรับฟังเรื่องราวด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตน	4	50.00	4	50.00
<u>ระดับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม</u>				
การส่งเสริมให้นาฏมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	4	50.00	4	50.00
การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชน	4	50.00	4	50.00
การแนะนำชักชวนผู้สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3	37.50	5	62.50
การจัดเตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3	37.50	5	62.50
<u>ระดับการสร้างความร่วมมือ</u>				
การอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น	4	50.00	4	50.00
การประชุมเพื่อคิดหากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	4	50.00	4	50.00
การประชุมดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	4	50.00	4	50.00
การประชุมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่องานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	4	50.00	4	50.00
การประสานงานร่วมกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3	37.50	5	62.50
การวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3	37.50	5	62.50
<u>ระดับการให้อำนาจตัดสินใจ</u>				
การร่วมพิจารณาผลกระทบทั้งด้านบวก และด้านลบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	4	50.00	4	50.00
การตัดสินใจสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	4	50.00	4	50.00
การกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับเครือข่ายการท่องเที่ยว	4	50.00	4	50.00

ตาราง 9 (ต่อ)

บทบาทการมีส่วนร่วม	ความถี่การมีส่วนร่วม			
	มาก		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การร่วมพิจารณากำหนดจุดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงในพื้นที่	3	37.50	5	62.50
การกำหนดเป้าหมายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3	37.50	5	62.50
การสร้างและพัฒนาความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3	37.50	5	62.50

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อง

ผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่องครอบคลุมประเด็น 3 ระดับ อันประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมในการติดตามผล ปรากฏผลดังนี้

ภาพรวมทั้ง 7 ภาควิชา

ตาราง 10 ผลการวิจัยพบว่าความต้องการมีส่วนร่วมในภาพรวมของทั้ง 7 ภาควิชาที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่องส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.77 ถึง 3.11 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.71 ถึง 0.88 และเมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละประเด็นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลต่างต้องการมีส่วนร่วมกับการการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.11$)

สำหรับลำดับค่าเฉลี่ยที่รองลงมาคือการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.06$) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ($\bar{x} = 3.03$) การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{x} = 3.02$) การวางแผนสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและ การดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.99$) การวางแผนแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{x} = 2.95$) การติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.94$) การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.92$) การติดตามและประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน และการติดตามและประเมินผลการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.90$) การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน การติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการติดตามและประเมินผลการดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.89$) การวางแผนดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว การวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการติดตามและประเมินผลการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{x} = 2.88$) การติดตามและประเมินผลการกำหนด

ขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{x}=2.86$) การวางแผนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x}=2.85$) การติดตามและประเมินผลการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x}=2.82$) การวางแผนกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{x}=2.81$) การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x}=2.78$) การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x}=2.77$) การติดตามและประเมินผลการแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x}=2.73$) การวางแผนดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x}=2.70$) การวางแผนแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x}=2.67$) ตามลำดับ

สรุปการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของทั้ง 7 ภาควิชาที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน พบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมอย่างมากกับการสร้างความร่วมมือในทุกระดับ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมกับการปฏิบัติ ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าต้องการมีส่วนร่วมกับการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=3.11$) เนื่องจากในปัจจุบันวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเริ่มเลือนหายไปกับความทันสมัยและการเปลี่ยนแปลงในสังคม ขณะที่การมีส่วนร่วมกับการวางแผน ผู้ให้ข้อมูลต้องการวางแผนแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x}=2.67$)

ตาราง 10 ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีทั้ง 7 ภาควิชาที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน (n=557)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับความต้องการ
การสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	3.11	0.71	มาก
การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.06	0.75	มาก
การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	3.03	0.81	มาก
การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.02	0.75	มาก
การวางแผนสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	2.99	0.81	มาก
การดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	2.99	0.88	มาก
การวางแผนแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	2.95	0.85	มาก
การติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	2.94	0.82	มาก
การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.92	0.82	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การติดตามและประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	2.90	0.81	มาก
การติดตามและประเมินผลการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	2.90	0.80	มาก
การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	2.89	0.85	มาก
การติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.89	0.80	มาก
การติดตามและประเมินผลการดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	2.89	0.82	มาก
การวางแผนดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	2.88	0.85	มาก
การวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	2.88	0.86	มาก
การติดตามและประเมินผลการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	2.88	0.84	มาก
การติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	2.86	0.80	มาก
การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	2.86	0.85	มาก
การวางแผนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.85	0.86	มาก
การติดตามและประเมินผลการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.82	0.82	มาก
การวางแผนกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	2.81	0.84	มาก
การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.78	0.86	มาก
การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.77	0.86	มาก
การติดตามและประเมินผลการแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.73	0.88	มาก
การวางแผนดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.70	0.87	มาก
การวางแผนแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.67	0.91	มาก

ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษก

ตาราง 11 ผลการวิจัยพบว่าความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษกที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อนส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.48 ถึง 3.10 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.91 ถึง 1.17 และเมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละประเด็นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลต่างต้องการมีส่วนร่วมกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.10$)

สำหรับลำดับค่าเฉลี่ยที่รองลงมาคือการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.03$) การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ($\bar{x} = 3.00$) การติดตามและประเมินผลการดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.98$) การติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และการติดตามและประเมินผลการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.95$) การวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และการดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.93$) การวางแผนดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.90$) การวางแผนสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น การติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 2.88$) การวางแผนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.85$) การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การติดตามและประเมินผลการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{x} = 2.83$) การติดตามและประเมินผลการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การติดตามและประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ($\bar{x} = 2.80$) การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การติดตามและประเมินผลการแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.78$) การวางแผนแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การวางแผนกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และการติดตามและประเมินผลการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.75$) การวางแผนแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การวางแผนดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.73$) การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.58$) ตามลำดับ

ในขณะที่การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย และมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุด ($\bar{x} = 2.48$)

การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษกที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อน พบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมอย่างมากเกือบทุกระดับ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมกับการปฏิบัติ ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าต้องการมีส่วนร่วมกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน เนื่องจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เกิดความยั่งยืนนั้นไม่เพียงแต่ทำให้การท่องเที่ยวขับเคลื่อนไปได้แต่ยังหมายถึง การได้รักษา และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ไว้คู่กับท้องถิ่นและชุมชน

ตาราง 11 ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษกที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน (n= 40)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	3.10	1.01	มาก
การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.03	0.92	มาก
การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	3.00	0.93	มาก
การติดตามและประเมินผลการดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	2.98	1.00	มาก
การติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	2.95	0.99	มาก
การติดตามและประเมินผลการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	2.95	1.04	มาก
การวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	2.93	0.92	มาก
การสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	2.93	0.97	มาก
การดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	2.93	1.07	มาก
การวางแผนดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	2.90	1.01	มาก
การวางแผนสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	2.88	1.02	มาก
การติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	2.88	1.02	มาก
การติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.88	0.91	มาก
การวางแผนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.85	0.95	มาก
การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	2.83	0.96	มาก
การติดตามและประเมินผลการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	2.80	0.99	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การติดตามและประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	2.80	0.99	มาก
การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.78	1.03	มาก
การติดตามและประเมินผลการแบ่งปันผลประโยชน์จากการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.78	1.17	มาก
การวางแผนแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	2.75	0.90	มาก
การวางแผนกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	2.75	0.93	มาก
การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	2.75	0.95	มาก
การติดตามและประเมินผลการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	2.75	0.95	มาก
การวางแผนแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	2.73	1.01	มาก
การวางแผนดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.73	0.99	มาก
การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.58	1.11	มาก
การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.48	1.11	น้อย

ภาคีสถาบันการศึกษา

ตาราง 12 พบว่าความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีสถาบันการศึกษาที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อนมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.57 ถึง 2.98 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.62 ถึง 0.88 และเมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละประเด็นพบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมกับการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 2.98$)

สำหรับลำดับค่าเฉลี่ยที่รองลงมากคือการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.92$) การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{x} = 2.90$) การวางแผนสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.88$) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ($\bar{x} = 2.86$) การวางแผนแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{x} = 2.82$) การวางแผนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.81$) การดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.80$) การติดตามและประเมินผลการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับ

ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{x} = 2.78$) การติดตามและประเมินผลการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.75$) การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และติดตามประเมินผล การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ($\bar{x} = 2.73$) การติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ($\bar{x} = 2.70$) การติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมถึงการ ติดตามและประเมินผลการดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.69$) การร่วมวางแผนกำหนด ขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.68$) การวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.66$) การติดตามและ ประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.65$) การวางแผนดูแลความ ปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.64$) การวางแผนแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.63$) การติดตามและประเมินผลการแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.59$) การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.58$) การวางแผนดำเนิน ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการติดตามประเมินผลการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.57$) ตามลำดับ

การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีสถาบันการศึกษาที่มีต่อการสร้างความ ร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน พบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมอย่างมาก ในทุกระดับ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมกับการปฏิบัติ ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าต้องการมีส่วนร่วมกับการสืบ สานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เนื่องจากวิถีชีวิตของท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากภาคี สถาบันการศึกษาจึงเล็งเห็นว่ามีส่วนร่วมกับการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นจะทำใ้ นักเรียน และคนในชุมชนเกิดสำนึกรักบ้านเกิดเพิ่มขึ้น

ตาราง 12 ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีสถาบันการศึกษาที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้าน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน (n = 191)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	2.98	0.62	มาก
การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	2.92	0.70	มาก
การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	2.90	0.65	มาก
การวางแผนสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	2.88	0.73	มาก
การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	2.86	0.70	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การวางแผนแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	2.82	0.84	มาก
การวางแผนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.81	0.91	มาก
การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.81	0.78	มาก
การดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	2.80	0.88	มาก
การติดตามและประเมินผลการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	2.78	0.77	มาก
การติดตามและประเมินผลการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ ของท้องถิ่น	2.75	0.66	มาก
การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	2.73	0.84	มาก
การติดตามและประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	2.73	0.70	มาก
การติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม	2.70	0.67	มาก
การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	2.70	0.77	มาก
การติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	2.69	0.68	มาก
การติดตามและประเมินผลการดูแลความปลอดภัยให้กับ นักท่องเที่ยว	2.69	0.72	มาก
การหาความต้องการร่วมวางแผนกำหนดขีดความสามารถในการ รองรับนักท่องเที่ยว	2.68	0.86	มาก
การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.68	0.79	มาก
การวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	2.66	0.76	มาก
ติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการ รองรับนักท่องเที่ยว	2.65	0.73	มาก
การวางแผนดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	2.64	0.81	มาก
การวางแผนแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	2.63	0.93	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การติดตามและประเมินผลการแบ่งปันผลประโยชน์จากการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.59	0.75	มาก
การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.58	0.79	มาก
การวางแผนดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.57	0.85	มาก
การติดตามและประเมินผลการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	2.57	0.74	มาก

ภาคีสานสถาน

ตาราง 13 ผลการวิจัยพบว่าความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีสานสถานที่มีการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอนส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.38 ถึง 3.20 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.71 ถึง 1.05 และเมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละประเด็นพบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมกับการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.20$)

สำหรับลำดับค่าเฉลี่ยที่รองลงมาคือ การวางแผนสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.11$) การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.08$) การวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.07$) การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{X} = 3.06$) การวางแผนแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{X} = 3.03$) การติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ($\bar{X} = 2.97$) การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ($\bar{X} = 2.96$) การติดตามและประเมินผลการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.85$) การติดตามและประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ($\bar{X} = 2.84$) การติดตามและประเมินผลการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และการติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{X} = 2.83$) การติดตามและประเมินผลการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{X} = 2.76$) การติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.75$) การติดตามและประเมินผลการดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.74$) การวางแผนกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.71$) การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{X} = 2.70$) การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{X} = 2.68$) การวางแผนดูแลความปลอดภัยให้กับ

นักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.67$) การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.57$) การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.57$) การวางแผนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.52$) และการติดตามและประเมินผลการแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.51$)

ในขณะที่การวางแผนดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการวางแผนแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย และเป็นค่าเฉลี่ยสองลำดับที่ต่ำสุด ($\bar{x} = 2.39$) และ ($\bar{x} = 2.38$) ตามลำดับ

การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีศาสนสถานที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่อง พบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมอย่างมากแทบทุกระดับ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมกับการปฏิบัติ ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าต้องการมีส่วนร่วมกับการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เนื่องจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันส่งผลต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ภาคีศาสนสถานจึงต้องการเป็นส่วนหนึ่งในการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นไว้

ตาราง 13 ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีศาสนสถานที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่อง (n = 103)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	3.20	0.71	มาก
การวางแผนสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	3.11	0.84	มาก
การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.08	0.85	มาก
การวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.07	0.76	มาก
การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.06	0.81	มาก
การวางแผนแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.03	0.77	มาก
การติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	2.97	0.89	มาก
การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	2.96	0.80	มาก
การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	2.96	0.87	มาก
การติดตามและประเมินผลการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	2.85	0.88	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การติดตามและประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	2.84	0.86	มาก
การติดตามและประเมินผลการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	2.83	0.95	มาก
การดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	2.83	0.96	มาก
การติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	2.83	0.90	มาก
การติดตามและประเมินผลการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	2.76	0.87	มาก
การติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการ รองรับนักท่องเที่ยว	2.75	0.86	มาก
การติดตามและประเมินผลการดูแลความปลอดภัยให้กับ นักท่องเที่ยว	2.74	0.90	มาก
การวางแผนกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	2.71	0.90	มาก
การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.70	0.89	มาก
การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.68	1.00	มาก
การวางแผนดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	2.67	0.92	มาก
การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.57	0.85	มาก
การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	2.57	0.91	มาก
การวางแผนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.52	0.85	มาก
การติดตามและประเมินผลการแบ่งปันผลประโยชน์จากการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.51	1.05	มาก
การวางแผนดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.39	0.92	น้อย
การวางแผนแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	2.38	0.95	น้อย

ภาคีเอกชน

ตาราง 14 ผลการวิจัยพบว่าความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีเอกชนที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่่งอนมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.83 ถึง 3.27 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.72 ถึง 0.96 และเมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละประเด็นพบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมกับการดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเช่นเดียวกัน ($\bar{x} = 3.27$)

สำหรับลำดับค่าเฉลี่ยที่รองลงมาคือ การสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.19$) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ($\bar{x} = 3.18$) การวางแผนดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.16$) การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.15$) การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.13$) การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.09$) การติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการติดตามและประเมินผลการดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.08$) การติดตามและประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ($\bar{x} = 3.07$) การติดตามและประเมินผลการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.05$) การวางแผนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.04$) การวางแผนแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{x} = 3.00$) การวางแผนกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.99$) การวางแผนสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และการติดตามและประเมินผลการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.98$) การติดตามและประเมินผลการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{x} = 2.96$) การวางแผนดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.94$) การวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการติดตามและประเมินผลการแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.92$) การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ($\bar{x} = 2.91$) การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.90$) และการวางแผนแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.83$)

การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีเอกชนที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่่งอน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมอย่างมากทุกระดับ แต่สำหรับระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุดต่อการดูแลความปลอดภัย เนื่องจากเมื่อถึงช่วงฤดูกาลการท่องเที่ยวจะมีนักท่องเที่ยวจากทั่วสารทิศเดินทางมาท่องเที่ยวที่แห่งนี้ และสิ่งที่มักพบคืออุบัติเหตุบนท้องถนน โดยเฉพาะทางขึ้นดอยอย่างขางที่ต้องใช้ความชำนาญในการขับขึ้นอย่างมา

ตาราง 14 ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีเอกชนที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่เงน (n = 158)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	3.27	0.74	มากที่สุด
การสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	3.19	0.74	มาก
การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	3.18	0.79	มาก
การวางแผนดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	3.16	0.73	มาก
การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.15	0.72	มาก
การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.13	0.78	มาก
การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.09	0.77	มาก
การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.09	0.75	มาก
การติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.08	0.85	มาก
การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.08	0.72	มาก
การติดตามและประเมินผลการดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	3.08	0.80	มาก
การติดตามและประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	3.07	0.81	มาก
การติดตามและประเมินผลการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.05	0.78	มาก
การวางแผนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.04	0.74	มาก
การติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.04	0.80	มาก
การติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.04	0.74	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การวางแผนแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.00	0.88	มาก
การวางแผนกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	2.99	0.72	มาก
การวางแผนสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	2.98	0.82	มาก
การติดตามและประเมินผลการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ ของท้องถิ่น	2.98	0.81	มาก
การติดตามและประเมินผลการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	2.96	0.82	มาก
การวางแผนดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.94	0.72	มาก
การวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	2.92	0.96	มาก
การติดตามและประเมินผลการแบ่งปันผลประโยชน์จากการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.92	0.81	มาก
การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	2.91	0.92	มาก
การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.90	0.77	มาก
การวางแผนแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	2.83	0.82	มาก

ภาควิชา

ตาราง 15 ผลการวิจัยพบว่าความต้องการมีส่วนร่วมของภาควิชาที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.07 ถึง 3.07 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.61 ถึง 1.28 และเมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละประเด็นพบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมกับการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเช่นเดียวกัน ($\bar{x} = 3.07$)

สำหรับลำดับค่าเฉลี่ยที่รองลงมาก็คือการดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว การติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และการติดตามและประเมินผลการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.00$) การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการติดตามและประเมินผลการแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิง

วัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.93$) การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การติดตามและประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน การติดตามและประเมินผลการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.71$) การวางแผนแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.64$) การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว การติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.57$) รวมถึงการวางแผนดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.50$) ตามลำดับ

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับน้อย ในประเด็นการติดตามและประเมินผลการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.29$) การวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน การวางแผนสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น การวางแผนแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การวางแผนดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการติดตามและประเมินผลการดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.21$) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ($\bar{x} = 2.14$) การวางแผนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการวางแผนกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.07$) ตามลำดับ

การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีรัฐที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในระดับมาก และน้อยใกล้เคียงกัน แต่สำหรับระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมมากต่อการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเนื่องจากยังมีการประสานความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวร่วมกันไม่มากพอ จึงต้องมีส่วนร่วมกับการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อการติดต่อประสานความร่วมมือต่อไป

ตาราง 15 ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีรัฐที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน ($n = 14$)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.07	1.07	มาก
การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.07	1.07	มาก
การดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	3.00	1.11	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการ รองรับนักท่องเที่ยว	3.00	1.11	มาก
การติดตามและประเมินผลการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	3.00	1.11	มาก
การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.93	1.21	มาก
การติดตามและประเมินผลการแบ่งปันผลประโยชน์จากการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.93	1.21	มาก
การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.71	0.61	มาก
การติดตามและประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	2.71	1.20	มาก
การติดตามและประเมินผลการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	2.71	1.20	มาก
การสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	2.71	0.73	มาก
การวางแผนแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	2.64	1.28	มาก
การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	2.64	0.74	มาก
การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	2.57	0.76	มาก
การติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	2.57	0.76	มาก
การติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม	2.57	0.76	มาก
การวางแผนดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	2.50	0.85	น้อย
การติดตามและประเมินผลการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ ของท้องถิ่น	2.29	0.73	น้อย
การวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	2.21	0.80	น้อย
การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	2.21	0.80	น้อย

ตาราง 15 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การวางแผนสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	2.21	0.80	น้อย
การวางแผนแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	2.21	0.80	น้อย
การวางแผนดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.21	0.80	น้อย
การติดตามและประเมินผลการดูแลความปลอดภัยให้กับ นักท่องเที่ยว	2.21	0.80	น้อย
การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	2.14	0.66	น้อย
การวางแผนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.07	0.73	น้อย
การวางแผนกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	2.07	0.73	น้อย

ภาคีผู้นำประชาชน

ตาราง 16 ผลการวิจัยพบว่าความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีประชาชนที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.02 ถึง 3.56 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.49 ถึง 0.78 และเมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละประเด็นพบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเช่นเดียวกัน ($\bar{x}$ = 3.56)

สำหรับลำดับค่าเฉลี่ยที่รองลงมาคือ การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน และการวางแผนสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ($\bar{x}$ = 3.47) การวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการวางแผนดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x}$ = 3.42) การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ($\bar{x}$ = 3.40) การติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการติดตามและประเมินผลการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ($\bar{x}$ = 3.37) การวางแผนแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การติดตามและประเมินผลการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{x}$ = 3.35) การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และการติดตามและ

ประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ($\bar{x} = 3.30$) รวมถึงการติดตามและประเมินผลการดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.26$)ตามลำดับ

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับมาก ในประเด็นการวางแผนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การวางแผนกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.23$) การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.21$) การติดตามและประเมินผลการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.16$) การวางแผนดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.14$) การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.09$) การวางแผนแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.05$) และการติดตามและประเมินผลการแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.02$)

การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีผู้นำประชาชนที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดและมากใกล้เคียงกัน แต่สำหรับระดับการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ ผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุดต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนเนื่องจากขณะนี้หลายพื้นที่ในลุ่มน้ำแม่จอนได้ดำเนินการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาจึงต้องพยายามจัดการการท่องเที่ยวให้เป็นระบบมากที่สุด

ตาราง 16 ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีผู้นำประชาชนที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน (n = 43)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	3.56	0.50	มากที่สุด
การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	3.47	0.59	มากที่สุด
การวางแผนสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	3.47	0.55	มากที่สุด
การวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.42	0.59	มากที่สุด
การวางแผนดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	3.42	0.54	มากที่สุด
การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.40	0.49	มากที่สุด
การสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	3.40	0.54	มากที่สุด
การติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.37	0.58	มากที่สุด

ตาราง 16 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การติดตามและประเมินผลการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ ของท้องถิ่น	3.37	0.54	มากที่สุด
การวางแผนแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.35	0.61	มากที่สุด
การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.35	0.61	มากที่สุด
การติดตามและประเมินผลการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.35	0.53	มากที่สุด
การติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการ รองรับนักท่องเที่ยว	3.35	0.61	มากที่สุด
การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.30	0.51	มากที่สุด
การดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	3.30	0.64	มากที่สุด
การติดตามและประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	3.30	0.67	มากที่สุด
การติดตามและประเมินผลการดูแลความปลอดภัยให้กับ นักท่องเที่ยว	3.26	0.54	มากที่สุด
การวางแผนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.23	0.57	มาก
การวางแผนกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.23	0.57	มาก
การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.23	0.78	มาก
การติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	3.23	0.53	มาก
การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.21	0.56	มาก
การติดตามและประเมินผลการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	3.16	0.65	มาก
การวางแผนดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.14	0.71	มาก
การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.09	0.65	มาก
การวางแผนแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	3.05	0.72	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การติดตามและประเมินผลการแบ่งปันผลประโยชน์จากการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.02	0.71	มาก

ภาคีประชาสังคม

ตาราง 17 ผลการวิจัยพบว่าความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีประชาสังคมที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อนส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.88 ถึง 3.50 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.52 ถึง 1.07 และเมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละประเด็นพบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการวางแผนดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน ($\bar{X}$ = 3.50)

สำหรับลำดับค่าเฉลี่ยที่รองลงมาคือ การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างยั่งยืน การวางแผนสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น การวางแผนดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การวางแผนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และการติดตามและประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ($\bar{X}$ = 3.38)

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับมาก ในประเด็นการวางแผนแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว การติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมการติดตามและประเมินผลการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และการติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 3.25) การติดตามและประเมินผลการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การติดตามและประเมินผลการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการติดตามและประเมินผลการดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 3.13) การวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การวางแผนแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การวางแผนกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และการติดตามและประเมินผลการแบ่งปันผลประโยชน์จาก

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.00$) รวมถึงการแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{x} = 2.88$) ตามลำดับ

การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีประชาสังคมที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดและมากใกล้เคียงกัน แต่สำหรับระดับการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน และระดับการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ ผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุดต่อการวางแผนดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวและการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเนื่องจากทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอนมีความเป็นเอกลักษณ์และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมได้ ภาคีประชาสังคมจึงตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก

ตาราง 17 ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของภาคีประชาสังคมที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน (n = 8)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.50	0.76	มากที่สุด
การวางแผนดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	3.50	0.76	มากที่สุด
การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	3.38	0.74	มากที่สุด
การวางแผนสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	3.38	0.52	มากที่สุด
การวางแผนดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.38	0.74	มากที่สุด
การวางแผนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.38	0.74	มากที่สุด
การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	3.38	0.52	มากที่สุด
การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.38	0.74	มากที่สุด
การดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว	3.38	0.74	มากที่สุด
การติดตามและประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	3.38	0.74	มากที่สุด
การวางแผนแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.25	0.71	มาก
การสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	3.25	0.71	มาก

ตาราง 17 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความ ต้องการ
การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.25	0.71	มาก
การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.25	0.71	มาก
การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.25	0.71	มาก
การติดตามและประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม	3.25	0.71	มาก
การติดตามและประเมินผลการสืบสานวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ ของท้องถิ่น	3.25	0.71	มาก
การติดตามและประเมินผลการกำหนดขีดความสามารถในการ รองรับนักท่องเที่ยว	3.25	0.71	มาก
การติดตามและประเมินผลการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.13	0.83	มาก
การติดตามและประเมินผลการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	3.13	0.64	มาก
การติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	3.13	0.64	มาก
การติดตามและประเมินผลการดูแลความปลอดภัยให้กับ นักท่องเที่ยว	3.13	0.64	มาก
การวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.00	1.07	มาก
การวางแผนแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	3.00	0.53	มาก
การวางแผนกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.00	1.07	มาก
การติดตามและประเมินผลการแบ่งปันผลประโยชน์จากการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.00	0.53	มาก
การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	2.88	0.64	มาก

2) ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 - 3 แบ่งการศึกษาเป็น 5 ส่วนซึ่งส่วนที่ 1 และ 2 เป็นผลการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 ตามลำดับ ขณะที่ส่วนที่ 3 -5 นั้นตอบวัตถุประสงค์ที่ 3 เกี่ยวกับรูปแบบความร่วมมือของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

- 2.1) บทบาทการมีส่วนร่วมของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
- 2.2) ความต้องการมีส่วนร่วมของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
- 2.3) ลักษณะและรูปแบบความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
- 2.4) แนวทางในการสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- 2.5) การติดตามการสร้างความร่วมมือในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2.1) ผลการศึกษารolesการมีส่วนร่วมที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษก

พิรารวรรณ ปัญญาแก้ว (เจ้าหน้าที่บริการวิชาการและพัฒนาวิชาการพิพิธภัณฑสถานหลวงที่ ๑ ฝาง) ระบุว่า “บทบาทการมีส่วนร่วมของพิพิธภัณฑสถานฯ มีบทบาทที่เด่นชัดอยู่แล้วแต่เป็นบทบาทที่ไม่ได้เน้นที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแต่เป็นการท่องเที่ยวโดยทั่วไปมากกว่า ที่ผ่านมามีการประสานความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับทางสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลตลอดจนการพูดคุย รับฟังเรื่องราวการท่องเที่ยว ซึ่งกันแล้วกัน นอกจากนี้ทางพิพิธภัณฑสถานฯ ยังประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกพื้นที่ประกอบด้วย พัฒนาชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดงขี้เหล็ก จังหวัดเชียงใหม่ เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนบ้านยางด้วย นอกจากนี้ยังมีการประสานความร่วมมือกับภาคีประชาสังคมอย่างเครือข่ายภาคชุมชนรักษ์ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน ในการให้ความช่วยเหลือและดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ในพื้นที่ตำบลแม่ฮ่องสอน”

นภดล วงศ์สุน (เจ้าหน้าที่บริการวิชาการและกิจกรรมพิเศษพิพิธภัณฑสถานหลวงที่ ๑ ฝาง) กล่าวว่า “พิพิธภัณฑสถานฯ มีบทบาทในการเป็นแกนนำเชื่อมโยงหน่วยงาน องค์กรต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยมีการพบปะพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการร่วมกันดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีระหว่างกันเพราะในพื้นที่นี้มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ ผู้คนนับถือศาสนาทั้ง 3 ศาสนา อย่างเมื่อไม่นานมานี้พิพิธภัณฑสถานฯ ก็ได้ร่วมมือกับหลายๆ หน่วยงานในพื้นที่จัดกิจกรรมสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้นเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม”

นิวัฒน์ ชนโท (เจ้าหน้าที่บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง) กล่าวว่า “สำหรับสถานีเกษตรหลวงอ่างขางได้มีส่วนร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งบนดอยและข้างล่าง เพราะสถานีเกษตรหลวงอ่างขางถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะต้องเดินทางมาเที่ยวชมเป็นจำนวนมากในทุกๆ ปี อย่างความร่วมมือบนดอยนั้นก็มีการเชื่อมโยงกับร้านอาหารและที่พักบนดอย รวมถึงการนัดประชุมกันเป็นครั้งคราว ขณะที่การมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับหน่วยงานข้างล่างที่มีการประสานกันอย่างสม่ำเสมอคือทางพิพิธภัณฑสถานหลวง ที่จะมีการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ มีข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวก็จะบอกต่อ เล่าสู่กันฟัง แต่ถ้าเจาะจงไปที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคง

ยังไม่มีภาระงานเท่าไรนัก เพราะโดยส่วนมากจะเป็นเรื่องของการท่องเที่ยวในภาพรวมมากกว่า หากมีการเจาะจงก็จะเป็นเรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่จะตรงกับภาระงานของทางสถานีเกษตรหลวงมากที่สุด”

จากการสัมภาษณ์ข้างต้นพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในภาพรวมของภาคีกาญจนาภิเษก มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมน้อยในทุกระดับของการมีส่วนร่วมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม การสร้างความร่วมมือ และการให้อำนาจตัดสินใจ แต่หากพิจารณารายหน่วยงานภายใต้ภาคีกาญจนาภิเษกจะพบว่า พิพิธภัณฑ์โรงงานหลวง เป็นหน่วยงานเดียวที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชัดเจนในทุกระดับความร่วมมือ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากหน้าที่ความรับผิดชอบหลักของทางพิพิธภัณฑ์ที่ต้องการจะเชื่อมโยงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมชุมชนเข้าด้วยกัน

ภาคีสถาบันการศึกษา

สายันต์ ปัญญา (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหลายฝาง) ระบุว่า “เรื่องการท่องเที่ยวผมไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมมากนัก แต่ถ้าเป็นเรื่องวัฒนธรรมอย่างเดียว ผมจะมีบทบาทอย่างมากเนื่องจากส่วนตัวเป็นกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ และก็เป็นประธานสภาวัฒนธรรมตำบลแม่ข้าด้วย เพราะฉะนั้นผมถึงมีโอกาสได้ทำงานในเรื่องนี้ทั้งการประชุม พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับเครือข่ายทางวัฒนธรรมของตำบล ตลอดจนร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมในพื้นที่ รวมเวลาที่คลุกคลีกับแวดวงวัฒนธรรมเกือบ 20 ปี”

วันทนี ชาวคำเขตต์ (ครูประจำโรงเรียนบ้านสันม่วง) กล่าวว่า “บทบาทการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวที่ตนเองเคยมีส่วนร่วม จะเป็นเพียงแต่การพาเด็กนักเรียนออกทัศนศึกษาตามสถานที่ต่างๆภายในตำบล และสนับสนุนให้เด็กนักเรียนได้ร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ซึ่งโดยปกติจะจัดขึ้นที่วัด และโรงเรียน อย่างที่ไม่นานมานี้เด็กๆของโรงเรียนก็มาเข้าร่วมกิจกรรมอบรมจริยธรรมที่วัดคงคาราม ตนเองก็ได้มีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับอาจารย์จากโรงเรียนอื่นๆที่นำเด็กเข้าร่วมโครงการ”

พิไลวรรณ ทองดี (ครูประจำโรงเรียนบ้านสันตันเปา) ระบุว่า “บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว ยังมีน้อยมาก แต่ถ้าเป็นเรื่องวัฒนธรรมตนเองเคยมีส่วนร่วมทั้งในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารร่วมกันกับคณาจารย์ของโรงเรียนต่างๆภายในพื้นที่ เพราะแต่ละโรงเรียนต่างมีกิจกรรมเสริมสร้างวัฒนธรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ตรงจุดนี้ทำให้ครูอาจารย์ของแต่ละโรงเรียนภายในพื้นที่ได้มีโอกาสพบปะพูดคุย รวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านวัฒนธรรมในปัจจุบัน”

สุขเกษม แสนยาสมุทร (อาจารย์ประจำวิทยาลัยการอาชีพฝาง) กล่าวว่า “สำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในตำบลแม่สุนยังถือว่าเป็นเรื่องที่ใหม่มาก แต่บทบาทของสถาบันการศึกษาตอนนี้เริ่มมีความตื่นตัวกับการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ภายหลังจากได้รับจดหมายเชิญเข้ารับฟังการบรรยายเรื่องการท่องเที่ยว ที่จัดขึ้นเมื่อปีที่แล้วทำให้ตนเองมองภาพการท่องเที่ยวได้ชัดเจนขึ้น อีกทั้งเริ่มมีการพูดคุยกันภายในสถาบันการศึกษา และร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็นร่วมกันกับ อบต. และวัดต่างๆเพิ่มมากขึ้น”

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากภาควิชาสถาบันการศึกษาข้างต้นพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในภาพรวมของภาควิชาสถาบันการศึกษามีบทบาทต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมน้อยในทุกระดับของการมีส่วนร่วมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม การสร้างความร่วมมือ และการให้อำนาจตัดสินใจ แต่หากพิจารณาเชิงลึกจะพบว่าหลากหลายหน่วยงานในภาควิชาสถาบันการศึกษากลับมีบทบาทด้านวัฒนธรรมชุมชน/ท้องถิ่นอย่างชัดเจนในทุกระดับความร่วมมือ อันเป็นผลมาจากหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมชุมชน/ท้องถิ่นเป็นนโยบายหลักที่ทุกโรงเรียนต้องถือปฏิบัติ

ภาควิชาศาสนา

พระครูอุภักตมรณัฐ (เจ้าอาวาสวัดศรีบัวเงิน) กล่าวว่า “บทบาทความร่วมมือของหลายๆหน่วยงานในพื้นที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมมีอยู่อย่างต่อเนื่อง แต่ถ้าจะเจาะลึกในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคงจะยังมีไม่มากนัก แต่ที่ทำอยู่ทุกวันนี้ก็จะเป็นการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่น อาทิ เทศบาล อบต. และโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมให้กับเยาวชน ซึ่งในการดำเนินการประสานความร่วมมือก็จะมีทั้งการออกหนังสือเชิญอย่างเป็นทางการจากวัด รวมถึงการโทรศัพท์พูดคุยกัน”

พระครูวิจิตรธรรมวัฒน์ (เจ้าอาวาสวัดวิเวการาม) ระบุว่า “บทบาทของวัดในการเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมมีอยู่เป็นประจำ โดยทางวัดจะบอกบุญกับญาติโยมในพื้นที่ แต่ถ้าเป็นเรื่องการไปเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นๆด้านการท่องเที่ยวที่ผ่านมาก็จะมีเพียงอบต. เท่านั้น ที่ทางวัดมีส่วนร่วมด้วยคือทาง อบต.เคยเชิญทางวัดเข้าร่วมพูดคุยเรื่องการท่องเที่ยวในพื้นที่ นอกจากนี้ก็มีการโทรศัพท์พูดคุยกันเรื่องการท่องเที่ยวกับทางอบต. และเจ้าอาวาสวัดสันปูเลยเป็นครั้งคราว”

พระอธิการสุชาติ ธนปัญญา (เจ้าอาวาสวัดสันปูเลย) กล่าวว่า “บทบาทของทางวัดในการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานต่างๆด้านการท่องเที่ยวเริ่มมีบ้าง แต่ยังไม่มากนัก อย่างเมื่อหลายเดือนที่แล้วทางวัดก็ได้เข้าร่วมประชุมกับทาง อบต.เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ มีการพูดคุยกันถึงการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในพื้นที่ว่าควรจะดำเนินการกันอย่างไร หลังจากทีมมหาวิทยาลัยแม่โจ้เคยอบรมให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวแก่คนในชุมชนเมื่อปีก่อน ก็ถือเป็นการจุดประกายให้คนในชุมชนเกิดความตื่นตัวด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น”

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากภาควิชาศาสนาพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในภาพรวมของภาควิชาศาสนามีบทบาทต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมน้อยในทุกระดับของการมีส่วนร่วมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม การสร้างความร่วมมือ และการให้อำนาจตัดสินใจ แต่หากพิจารณาโดยละเอียดจะพบว่าวัดเกือบทุกแห่งในพื้นที่ต่างมีบทบาทด้านวัฒนธรรมในตำบลของตนเองอย่างเด่นชัดในทุกระดับความร่วมมือ

ภาคเอกชน

สานิตย์ ชัยชนะฉิมพลี (ผู้จัดการบริษัททัวร์) ระบุว่า “เคยมีส่วนในการส่งเสริมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบไหว้พระเก้าวัด การท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยพานักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่ดอยอ่างขางและก็ลงมาเที่ยวที่วัดที่มีความสำคัญมีชื่อสำคัญต่างๆ เช่นวัดต้นหลุน เพื่อหนุนเงินหนุนทอง

สวนส้ม ล่องเรือ ซึ่งบทบาทที่กล่าวไปนั้นจะเป็นบทบาทที่เคยมีส่วนร่วมในต่างพื้นที่ หากเป็นในเฉพาะพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอนโดยตรงแล้วยังไม่เคยมี”

خانศักดิ์ วรพล (ผู้ประกอบการรณานิเวศนียวดยาง) กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวที่ทำอยู่ก็คงจะมีส่วนร่วมอยู่แล้วเพราะเราเป็นบริษัทบริการประจำทาง โดยเฉพาะขึ้น – ลงดอยอ่างขาง เรามีส่วนร่วมกับสถานีเกษตรหลวงอ่างขางเสมอ แต่ถ้าเป็นการมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นยังไม่เคย เพราะธุรกิจเราถือว่าเข้าได้กับการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ หากเลือกบริการการท่องเที่ยวรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งคงทำไม่ได้”

นัฐภาส ยศอาลัย (ผู้จัดการทั่วไปรีสอร์ทธรรมชาติอ่างขาง) กล่าวว่า “ที่ผ่านมาบทบาทการมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวยังไม่ค่อยอยู่ ยิ่งเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแล้วยิ่งลำบากเลยเพราะทุกคนล้วนแล้วแต่อยู่ในภาคเอกชนที่ต่างคนก็ต่างมีสถานประกอบการของตนเอง ซึ่งแต่ละคนก็จะยุ่งอยู่แต่ทำงานของตนเองโดยเฉพาะในฤดูกาลการท่องเที่ยว ซึ่งแต่ละคนแทบจะไม่ได้เจอกันเลยทั้งที่อยู่ใกล้กัน”

นพพล ธรรมดี (ผู้ประกอบการร้านอาหารคุ้มไท) ระบุว่า “หากเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยตรงคงไม่เคย แต่ถ้าเป็นการประสานเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั่วไป มีการพูดคุยกันเป็นครั้งคราวกับกลุ่มผู้ประกอบการบนดอยอ่างขาง แต่ถ้าเป็นการประสานความร่วมมือทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะเจาะจงยังไม่เคยดำเนินการ”

อำไพ ปิวรรณนา (ผู้ประกอบการร้านขายของที่ระลึก) กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังไม่เคยมีส่วนร่วมเลย จะมีก็แต่การพูดคุยกับกลุ่มผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าท้องถิ่นด้วยกัน ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของสินค้า ผลิตภัณฑ์ และช่องทางในการจัดจำหน่าย เช่นการออกร้านขายสินค้าตามงานสำคัญต่างๆ”

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากภาคเอกชนพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในภาพรวมของภาคเอกชนมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมน้อยในทุกะดับของการมีส่วนร่วมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม การสร้างความร่วมมือและการให้อำนาจตัดสินใจ แต่เมื่อพิจารณาเชิงลึกแล้วจะพบว่าบทบาทการมีส่วนร่วมของหลายๆ หน่วยงานจะมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวทั่วไปแค่ในระดับของการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทั่วไปเท่านั้น เช่นผู้ประกอบการบนดอยอ่างขางจะมีการแนะนำที่พัก และร้านอาหารให้กันและกัน โดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวที่ที่พักมักจะเต็มอยู่เสมอ

ภาคีรัฐ

สมศักดิ์ กองจาย (เลขานุการ นายก อบต.แม่สุ่น) กล่าวว่า “บทบาทความร่วมมือเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยตรงยังมีไม่มากนัก จะมีก็แต่การติดต่อประสานความร่วมมือเรื่องวัฒนธรรมโดยการเชิญพระอาจารย์ของวัดสำคัญต่างๆ และสถาบันการศึกษา มาร่วมประชุมพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านวัฒนธรรมตำบลร่วมกัน”

เมฆ งามมาก (เลขานุการสภา อบต.แม่จอน) ระบุว่า “ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังไม่มีดำเนินการที่เป็นรูปธรรม จะมีเพียงความร่วมมือกับวัฒนธรรมชุมชนโดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในการส่งเสริมวัฒนธรรมชุมชนอยู่แล้ว สำหรับการท่องเที่ยวก็มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในตำบลเช่นเดียวกันจะเห็นได้จากศูนย์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ข้างหน้าองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ถูกจัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่”

อรรถัย นันตา (ประชาสัมพันธ์อุทยานแห่งชาติดอยฟ้าห่มปก) กล่าวว่า “บทบาทของอุทยานแห่งชาติดอยฟ้าห่มปกจะมีบทบาทหลักในการส่งเสริมและประสานงานกับชุมชนเป็นส่วนใหญ่ อย่างเช่นในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวทางอุทยานฯจะประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านที่มีความสนใจเป็นอาสาสมัครนำเที่ยวท้องถิ่นพานักท่องเที่ยวเดินทางไปด้วยฟ้าห่มปก เป็นต้น ส่วนเรื่องความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นยังไม่เคยดำเนินการเลย”

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากภาครัฐ พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในภาพรวมของภาครัฐมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมน้อยในทุกะดับของการมีส่วนร่วมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม การสร้างความร่วมมือ และการให้อำนาจตัดสินใจ แต่สำหรับบทบาทการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม พบว่ามีหน่วยงานที่มีบทบาทด้านวัฒนธรรมตำบลเด่นชัดในทุกะดับของความร่วมมือ

ภาคีผู้นำประชาชน

เนตรนภา กันธะวงศ์ (ผู้นำชุมชนบ้านแม่ฮ่อง) กล่าวว่า “เคยได้ยินคำว่าการท่องเที่ยวบ่อยครั้ง ซึ่งการท่องเที่ยวในตำบลแม่ฮ่องนี้ก็มีความเสี่ยงทั้งดอยอย่างขาง ชนเผ่าต่างๆบนดอย และชุมชนชาวจีนยูนนาน ก็ถือว่ามีความเป็นเอกลักษณ์ไม่สามารถหาได้ง่ายๆ เพราะในชุมชนมีความหลากหลายของผู้คนที่นับถือศาสนาที่ต่างกันทั้ง พุทธ คริสต์ และอิสลาม แต่ก็สามารถอยู่รวมกันได้ อย่างกลมเกลียว ซึ่งตนเองก็เคยมีส่วนร่วมบ้างจากการรับฟังข้อมูลข่าวสาร เรื่องการท่องเที่ยวในพื้นที่จากรายการโทรทัศน์ เพราะที่ผ่านมาก็มีรายการโทรทัศน์มาถ่ายทำในชุมชนหลากหลายรายการ เช่นเดียวกัน”

เกษิณี ธิยัน (ผู้นำชุมชนบ้านปางควาย) กล่าวว่า “บทบาทการมีส่วนร่วมที่ผ่านมามตนเองเคยเข้ารับฟังการบรรยายให้ความรู้เรื่องการท่องเที่ยว และเคยร่วมระดมความคิดเห็นในการหาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของพื้นที่ว่ามีอะไรเป็นจุดขาย ให้แก่นักท่องเที่ยวได้บ้าง รวมถึงการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกันกับผู้นำหมู่บ้านอื่นๆ”

วันชัย นามลือ (ผู้นำชุมชนบ้านทุ่งทอง) กล่าวว่า “ยังไม่เคยมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวโดยวัฒนธรรมมาก่อน และไม่รู้เลยว่าด้วยซ้ำว่าคืออะไร ที่ผ่านมาก็จะมีส่วนร่วมเพียงแต่ในงานประจำท้องถิ่น ประเพณีต่างๆ เช่น ประเพณีปอยหลวง ประเพณีปีใหม่เมือง เท่านั้น”

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากภาคีผู้นำประชาชนพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในภาพรวมของภาคีผู้นำประชาชนมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพอสมควรในบางระดับของการมีส่วนร่วม เช่นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม และการสร้างความร่วมมือ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจาก การแสวงหาโอกาสให้กับตนเองต่อการเรียนรู้เพิ่มเติมสิ่งใหม่ๆโดยมีส่วนร่วมกับทางพิพิธภัณฑ์และหน่วยงานภายนอก

ภาคีประชาสังคม

สมพล คำอ้าย (กรรมการเครือข่ายชุมชนรักษาลุ่มน้ำแม่ฮ่อง) กล่าวว่า “เคยได้ยินได้ฟังเรื่องท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้างเป็นครั้งคราว เพราะบ้านก็จะอยู่ใกล้กับพิพิธภัณฑ์ฯ เราก็จะรายการโทรทัศน์ต่างๆมาถ่ายทำแต่สำหรับตนเองแล้วส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ

สิ่งแวดล้อมในตำบลมากกว่า เช่นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การทำแนวกันไฟรอบพื้นที่ลุ่มน้ำแม่มอน”

มนัส ใจมูล (กรรมการเครือข่ายชุมชนรักษ์ลุ่มน้ำแม่มอน) กล่าวว่า “หากเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตนเองเคยมีส่วนร่วม อย่างเช่นการรับฟังคนในชุมชนพูดคุยกันเกี่ยวกับการท่องเที่ยวว่าที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง เพราะแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมาเที่ยวที่ดอยอ่างขาง และขากลับบางส่วนก็มีโอกาสได้แวะไปที่พิพิธภัณฑ์โครงการหลวง เขาก็จะได้เห็นวิถีชีวิตของชาวไทยยูนนานในพื้นที่ ตรงจุดนี้ที่ผ่านมาก็มีเคยมีการการพูดคุยกัน”

ประภาส จันทรเขียว (กรรมการเครือข่ายชุมชนรักษ์ลุ่มน้ำแม่มอน) ระบุว่า “บทบาทการมีส่วนร่วมกับความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังมีไม่มากนัก เนื่องจาก ตนเองจะคลุกคลีกับงานด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่า แต่ถ้าหากพูดถึงการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะได้ยินได้ฟังคนอื่นพูดคุยกันมากกว่าว่าช่วงนี้มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวมาน้อยเพียงใด ยิ่งช่วงที่ไม่ใช่ช่วงท่องเที่ยวคนเขาก็จะบ่นกันว่าไม่ค่อยมีรายได้ ส่วนวัฒนธรรมในตำบลก็มีวัฒนธรรมที่โดดเด่นเป็นจำนวนมาก นักท่องเที่ยวที่มาเขาไม่เคยเห็นเขาก็ชอบใจ”

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากภาคีประชาสังคม พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในภาพรวมของภาคีประชาสังคมมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพอสมควร ในบางระดับของการมีส่วนร่วม เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้เคียงกับพิพิธภัณฑ์จึงทำให้ได้รับข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และวัฒนธรรมทั้งจากสื่อภายในและภายนอกพื้นที่ ขณะที่บางคนเคยได้ยินแต่การท่องเที่ยวแต่ยังไม่รู้จักว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นเช่นไร

2.2) ผลการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมที่มีต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่มอน ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษก

ณัฐนิชา อุ่นเรือน (เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์และการตลาดพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ ฝาง) ระบุว่า “ต้องการมีส่วนร่วมทั้งการวางแผน ปฏิบัติกิจกรรม และประเมินผลการท่องเที่ยวเพื่อจะได้พัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้ดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้อง เพราะที่ผ่านมาดำเนินงานเพียงแค่วางข้อมูลและสถิติการท่องเที่ยว เท่านั้น ยังไม่มีการวางแผน ปฏิบัติ หรือติดตามผลการจัดการงานด้านการท่องเที่ยวแต่อย่างใด”

สุรีย์พร เมืองมูล (เจ้าหน้าที่บริการวิชาการและมวลชนสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ ฝาง) กล่าวว่า “ต้องการมีส่วนร่วมอย่างมากในทุกขั้นตอนโดยเฉพาะเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสืบทอดวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่น โดยใช้กิจกรรมการท่องเที่ยวผสมผสานเรื่องราวของวัฒนธรรมท้องถิ่นแทรกเข้าไปในหลักสูตรท้องถิ่นของเด็กๆและฝึกฝนให้เด็กๆกล้าพูดกล้าแสดงออกและสนับสนุนให้เป็นยุวมัคคุเทศก์ประจำท้องถิ่นต่อไป”

สียากร พรพวงษ์ (ผู้ช่วยผู้จัดการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๑ ฝาง) กล่าวว่า “ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆโดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นการอนุรักษ์ และสืบสานวัฒนธรรม วิถี

ชีวิตของคนในชุมชนเพราะที่ผ่านมาวิถีชีวิตของคนในชุมชนเริ่มเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ดังนั้นการ
ท่องเที่ยวรูปแบบนี้น่าจะมีส่วนช่วยอนุรักษ์ และส่งเสริมวัฒนธรรมในพื้นที่ได้เพิ่มมากขึ้น”

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากภาคีกาญจนาภิเษก พบว่า หน่วยงานในภาคีกาญจนา
ภิเษกต่างต้องการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทุกระดับของการมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน
การลงมือปฏิบัติ ตลอดจนการประเมินผล ขณะที่การอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นประเด็น
หลักที่ตัวแทนจากภาคีต่างๆ ให้ความสำคัญมากกว่าประเด็นอื่นๆ

ภาคีสถาบันการศึกษา

พิไลวรรณ ทองดี (ครูประจำโรงเรียนบ้านสันตันเปา) ระบุว่า “ต้องการมีส่วนร่วมลง
มือปฏิบัติโดยเฉพาะเรื่องการหาอัตลักษณ์ของพื้นที่เพราะในพื้นที่ยังไม่มีอะไรที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น
หากกล่าวถึงอำเภอฝางนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะรู้จักว่าอำเภอฝางว่ามีดอย่างขาง โป่งน้ำร้อน ส่วน
เรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีปัจจุบันถูกกลืนจากวัฒนธรรมสมัยใหม่ตัวอย่างบ้านเรือนของชาวเขาใน
อดีตจะเป็นบ้านไม้มุงหลังคาด้วยหญ้าคา ปัจจุบันเป็นอิฐบล็อก ปูหลังคาด้วยกระเบื้อง อุปกรณ์อำนวยความสะดวก
ความสะดวกในการดำเนินชีวิตก็มีอยู่มากมายหาความโดดเด่นไม่ได้แม้แต่้อย”

สายันต์ ปัญญา (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหลายฝาง) กล่าวว่า “ในฐานะที่เป็นคนใน
พื้นที่ ต้องการมีส่วนร่วมอย่างมากในทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุด โดยเฉพาะการร่วมสืบสาน
ศิลปวัฒนธรรมในชุมชน เพราะมองว่าโครงการนี้จะได้อีกแนวทางหนึ่งที่จะอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมใน
พื้นที่ไว้ได้ ยกตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มาทำบุญทอดผ้าป่า ทำบุญทอดกฐิน เขาอยากจะมาเห็นวัฒนธรรม
พื้นบ้าน แต่ชาวบ้านกลับไม่เข้าใจ หันไปร้องเพลงคาราโอเกะ ในความเป็นจริงแล้วถือว่าผิดเป้าหมาย
ของนักท่องเที่ยวอย่างสิ้นเชิง นักท่องเที่ยวมาเขาต้องการเห็นวัฒนธรรมพื้นบ้าน ที่บ่งบอกวิถีชีวิตความ
เป็นล้านนา”

มานิช ถาอ้าย (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่อนขี้เหล็ก) กล่าวว่า “หากเกิดความ
ร่วมมือลักษณะนี้ก็จะต้องการที่จะมีส่วนร่วมอย่างมากทั้งเรื่องการวางแผน เรื่อยไปจนถึงเสร็จสิ้นโครงการ
เพราะพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อนเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ซึ่งคือวิถีชีวิตทั้งหมดที่มีมาต่อเนื่องยาวนาน ซึ่งถือเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวได้อย่างดี และควรมีการ
ปลูกจิตสำนึกให้เกิดขึ้นกับคนในชุมชนเพื่อจะได้สืบสานสิ่งดีงามของพื้นที่ให้คงอยู่อย่างยาวนาน”

ธีรุต ไชยเวช (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านยาง) กล่าวว่า “ต้องการมีส่วนร่วมทั้ง
โครงการเพราะในพื้นที่ถือว่ามีความศักยภาพในการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการสืบสานวัฒนธรรมดั้งเดิมเอาไว้
เช่นวัฒนธรรมคนจีน คนจีนบ้านยางกับส้มมะกอกหวาน ต่างมีวัฒนธรรมการกินที่มีรายละเอียดเยอะ
เพราะฉะนั้นวัฒนธรรมการกินของคนจีนแถบนี้จึงมีความโดดเด่นมากที่สุด นอกจากนี้ความต่างของ
ศาสนา ก็มีได้เป็นอุปสรรคในการอยู่ร่วมกัน เห็นได้ว่าคนในชุมชนอยู่ร่วมกันโดยไม่มี ความขัดแย้ง ซึ่งถือเป็น
เสน่ห์ของชุมชนอีกอย่างหนึ่ง”

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากภาคีสถาบันการศึกษา พบว่า หน่วยงานในภาคี
สถาบันการศึกษาต่างต้องการมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทุกระดับของการมีส่วนร่วมทั้ง
การวางแผน การลงมือปฏิบัติ และการประเมินผล ขณะที่การสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น ถือเป็น
ประเด็นหลักที่ตัวแทนจากหน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญมากกว่าประเด็นอื่นๆ เนื่องจากปัจจุบัน

วัฒนธรรมในพื้นที่เริ่มเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจึงต้องเร่งสืบสานวิถีดั้งเดิมอันเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ให้คงอยู่สืบต่อไป

ภาคีสถนสถาน

พระอธิการจันทร์แก้ว ชันติโร (เจ้าอาวาสวัดหาดสำราญ) กล่าวว่า “ต้องการมีส่วนร่วมทั้งวางแผน ปฏิบัติงาน และประเมินผล เพราะวัดนี้ถือเป็นจุดศูนย์กลางในการเดินทางไปเที่ยวทั้ง 3 ตำบล และเป็นจุดพักรถขึ้นดอยอย่างขางด้วยเช่นเดียวกัน แต่สิ่งที่ควรเร่งพัฒนาคือการจัดการการท่องเที่ยวให้เป็นรูปธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีชัดเจน รวมถึงการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวว่าในพื้นที่มีอะไรที่น่าสนใจบ้าง นอกจากดอยอย่างขางที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลัก ดังนั้นควรหาช่องทางการตลาดที่เป็นช่องทางที่จะให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวก่อนเดินทางขึ้นดอยอย่างขาง เช่น แผ่นพับ โบชัวร์ หรือคู่มือการเดินทางเพื่อให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวว่าในพื้นที่นี้มีอะไรที่น่าสนใจบ้าง”

พระครูวิจิตรธรรมวัฒน์ (เจ้าอาวาสวัดวิเวกการาม) ระบุว่า “ต้องการมีส่วนร่วมกับการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเพราะการท่องเที่ยวถือเป็นเรื่องที่ดีที่จะจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมที่เริ่มจะสูญหายไปในปัจจุบัน อย่างที่วัดก็ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแห่งหนึ่งของตำบล ภายในอุโบสถจะมีภาพเขียนสีบอกเล่าเรื่องราวของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และประเพณีของคนในชุมชนตลอดทั้งปี ซึ่งถือเป็นจุดเด่นที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้แวะเวียนมาที่วัดเพิ่มมากขึ้น”

พระอธิการสุชาติ ธนบุญ (เจ้าอาวาสวัดสันปูเลย) กล่าวว่า “ต้องการมีส่วนร่วมอย่างมากในทุกขั้นตอนโดยเฉพาะเรื่องการสืบสานศิลปวัฒนธรรมในอดีต ซึ่งเพราะปัจจุบันทางวัดก็ดำเนินการอยู่แล้ว โดยจุดเด่นสองอย่างที่คนนิยมเดินทางมาที่วัดนี้เพราะ หนึ่งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติของบริจาต เช่น แผ่นเสียงเก่า แผ่นภาพยนตร์เก่า โปสเตอร์ภาพยนตร์เก่า ที่ได้จากดาราราชินี อย่างสมบัติ เมทนี พร้อมด้วยเพื่อนนักแสดง และสอง คือกิจกรรมที่จะดึงดูดคนให้เข้ามาที่วัดเพิ่มมากขึ้น เช่น ที่ผ่านมามีการจัดกิจกรรมลูกบ๊อง ก็จะมีคนในชุมชนเข้าร่วมแข่งขันเป็นจำนวนมาก ซึ่งสร้างความสนุกสนาน ความประทับใจให้กับผู้ที่เข้าร่วมงานเป็นอย่างมาก”

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากภาคีสถนสถาน พบว่า วัดต่างๆในภาคีสถนสถานต่างต้องการมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งการวางแผน การลงมือปฏิบัติ และการประเมินผล ขณะที่การจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม และการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ถือเป็นสองประเด็นสำคัญที่ตัวแทนจากวัดต่างๆเห็นมีความสำคัญมากกว่าประเด็นอื่นๆ เนื่องจากการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ปัจจุบันยังขาดการจัดการอย่างมีรูปแบบ นอกจากนี้การสืบทอดประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นก็เป็นอีกประเด็นที่ต้องตระหนักเพราะปัจจุบันสังคมสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเป็นอย่างมากทำให้วิถีชีวิตอันมีเอกลักษณ์เริ่มเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก

ภาคีเอกชน

ณัฐชนก วรพล (ผู้ประกอบการรถเช่าขึ้นดอยอย่างขาง) ระบุว่า “ต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในทุกขั้นตอน เพราะทุกวันนี้ ยังไม่มีการประสานการท่องเที่ยวอย่างที่ดีควรจะเป็น ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร คนมาท่องเที่ยวก็ยังท่องเที่ยวกระจุกตัวอยู่แต่บนดอยอย่างขางเพียงแห่งเดียว ถึงช่วงฤดูการท่องเที่ยวคนก็จะเยอะมาก

ถ้าเป็นไปได้ควรหากิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี อาจต้องหาจุดดึงดูดทางการท่องเที่ยวเพิ่มเติม”

อำเภอ ปัวรรณนา (ผู้ประกอบการร้านขายของที่ระลึก) กล่าวว่า “ต้องการมีส่วนร่วมวางแผน และการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยเฉพาะกับผู้ผลิตสินค้ารายอื่นๆในตำบลแม่ข้า และตำบลแม่ฮอนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการผลิตสินค้าซึ่งกันและกัน รวมถึงการหาช่องทางการตลาดเพื่อส่งเสริมสินค้าให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้นเพราะปัจจุบันสินค้าที่ทางกลุ่มผลิตยังมีช่องทางการจัดจำหน่ายไม่มากนัก ส่วนมากจะวางขายที่ร้านเป็นหลัก”

วินัย ทองพล (ผู้ประกอบการร้านอาหารดอกเหมยอ่างช้าง) ระบุว่า “ต้องการมีส่วนร่วมทั้งวางแผน ดำเนินการ และติดตามผล เพราะที่ผ่านมายังไม่เคยมีการสร้างความร่วมมือลักษณะนี้ อย่างในบริเวณนี้ถือเป็นแหล่งที่พักและร้านอาหารแต่ที่ผ่านมายังไม่มีการรวมกลุ่มในการดำเนินการใดๆ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเลย ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของต่างคนต่างทำ นอกจากนี้การสร้างความร่วมมือกับคนในชุมชนที่มีความหลากหลายเชื้อชาติก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน เพราะเราสามารถนำจุดขายด้านความแตกต่างมาพัฒนาการท่องเที่ยวให้โดดเด่นและมีเอกลักษณ์มากขึ้น”

พวงผกา เหมรัตน์ตระกูล (ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พักอ่างช้างวิลล่า) ระบุว่า “ต้องการมีส่วนร่วมกับการวางแผนและหาแนวทางรองรับนักท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดการท่องเที่ยวเกิดการกระจุกตัว และการให้ความรู้ในการเดินทางเพื่อสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวก่อนการเดินทาง เนื่องจากฤดูกาลท่องเที่ยวที่นี้มักประสบปัญหาที่จอดรถไม่เพียงพอ เพราะนักท่องเที่ยวมากเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังพบว่า ช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวมักพบว่ามีเกิดอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้งเนื่องจากนักท่องเที่ยวไม่ชำนาญทาง”

มุกดา วงศ์สุริยะ (ผู้ประกอบการที่พักสุวรรณภูมิ รีสอร์ทอ่างช้าง) กล่าวว่า “ต้องการมีส่วนร่วมกับการดำเนินกิจกรรมต่างๆเพราะเท่าที่ผ่านมาเวลาช่วงที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาเป็นจำนวนมาก เด็กๆที่อยู่บริเวณนี้มีโอกาสได้มาแสดงการเต้นประจำชนเผ่าให้นักท่องเที่ยวได้ดูตามที่พักต่างๆ ซึ่งกิจกรรมลักษณะนี้ถือเป็นกิจกรรมที่ทั้งส่งเสริมทักษะการแสดงออกและยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์กับเด็กๆ”

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากภาคเอกชน พบว่า บางหน่วยงานต้องการมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทุกระดับทั้งการวางแผน ลงมือปฏิบัติ และติดตามผล ขณะที่บางหน่วยงานต้องการมีส่วนร่วมในบางระดับเท่านั้น คือต้องการร่วมวางแผนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และร่วมวางแผนรองรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้การให้ความรู้ในการเดินทางเพื่อสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวก็เป็นอีกหนึ่งประเด็นสำคัญที่ตัวแทนจากภาคเอกชนตระหนักเป็นอย่างมาก

ภาคีรัฐ

โสพิศ ปันพรม (ประชาสัมพันธ์ อบต.แม่ข้า) กล่าวว่า “ต้องการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน เพราะต้องการเริ่มต้นการท่องเที่ยวภายในชุมชนเนื่องจากชุมชนมีทรัพยากรการท่องเที่ยว อาทิ อ่างเก็บน้ำห้วยเตือ และชนเผ่ามูเซอแดง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารที่ต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ถึงแม้ว่าจะมีต้นทุนทางการท่องเที่ยวที่ต่ำก็ตาม ซึ่งที่ผ่านมาผู้บริหารพยายามศึกษา

ตัวอย่างการจัดการด้านการท่องเที่ยวของหลากหลายพื้นที่และนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่และทรัพยากรการท่องเที่ยวในตำบล”

รินดา ทาวรรณ (เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยว อบต.แม่สูน) ระบุว่า “ต้องการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเท่าที่สามารถจะมีส่วนร่วมได้ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความรู้ทางการท่องเที่ยวกับหน่วยงานต่างๆเนื่องจากตอนนี้ทาง อบต.กำลังเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่เพราะที่ผ่านมาได้มีการศึกษาว่าแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มีอะไรที่น่าสนใจบ้าง ซึ่งน่าจะเป็นโอกาสที่ดีที่จะเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ เพราะในตำบลแม่สูนก็มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่น่าสนใจหลายแห่งทั้งวัดสันปูเลย วัดวิเวการาม และวัดปางสัก ซึ่งเป็นวัดที่มีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวได้ นอกจากนี้กำลังมองเรื่องการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้นผ่านช่องทางหลายๆช่องทาง เช่น การนำเสนอผ่านเว็บไซต์ แผ่นพับ วิชิตูชมชน”

อรัญ นันดา (ประชาสัมพันธ์อุทยานแห่งชาติดอยฟ้าห่มปก) กล่าวว่า “ต้องการมีส่วนร่วม เพราะเชื่อว่าหากมีความร่วมมือกันเพิ่มมากขึ้นจะทำให้เกิดการพัฒนาทางการท่องเที่ยวตามมา แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องร่วมมือกันในทุกขั้นตอน และที่สำคัญต้องคอยติดตามการดำเนินการอยู่เป็นระยะเพื่อให้รู้ว่ามีสิ่งใดที่ควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งวิธีการลักษณะนี้ก็เป็นวิธีที่ทางอุทยานดำเนินการอยู่แล้วตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน การลงมือปฏิบัติ และการติดตามผลงาน ซึ่งน่าจะนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาแหล่งการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้”

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากภาครัฐ พบว่า แต่ละหน่วยงานต่างต้องการมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทุกระดับทั้งการวางแผน การลงมือปฏิบัติ และการติดตามผล ขณะที่การแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ด้านการท่องเที่ยว ถือเป็นประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งซึ่งตัวแทนภาครัฐระบุว่ามีความสำคัญ เนื่องจากการแลกเปลี่ยนความรู้ และข้อมูลทางการท่องเที่ยวจะทำให้แต่ละหน่วยงานรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอันจะส่งผลให้การเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

ภาคีผู้นำประชาชน

นกะอ จะแล (ผู้นำชุมชนบ้านห้วยเคื่อ) กล่าวว่า “ต้องการมีส่วนร่วมในทุกๆระดับทั้งการวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผล ซึ่งขณะนี้ในชุมชนเริ่มให้ความสนใจเรื่องการท่องเที่ยวมากขึ้น จากการเข้ามาส่งเสริมของอบต. และต้องการที่จะติดตามการดำเนินงานที่ได้ลงมือทำไป ทั้งในเรื่องกิจกรรมที่มีการนำกิจกรรมวัฒนธรรมชนเผ่ากลับมาแสดงให้นักท่องเที่ยวได้ชม รวมถึงการดูแลทำความสะอาดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว”

กัญญา แปะคำ (ผู้นำชุมชนบ้านแม่สูน) ระบุว่า “ต้องการมีส่วนร่วมในทุกๆระดับความร่วมมือเท่าที่ตนเองสามารถทำได้ เพราะพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวเป็นประจำทุกปี จะมีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากเดินทางมาท่องเที่ยวที่ดอยอ่างขาง ซึ่งโดยส่วนตัวแล้วตนเองมองว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ยังมีความหลากหลายเพราะจุดสำคัญจะมีอยู่ที่ดอยอ่างขางแห่งเดียว ถ้าเราสามารถหากิจกรรมท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น การเยี่ยมชมวิถีชีวิตชาวเขาในพื้นที่ก็น่าจะทำให้นักท่องเที่ยวได้มีทางเลือกทางการท่องเที่ยวมากขึ้นซึ่งก็น่าจะเป็นสิ่งที่ดี”

คำแดง ศรีสิงห์ (ผู้นำชุมชนบ้านแม่จอน) ระบุว่า “ต้องการมีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก เนื่องจากการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในพื้นที่ทุกวันนี้ยังขาดความเป็นระบบระเบียบมาก โดยส่วนตัวต้องการ

มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนด้วยซ้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการการท่องเที่ยวให้เป็นระบบระเบียบมากขึ้น ซึ่งน่าจะส่งผลต่อการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆด้วย เพราะทุกอย่างล้วนมีความเชื่อมโยงกันหมด ซึ่งการดำเนินการสามารถทำได้หลากหลายทางออก ทั้งการกระจายการท่องเที่ยวให้เที่ยวได้ตลอดทั้งปี ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีจุดเด่นเพิ่มมากขึ้น นักท่องเที่ยวจะได้ไม่ต้องขึ้นไปแออัดกันบนดอยอ่างขางอย่างที่ผ่านมา”

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากภาคีผู้นำประชาชน พบว่า ผู้นำแต่ละคนต่างต้องการมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทุกระดับทั้งการวางแผน การลงมือปฏิบัติ และการติดตามการดำเนินงาน ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันไป ขณะที่การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลายเป็นประเด็นสำคัญซึ่งตัวแทนผู้นำประชาชนระบุว่ามีความสำคัญมาก เนื่องจากที่ผ่านการท่องเที่ยวในพื้นที่นี้ยังขาดการจัดการอย่างเป็นระบบจึงส่งผลให้เกิดความแออัดของนักท่องเที่ยวในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว

ภาคีประชาสังคม

วันชัย บุญมา (กรรมการเครือข่ายชุมชนรักษ์ลุ่มน้ำแม่งอน) ระบุว่า “ต้องการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนและทุกประเด็นเพราะทุกประเด็นล้วนแล้วแต่มีความสำคัญทั้งสิ้น ซึ่งระยะหลังหลายหน่วยงานเริ่มให้ความสนใจกับการท่องเที่ยวมากขึ้นซึ่งน่าจะเป็นโอกาสที่ดีที่จะเร่งเสริมสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ให้เพิ่มมากขึ้นทั้งการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่ให้เป็นที่ยูจักษ์ในสายตาคนภายนอก อีกทั้งเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกพื้นที่”

ศรีไพ แซ่เจ้า (กรรมการเครือข่ายชุมชนรักษ์ลุ่มน้ำแม่งอน) กล่าวว่า “ต้องการมีส่วนร่วมทุกระดับที่สามารถเข้าร่วมได้ โดยเฉพาะการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เนื่องจากในปัจจุบันประเพณีและวัฒนธรรมในพื้นที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ซึ่งควรต้องมีมาตรการหรือแนวทางในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับวัฒนธรรม และปลูกจิตสำนึกคนในชุมชนให้เกิดความตระหนักด้านวัฒนธรรมให้เพิ่มมากขึ้น”

สมจิต หมูคำ (กรรมการเครือข่ายชุมชนรักษ์ลุ่มน้ำแม่งอน) กล่าวว่า “ต้องการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอน เท่าที่ตนเองสามารถจะมีส่วนร่วมได้ ซึ่งน่าจะเป็นโอกาสอันดีที่จะได้เรียนรู้เรื่องราวของการท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งรู้จักหน่วยงานต่างๆที่ดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อจะได้พูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ และข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวร่วมกัน เพื่อตนเองจะได้รู้ทันข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นกับภาคีต่างๆ”

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากภาคีประชาสังคม พบว่า แต่ละคนต้องการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของการดำเนินการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งการพบปะ พูดคุยเพื่อวางแผนการดำเนินงานไปจนถึงการติดตามการทำงานในแต่ละขั้นตอน ขณะที่ประเด็นการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสารก็เป็นประเด็นที่ตัวแทนภาคีประชาสังคมเห็นว่ามี ความสำคัญ เนื่องจากที่ผ่านมาวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ในพื้นที่เริ่มเลือนหายไปดังนั้นการใช้การท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ให้เกิดกับชุมชนและนักท่องเที่ยวน่าจะเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สามารถดำเนินการได้ นอกจากนี้การแลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูลข่าวสารร่วมกันก็สามารถทำให้รู้เท่าทันความเคลื่อนไหวทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ได้

2.3) ผลการศึกษาลักษณะและรูปแบบความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ปรากฏผลดังต่อไปนี้

การศึกษารูปแบบความร่วมมือของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่เงน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ แยกรายภาคี จากการประชุมกลุ่มย่อย

1. ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษก

1.1 ลักษณะความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1.1.1 จุดเริ่มต้นของการประสานความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษก ให้สัมภาษณ์ดังนี้

กชิตศ รัตนโอภาส (ผู้จัดการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติโบราณคดี ๑ ฝาง) กล่าวว่า “มหาวิทยาลัยควรเข้ามาเป็นแกนกลางในการประสานความร่วมมือในระยะแรก”

จารุวรรณ ยิ้มหิ้น (ประชาสัมพันธ์สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง) กล่าวว่า “อาจารย์ควรเข้ามาเป็นที่เล็งในการประสานงานช่วงแรก เพราะทางเราจะได้เข้าใจว่าต้องประสานงานอะไรอย่างไร”

จากการให้สัมภาษณ์สรุปได้ว่า ในระยะแรกคณะผู้วิจัยควรเป็นแกนกลางในการประสานงานภาคี และเมื่อภาคีเกิดความเข้าใจเพิ่มขึ้นและสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง คณะผู้วิจัยก็จะลดบทบาทตนเองลงเพื่อให้ภาคีสามารถขับเคลื่อนไปได้ด้วยการจัดการของภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษกเอง

1.1.2 รูปแบบความร่วมมือในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนจากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษก ให้สัมภาษณ์ดังนี้

กชิตศ รัตนโอภาส (ผู้จัดการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติโบราณคดี ๑ ฝาง) ระบุว่า “ระหว่างสองหน่วยงานก็มีการประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง แต่ทางเรายังต้องการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ภายนอกพื้นที่ให้เพิ่มมากขึ้น”

จารุวรรณ ยิ้มหิ้น (ประชาสัมพันธ์สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง) ระบุว่า “ในปัจจุบันพิพิธภัณฑฯ มีความร่วมมือกับโครงการหลวง โดยโครงการหลวงประสานความร่วมมือกับพิพิธภัณฑฯ ในฐานะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งในเส้นทางท่องเที่ยวเดียวกันโดยจะมีการส่งต่อนักท่องเที่ยวและเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวให้กันและกัน นอกจากนี้พิพิธภัณฑฯ ก็มีภาคีร่วมกันภายในพื้นที่คือ โรงงานหลวงที่ ๑ ฝาง และชุมชนบ้านยาง”

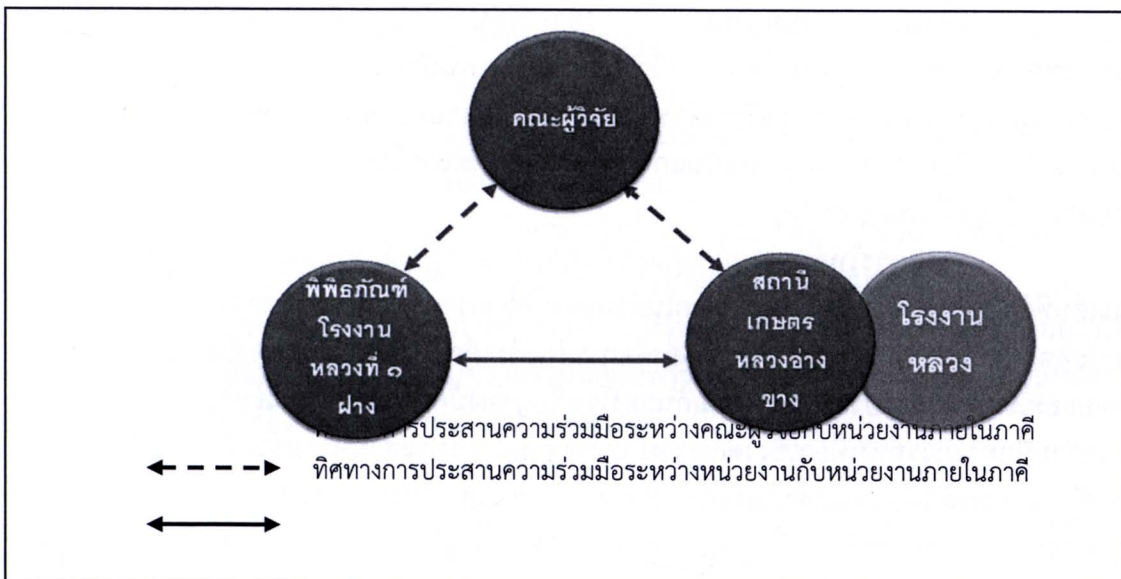
มนตรี ยานนท์ (เจ้าหน้าที่สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง) กล่าวว่า “เนื่องจากทางพิพิธภัณฑฯ ได้ประสานความร่วมมือกับโครงการหลวงมาโดยตลอด ดังนั้นรูปแบบความร่วมมือภาคีก็น่าจะเป็นรูปแบบเดิมที่เคยดำเนินการกันมาได้ ไม่ว่าจะเป็นการส่งต่อนักท่องเที่ยวถึงกัน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยว และการจัดบุคลากรประจำศูนย์ข้อมูลข่าวสารในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว”

สมบัติ ลุงปา (เจ้าหน้าที่สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง) กล่าวว่า “การประสานความร่วมมือของสถานีเกษตรหลวงอ่างขางกับพิพิธภัณฑฯ มีการดำเนินการมาในระยะหนึ่งแล้วซึ่งถือเป็นสิ่งที่

ดีที่จะนำไปต่อยอดต่อไป เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้มากขึ้นเพราะยังมีนักท่องเที่ยวอีกเป็นจำนวนมากที่ยังยังไม่รู้จักที่นี่”

จากการให้สัมภาษณ์สรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของภาคีกาญจนภิเษกได้ดำเนินการประสานความร่วมมือกันมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง โดยเฉพาะพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ๑ (ฝ่าย) เป็นหน่วยงานสำคัญในการประสานความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของทั้งภายในพื้นที่และภายนอกพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน โดยรูปแบบความร่วมมือทางการท่องเที่ยวที่ดำเนินอยู่มีความเหมาะสมแล้วจึงควรรูปแบบการมีส่วนร่วมเช่นที่เคยปฏิบัติมา แต่จะพัฒนาการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นคือ การจัดบุคลากรประจำศูนย์ข้อมูลข่าวสารในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวและพยายามประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพิ่มมากขึ้นเพื่อขยายเครือข่ายความร่วมมือให้เพิ่มจำนวนมากขึ้นต่อไป

เมื่อพิจารณาลักษณะการประสานความร่วมมือของภาคีกาญจนภิเษก สามารถสรุปได้ว่าภาคีกาญจนภิเษกมีการประสานความร่วมมือโดยหน่วยงานภายในองค์กรทั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ๑ (ฝ่าย) และโรงเรียนหลวง สามารถติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกได้โดยตรง อีกทั้งยังสามารถประสานความร่วมมือผ่านคณะผู้วิจัยได้ ด้วยเช่นเดียวกัน โดยในเบื้องต้นคณะผู้วิจัยจะเป็นผู้สังเกตการณ์ และติดตามความเคลื่อนไหวของภาคีกาญจนภิเษกเป็นระยะๆ และเพิ่มบทบาทให้กับผู้ประสานงานหลักในการประสานความร่วมมือมากขึ้น คือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ๑ (ฝ่าย) รัตนโอภาส และสถานศึกษาหลวงโดยคุณจรรุวรรณ ยิ้มหิน ดังภาพประกอบที่ 4

ภาพ 4 ลักษณะการประสานความร่วมมือของภาคีกาญจนภิเษก

2. ภาคีสถาบันการศึกษา

2.1 ลักษณะความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2.1.1 จุดเริ่มต้นของการประสานความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีสถาบันการศึกษาให้สัมภาษณ์ดังนี้

มานิช ถาอ้าย (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่งอนข้าเหล็ก) ระบุว่า “ต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ หรือหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน หากจะให้ดำเนินการเพียงลำพังคงจะลำบาก เพราะทุกวันนี้ภาระหน้าที่ของแต่ละคนก็มีมากมาย ทั้งการท่องเที่ยวกว่าจะเห็นผลต้องใช้เวลาระยะยาว”

บุญส่ง เทียนแก้ว (อาจารย์ประจำวิทยาลัยการอาชีพฝาง) กล่าวว่า “หากเป็นไปได้อยากให้อาจารย์เข้ามามีส่วนร่วมในเบื้องต้น เพราะถ้าจะให้แต่ละคนทำกันเองคงจะเป็นไปได้ยาก”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีสถาบันการศึกษาสรุปได้ ว่าคณะผู้วิจัยควรเป็นแกนกลางในการประสานความร่วมมือในเบื้องต้น เพื่อวางแนวทางในการติดต่อประสานงานร่วมกัน

2.1.2 รูปแบบความร่วมมือในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีสถาบันการศึกษาให้สัมภาษณ์ดังนี้

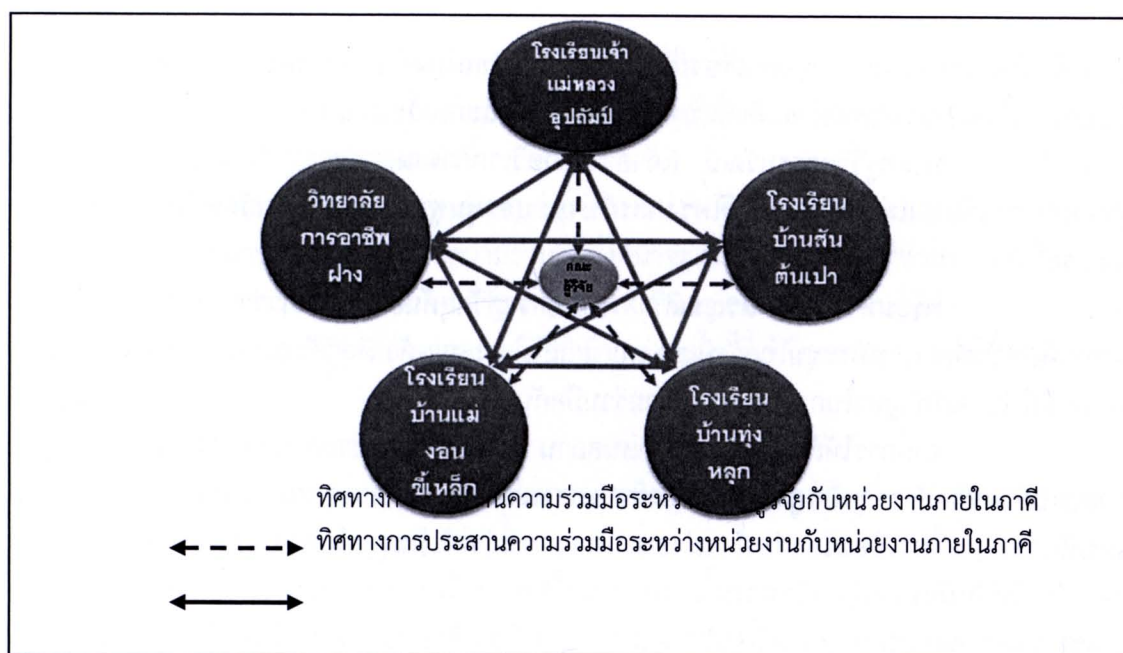
วิทยา เหล่ากาวิ (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งหลุก) กล่าวว่า “ครูแต่ละคนควรเจอกันมากขึ้น พูดคุยกันมากขึ้นจะได้มีเวลาแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน”

พิไลวรรณ ทองดี (ครูประจำโรงเรียนบ้านสันตันเปา) ระบุว่า “ควรให้เด็กนักเรียนมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวโดยส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้เรื่องการท่องเที่ยวและการเป็นมัคคุเทศก์น้อยจากพิพิธภัณฑ์ฯ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กๆเกิดความสนใจและมีเพื่อนต่างโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งโรงเรียนสามารถสร้างความร่วมมือร่วมกันโดยมีเด็กเป็นสื่อกลางในการสร้างความร่วมมือ”

สุขเกษม แสนยาสมุทร (อาจารย์ประจำวิทยาลัยการอาชีพฝาง) กล่าวว่า “มหาวิทยาลัยในฐานะที่ดำเนินโครงการวิจัยนี้ควรเป็นแกนนำหลักในการประสาน จนเมื่อการดำเนินการเริ่มเข้าที่แล้ว กลุ่มโรงเรียนต่างๆก็สามารถที่จะสานต่อได้โดยการพบปะ พูดคุยกัน โดยระยะแรกวิทยาลัยการอาชีพสามารถเป็นแกนกลางในการประสานโรงเรียนต่างๆ เพื่อร่วมพูดคุยและแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันได้”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีสถาบันการศึกษาสรุปได้ว่ารูปแบบความร่วมมือควรมี 2 ประเด็นที่ต้องทำควบคู่กันคือ ประเด็นแรกในส่วนของบุคลากรของแต่ละสถาบันการศึกษาควรหาเวลาพบปะพูดคุยกันมากขึ้น ขณะที่ประเด็นที่สองคือการส่งเสริมเด็กนักเรียนของตนเองให้พัฒนาทักษะการนำชมและเชื่อมโยงการประสานงานร่วมกันของโรงเรียนของมัคคุเทศก์น้อยเหล่านั้นเข้าเป็นโรงเรียนความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นอกจากนั้นการประสานความร่วมมือควรเกิดจากการผลักดันของคณะผู้วิจัย เพื่อเชื่อมโยงและกระจายข้อมูลข่าวสารในระยะแรกจากนั้นเมื่อการประสานความร่วมมือเริ่มเกิดความชัดเจนขึ้น ก็ค่อยลดบทบาทของคณะผู้วิจัยลง โดยจะมีวิทยาลัยการอาชีพเข้ามาสานต่อการประสานความร่วมมือต่อไป

เมื่อพิจารณาลักษณะการประสานความร่วมมือของภาคีสถาบันการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าคณะผู้วิจัยจะเป็นแกนกลางในการประสานความร่วมมือในระยะแรก ขณะที่บุคลากรของแต่ละสถาบันการศึกษาก็สามารถติดต่อกันได้โดยตรง หลังจากนั้นเมื่อสถาบันการศึกษาเริ่มเกิดความเข้าใจและสามารถติดต่อประสานงานได้เองแล้ว บทบาทของคณะผู้วิจัยจะลดลงเพื่อเปิดโอกาสวิทยาลัยการอาชีพ ฝาง โดยอาจารย์เบญจมาศ ศรีสุขเข้ามามีบทบาทในการเป็นแกนกลางเพื่อประสานความร่วมมือร่วมกันต่อไปดังภาพประกอบที่ 5

ภาพ 5 ลักษณะการประสานความร่วมมือของภาคีสถาบันการศึกษา

3. ภาคีศาสนสถาน

3.1 ลักษณะความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

3.1.1 จุดเริ่มต้นของการประสานความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีศาสนสถานให้สัมภาษณ์ดังนี้

พระอธิการจันทร์แก้ว ขันติธโร (เจ้าอาวาสวัดหาดสำราญ) ระบุว่า “คงต้องเป็นทางคณะอาจารย์ เพราะไหนๆก็ทำโครงการนี้แล้วก็ควรเป็นแกนกลางดำเนินงานเลย”

พระครูวิจิตรธรรมวัฒน์ (เจ้าอาวาสวัดวิเวกการาม) ระบุว่า “ถ้าอาจารย์เป็นคนเริ่มต้นจะรู้ว่าต้องทำอะไรก่อนหลัง เพราะอาตมาก็ยังไม่เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวมากนัก”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีศาสนสถาน สรุปได้ว่า ในระยะแรก คณะผู้วิจัยควรเป็นแกนกลางในการเชื่อมโยงและประสานความร่วมมือกับพระภิกษุแต่ละวัด จนกว่าการประสานความร่วมมือจะดำเนินไปได้ด้วยการประสานงานร่วมกันของภาคี

3.1.2 รูปแบบความร่วมมือในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีศาสนสถานให้สัมภาษณ์ดังนี้

พระอธิการจันทร์แก้ว ขันติธโร (เจ้าอาวาสวัดหาดสำราญ) กล่าวว่า “วัดอาตมาเป็นวัดที่รองรับนักท่องเที่ยวที่จะขึ้นดอยอ่างขาง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะแวะพักผ่อนก่อนเดินทางขึ้นดอย ซึ่งเขาก็จะมีเวลาศึกษาข้อมูลการท่องเที่ยวของพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ตรงจุดนี้อาตมาสามารถแนะนำนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปเยี่ยมชมวัดที่มีเอกลักษณ์ และจุดท่องเที่ยวที่สำคัญในพื้นที่ได้”

พระอธิการสุชาติ ธนบุญโญ (เจ้าอาวาสวัดสันปูเลย)กล่าวว่า “โดยปกติคณะสงฆ์แต่ละตำบลจะมีการประชุมพูดคุยกันทุกเดือน เดือนละครั้ง หรือสองครั้งบ้าง ขึ้นอยู่กับว่าจะมีกิจกรรมมาก

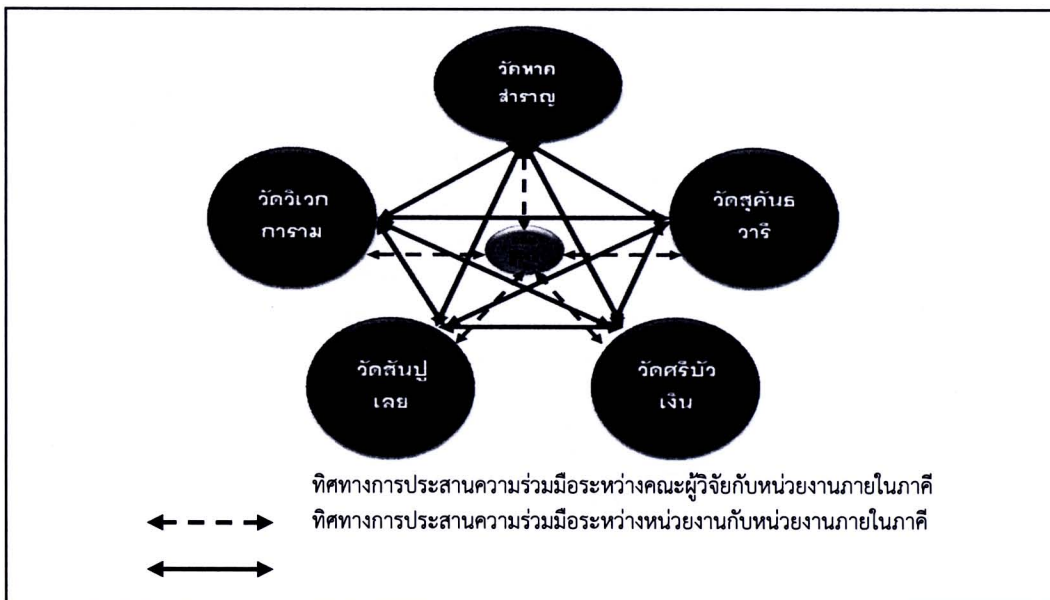
น้อยเพียงใด แต่จะเป็นการพูดคุยเรื่องเกี่ยวกับกิจทั่วไปของสงฆ์ แต่ถ้าเป็นเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นหากมีการเสนอเพิ่มเติมขึ้นมาก็สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนเพิ่มเติมได้”

พระครูวิจิตรธรรมวัฒน์ (เจ้าอาวาสวัดวิเวกการาม) กล่าวว่า “ตำบลแม่สุ่นก็มีประชุมพูดคุยกันทุกเดือน แต่ถ้าเป็นเฉพาะโครงการก็น่าจะประชุมพูดคุยกันในกลุ่มวัดที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรง”

พระมหอนันต์ สวญณสิริ (เจ้าอาวาสวัดสุคันธารา) กล่าวว่า “เห็นด้วยว่า น่าจะเจาะจงไปที่วัดที่เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้เลย เพราะก็มีไม่มากอยู่แล้ว ที่สำคัญแต่ละวัดก็เจาะเจอกันอยู่ตลอด จึงไม่น่าจะมีปัญหาในการประสานความร่วมมือกัน”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีศาสนสถาน สรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือของภาคีศาสนสถานมีวัดหาดสำราญเป็นศูนย์กลางในการประสานงานไปยังวัดต่างๆ ที่มีความน่าสนใจและอยู่ในแผนที่การท่องเที่ยวเชื่อมโยงลุ่มน้ำแม่จอน นอกจากนี้ยังใช้เป็นศูนย์กลางเผยแพร่ข้อมูลทางการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้วัดต่างๆ ในภาคีศาสนสถานควรนัดแนะเวลาเพื่อประชุม พูดคุยกันเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เพื่อการประสานงานร่วมกันต่อไป

เมื่อพิจารณาลักษณะการประสานความร่วมมือของภาคีศาสนสถาน สรุปได้ว่า ในระยะแรกคณะผู้วิจัยจะทำหน้าที่เชื่อมโยงการประสานความร่วมมือร่วมกับศาสนสถานต่างๆ โดยพระสามารถติดต่อประสานงานได้โดยตรง หรือจะประสานความร่วมมือผ่านคณะผู้วิจัยก็ได้ จนเมื่อการประสานความร่วมมือเริ่มเข้าระบบ คณะผู้วิจัยก็จะลดบทบาทตนเองลง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประสานงานหลักอย่างเจ้าอาวาสวัดหาดสำราญ ดำเนินการประสานความร่วมมือต่อไป ดังภาพประกอบที่ 6

ภาพ 6 ลักษณะการประสานความร่วมมือของภาคีศาสนสถาน

4. ภาครัฐ

4.1 ลักษณะความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

4.1.1 จุดเริ่มต้นของการประสานความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาครัฐให้สัมภาษณ์ดังนี้

อรรถัย นันตา (ประชาสัมพันธ์อุทยานแห่งชาติดอยฟ้าห่มปก) เสนอว่า “ควรมีหน่วยงานมีความสามารถในการประสานความร่วมมือซึ่งก็น่าจะเป็นคณะอาจารย์ที่ทำโครงการนี้”

จากการให้สัมภาษณ์ภาครัฐ สะท้อนให้เห็นว่า คณะผู้วิจัยเป็นผู้มีส่วนสำคัญต่อการประสานความร่วมมือกับภาครัฐ เนื่องจากคณะผู้วิจัยเป็นกลุ่มบุคคลที่เข้าใจและสามารถให้คำแนะนำกับภาครัฐได้เป็นอย่างดี

4.1.2 รูปแบบความร่วมมือในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาครัฐให้สัมภาษณ์ดังนี้

โสพิศ ปันพรม (ประชาสัมพันธ์ อบต.แม่ข้า) ระบุว่า “เราสามารถขับเคลื่อนความร่วมมือร่วมกันเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมโดยเริ่มจากการส่งต่อนักท่องเที่ยวเป็นทอดๆโดยอาจจะเริ่มจากอุทยานแห่งชาติดอยฟ้าห่มปกรับนักท่องเที่ยวจากนั้นก็แนะนำให้ไปเที่ยววัดในตำบลแม่สุ่น เที่ยวชนเผ่าที่บ้านห้วยเตือ หรือจะขึ้นไปดอยอ่างขางก็ได้ ใช้การแนะนำต่อเป็นทอดๆกันไป”

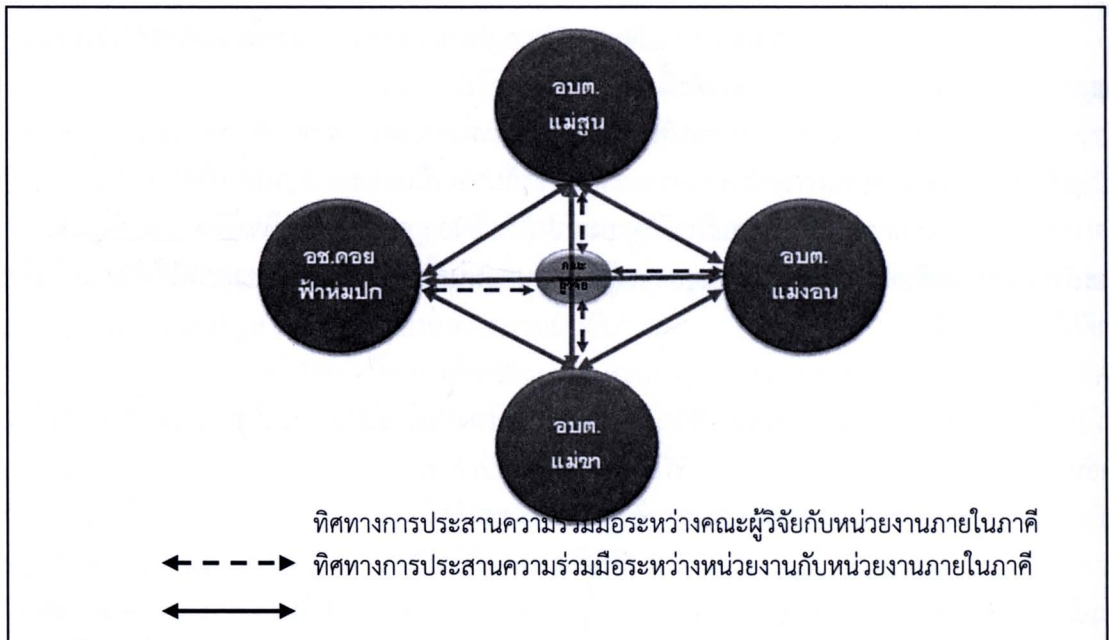
เมฆ งามมาก (เลขานุการสภา อบต.แม่ฮ่อง) กล่าวว่า “ทุกเดือนควรมีการเสวนาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน เราอาจสลับกันไปว่าเดือนนี้ดำเนินการเรื่องการท่องเที่ยวไปแล้วเป็นอย่างไรกันบ้างก็นำมาแลกเปลี่ยนพูดคุยกัน”

จากการให้สัมภาษณ์ภาครัฐ สะท้อนให้เห็นว่าอุทยานแห่งชาติดอยฟ้าห่มปกเป็นหน่วยงานหลักที่สามารถดึงนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ได้เป็นจำนวนมาก และมีศักยภาพที่จะแนะนำและส่งต่อนักท่องเที่ยว ไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทางเลือกในการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ภาครัฐจะเริ่มพบปะพูดคุยกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรื่องการดำเนินการทุกอย่างรอบเดือนโดยจะให้หน่วยงานแต่ละหน่วยงานสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันจัดการประชุม

เมื่อพิจารณาลักษณะการประสานความร่วมมือของภาครัฐ สรุปได้ว่า ในเบื้องต้นคณะผู้วิจัยจำเป็นต้องมีบทบาทสำคัญในการประสานความร่วมมือกับภาครัฐโดยหน่วยงานสามารถติดต่อ ประสานงานถึงกันได้โดยตรง หรือจะประสานความร่วมมือผ่านคณะผู้วิจัยก็ย่อมได้ จนกระทั่งการประสานความร่วมมือของแต่ละหน่วยงานมีความเข้าใจที่ตรงกัน คณะผู้วิจัยก็จะลดบทบาทของตนเองลง เพื่อเปิดโอกาสผู้ประสานงานหลักของภาครัฐอย่าง อุทยานแห่งชาติดอยฟ้าห่มปก โดยคุณอรรถัย นันตา เข้าามีบทบาทหลักในการประสานงานต่อไป ดังภาพประกอบที่ 7

ภาพ 7 ลักษณะการประสานความร่วมมือของภาคีรัฐ

5. ภาคีเอกชน

5.1 ลักษณะความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

5.1.1 จุดเริ่มต้นของการประสานความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีเอกชนให้สัมภาษณ์ดังนี้

خانศักดิ์ วรพล (ผู้ประกอบการรถตู้ตัวอย่างาง) กล่าวว่า “ต้องการให้ภาครัฐที่มีความรู้ความเข้าใจเข้ามามีบทบาทในการประสานงานร่วมกันในเบื้องต้น”

บัวถา ผื่นปามุ่น (ผู้ประกอบการสินค้าที่ระลึก และสินค้าแปรรูป) กล่าวว่า “เราต้องอาศัยหน่วยงานภายนอกเข้ามาช่วยและเป็นพี่ปรึกษาให้ เพราะลำพังถ้าให้ดำเนินการเองก็อาจจะทำได้แต่ไม่มีความเข้มแข็ง”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีเอกชน สรุปได้ว่า หน่วยงานภาครัฐที่ควรมีบทบาทในการประสานงานในเบื้องต้นนี้คือคณะนักวิจัยที่จำเป็นต้อง เป็นแกนกลางในการประสานความร่วมมือร่วมกันกับผู้ประกอบการในภาคีเอกชน จนกว่าภาคีจะมีความเข้มแข็งและสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง

5.1.2 รูปแบบความร่วมมือในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีเอกชนให้สัมภาษณ์ดังนี้

พวงผกา เหมรัตน์ตระกูล (ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พักอย่างางวิลล่า) ระบุว่า “ถ้าเป็นภาคีแล้วมีส่วนร่วมกันถือเป็นสิ่งที่ดี แต่ถ้าดีกว่านั้นคือสถาบันการศึกษาเป็นตัวเชื่อมโยง จัดให้มีคณะกรรมการ คณะดำเนินงานให้มีตัวขับเคลื่อน จะทำให้พื้นที่ดำเนินไปได้”

นัฐภาส ยศอาลัย (ผู้จัดการทั่วไปรีสอร์ทธรรมชาติอ่างช้าง) กล่าวว่า “นัดประชุมพูดคุยระหว่างกัน เพราะเท่าที่ผ่านมาต่างคนยังต่างทำ ไม่มีโอกาสได้พูดคุยกันมากนัก”

सानิตย์ ชัยชนะฉิมพลี (ผู้จัดการบริษัททัวร์) กล่าวว่า “ภาคเอกชน มีทั้งกลุ่มที่พัก กลุ่มร้านอาหาร กลุ่มรถเช่า ร้านขายของที่ระลึก และบริษัททัวร์ คือเมื่อมีหลายกลุ่มก็จำเป็นต้องทำให้เป็นระบบมากที่สุด อย่างเช่น ถ้านักท่องเที่ยวมาเกี่ยวกับทางบริษัททัวร์ บริษัททัวร์ก็ต้องประสานกับกลุ่มที่พัก ร้านอาหาร แล้วว่าจะให้พักที่ไหน ทานข้าวที่ไหน สำหรับกลุ่มที่พัก กับร้านอาหารก็ต้องมีข้อตกลงร่วมกันว่าใครจะอยู่อันดับที่เท่าไร เมื่อรอบนี้นักท่องเที่ยวมาพักที่คุณ ครั้งต่อไปก็หมุนเวียนไปพักของคนอื่นๆ”

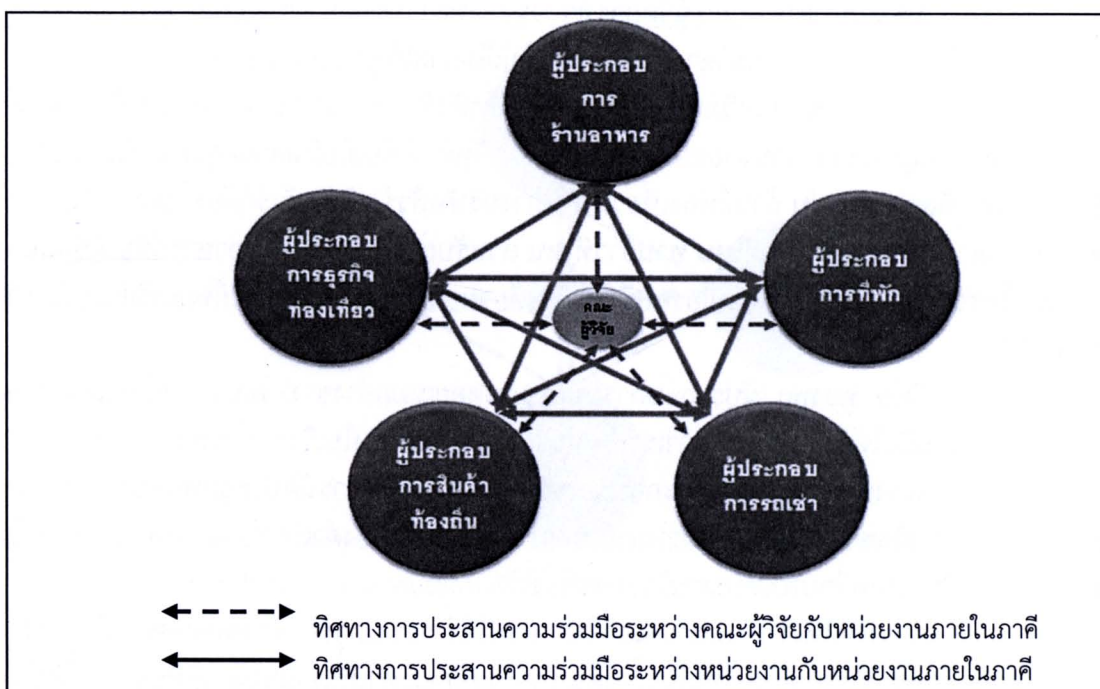
วินัย ทองพูล (ผู้ประกอบการร้านอาหารดอยเหมยอ่างช้าง) ระบุว่า “จริงๆ แล้วการจะประสานความร่วมมือให้ยั่งยืน ต้องมองว่าเราเป็นพันธมิตรกัน อย่ามองในเชิงการแข่งขันมากนัก”

ณรงค์ สุขเจริญ (ผู้ประกอบการรถเช่า) กล่าวว่า “การนัดประชุมพูดคุยกัน แบ่งกลุ่มแบ่งภาระหน้าที่รับผิดชอบ รวมต้องมีเป้าหมายในการขับเคลื่อนซึ่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบแนวทางที่จะขับเคลื่อนไปให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีเอกชน สรุปได้ว่าระบบการประสานความร่วมมือเกิดจากสถาบันการศึกษา(คณะวิจัย) ขับเคลื่อนในเบื้องต้น โดยจัดตั้งคณะดำเนินงานของภาคีที่ประกอบไปด้วยผู้ประกอบการร้านอาหาร ที่พัก ร้านขายของที่ระลึก รถเช่า และบริษัททัวร์ โดยมีข้อตกลงร่วมกันในการรับนักท่องเที่ยว ซึ่งในการประสานความร่วมมือทางการท่องเที่ยวต้องมีการนัดประชุม พูดคุยกันให้เพิ่มมากขึ้น รวมถึงการแบ่งภาระหน้าที่ และกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานทางการท่องเที่ยวร่วมกัน

เมื่อพิจารณาลักษณะการประสานความร่วมมือของภาคีเอกชน สรุปได้ว่า ผู้วิจัยต้องมีบทบาทหลักในการเป็นศูนย์กลางประสานความร่วมมือในระยะเริ่มแรก โดยสถานประกอบการแต่ละแห่งสามารถติดต่อ ประสานความร่วมมือกันได้โดยตรง หรือจะประสานผ่านคณะผู้วิจัยก็ได้ เมื่อการประสานความร่วมมือดำเนินไปได้ระยะหนึ่ง จนผู้ประกอบการเกิดความเข้าใจในการประสานความร่วมมือร่วมกัน คณะผู้วิจัยก็จะลดบทบาทการเป็นแกนกลางของตนเองลง และถ่ายโอนบทบาทนี้ให้กับผู้ประสานงานหลักของภาคีที่ได้รับการคัดเลือกมาคือ คุณวินัย ทองพูล ดังภาพประกอบที่ 8

ภาพ 8 ลักษณะการประสานความร่วมมือของภาคีเอกชน

6. ภาคีผู้นำประชาชน

6.1 ลักษณะความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

6.1.1 จุดเริ่มต้นของการประสานความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีผู้นำประชาชนให้สัมภาษณ์ดังนี้

อำเภอพรรณานิคม (กรรมการชุมชนบ้านห้วยลึก) ระบุว่า “หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับโครงการนี้ควรเป็นผู้ริเริ่ม เพื่อสร้างความเข้าใจและแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องแก่พวกเรา เพื่อที่ว่าต่อไปเราจะได้นำดำเนินการได้ด้วยตนเอง”

วันชัย นามลือ (ผู้นำชุมชนบ้านทุ่งทอง) กล่าวเสริมว่า “ถ้าได้รับความร่วมมือในช่วงแรกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรืออาจจะเป็นคนอาจารย์ก็จะทำให้เราเข้าใจว่าจะประสานงานร่วมกันอย่างไร”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีผู้นำประชาชน สรุปได้ว่า ในระยะแรกคณะผู้วิจัยต้องเป็นแกนนำในการประสานความร่วมมือกับภาคีผู้นำประชาชนเพื่อสร้างความเข้าใจและให้คำปรึกษาเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเมื่อผู้วิจัยลดบทบาทตนเองลงภาคีผู้นำประชาชนก็จะสามารถประสานงานร่วมกันได้ด้วยตนเอง

6.1.2 รูปแบบความร่วมมือในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีผู้นำประชาชนให้สัมภาษณ์ดังนี้

ฟางเซียง แซ่ย่าง (กรรมการชุมชนบ้านสันมะกอกหวาน) กล่าวว่า “แกนนำของแต่ละตำบลน่าจะมีโอกาสได้พบปะพูดคุยกันเพิ่มมากขึ้น โดยสับเปลี่ยนกันไปตามตำบลทุกๆ 1-2 เดือน”

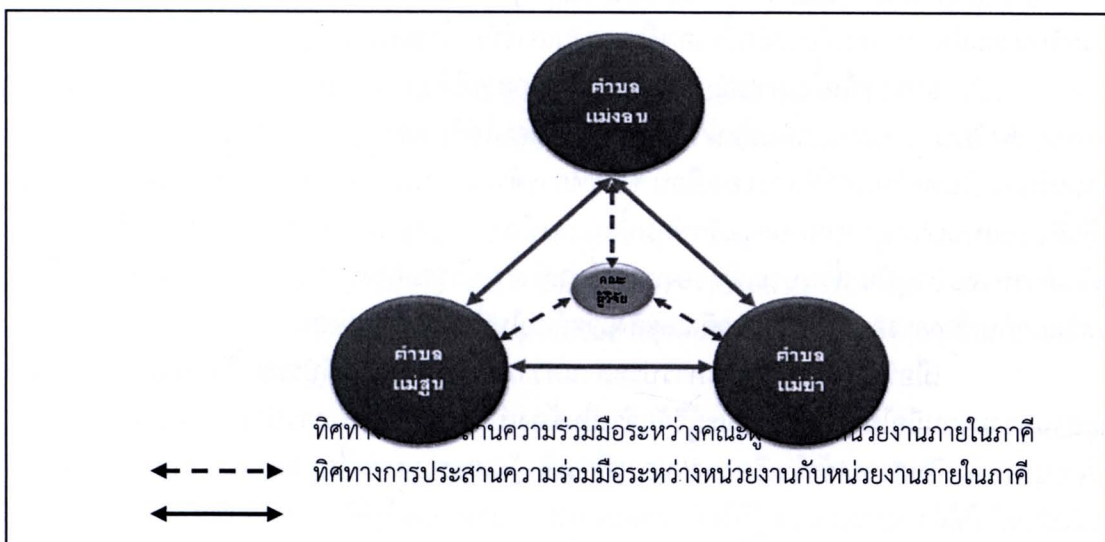
อำโรพรรณ อินตะ (กรรมการชุมชนบ้านห้วยลึก) ระบุว่า “ผู้นำควรเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวให้กับคนในพื้นที่”

พัตร ตายัง (กรรมการชุมชนบ้านแม่ฮอนสันติสุข) กล่าวว่า “การมีข้อตกลงร่วมกันในการทำงานด้านการท่องเที่ยวจะทำให้การทำงานง่ายขึ้น”

กัญญา แปะคำ (ผู้นำชุมชนบ้านแม่ฮอน) ระบุว่า “ถ้ามีคณะทำงานร่วมกันก็น่าจะทำให้การดำเนินงานมีแบบแผน”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีผู้นำประชาชน สรุปได้ว่าการประสานความร่วมมือของภาคีจะมีผู้นำในการเผยแพร่ข้อมูลให้กับผู้สนใจในชุมชนฟัง พบปะ แลกเปลี่ยนกับผู้นำประชาชนของตำบลอื่นๆ ทุกๆ 1-2 เดือน รวมถึงการทำข้อตกลงร่วมกันในภาคีสมาชิกเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติร่วมกัน รวมถึงการสรรหาคณะทำงานร่วมกัน

เมื่อพิจารณาลักษณะการประสานความร่วมมือของภาคีผู้นำประชาชน สรุปได้ว่า ในระยะแรกคณะผู้วิจัยต้องเป็นแกนกลางในการประสานความร่วมมือของผู้นำประชาชนในแต่ละตำบล โดยให้อิสระทางการประสานความร่วมมือแก่ผู้นำประชาชนในการประสานความร่วมมือโดยตรงถึงกัน หรือจะประสานผ่านทางคณะผู้วิจัยก็ได้ จนเมื่อการประสานความร่วมมือของทั้ง 3 ตำบล เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนและสามารถประสานความร่วมมือร่วมกันได้ คณะผู้วิจัยก็จะลดบทบาทตนเองลง และให้ผู้ประสานงานหลักของแต่ละพื้นที่อย่างคุณสมศักดิ์ กองจาย (ตำบลแม่ฮอน) คุณวรชัย อินตะแก้ว (ตำบลแม่ข่า) และคุณสุรินทร์ จิระพงศ์ปรีดา (ตำบลแม่ฮอน) ประสานความร่วมมือร่วมกันต่อไป ดังภาพประกอบที่ 9

ภาพ 9 ลักษณะการประสานความร่วมมือของภาคีผู้นำประชาชน

7. ภาคีประชาสังคม

7.1 ลักษณะความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

7.1.1 จุดเริ่มต้นของการประสานความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีประชาสังคมให้สัมภาษณ์ดังนี้

สวัสดี แก้วดี (กรรมการเครือข่ายชุมชนรักษ์ลุ่มน้ำแม่แอน) ระบุว่า “ในเบื้องต้นควรมีหน่วยงานมาคอยให้คำปรึกษา ทางเราจะได้รู้ว่าควรต้องทำอะไร และเมื่อการประสานงานเริ่มเป็นรูปเป็นร่างแล้วก็ค่อยว่ากันอีกที”

ศรีไพร แก้วใจ (กรรมการเครือข่ายชุมชนรักษ์ลุ่มน้ำแม่แอน) กล่าวว่า “เห็นด้วย เพราะจะทำให้กลุ่มสามารถประสานความร่วมมือได้อย่างถูกต้อง”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีประชาสังคม สรุปได้ว่า คณะผู้วิจัยควรเป็นพี่เลี้ยงในช่วงแรก เพื่อให้คำปรึกษา และคำแนะนำในการประสานความร่วมมือระหว่างกันภายในภาคีประชาสังคม เนื่องจากประเด็นเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับภาคีประชาสังคม

7.1.2 รูปแบบความร่วมมือในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีประชาสังคมให้สัมภาษณ์ดังนี้

ศรีไพร แซ่เจ้า (กรรมการเครือข่ายชุมชนรักษ์ลุ่มน้ำแม่แอน) ระบุว่า “ควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของภาคีว่าจะให้ใครทำหน้าที่อะไรในการประสานความร่วมมือร่วมกัน แต่ละคนจะได้รู้ว่าตนเองมีหน้าที่อะไร”

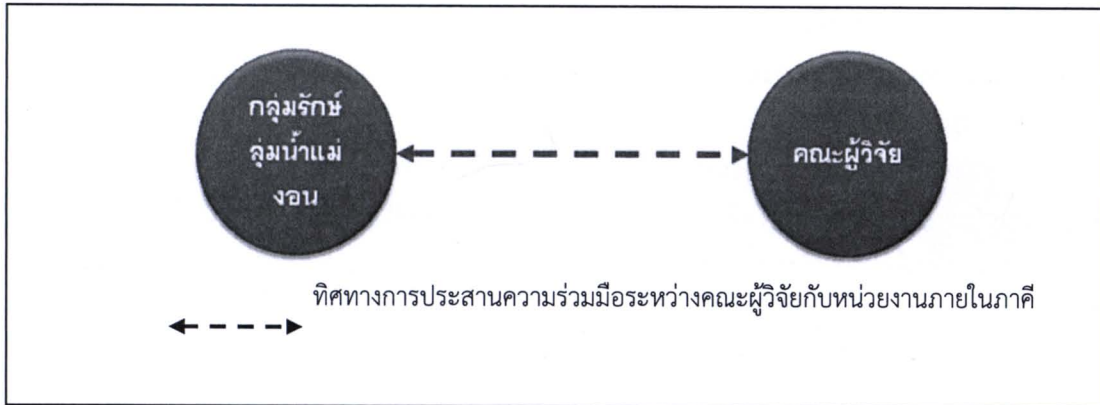
ประภาส จันทร์เขียว (กรรมการเครือข่ายชุมชนรักษ์ลุ่มน้ำแม่แอน) เสนอว่า “รูปแบบที่กลุ่มทำอยู่ในปัจจุบันก็ถือว่าดีอยู่แล้ว มีการพูดคุยกันสม่ำเสมอ ก็น่าจะยึดรูปแบบที่ทำอยู่อย่างเดิมนี้น”

สวัสดี แก้วดี (กรรมการเครือข่ายชุมชนรักษ์ลุ่มน้ำแม่แอน) กล่าวเพิ่มเติมว่า “ถ้าต้องแบ่งกลุ่มใหม่โดยแยกเฉพาะเรื่องวัฒนธรรม มันก็ดูยุ่งยากเกินไป อันที่จริงเรื่องธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมมันก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน”

กำพล บุญเสริม (กรรมการเครือข่ายชุมชนรักษ์ลุ่มน้ำแม่แอน) ระบุว่า “เวลาพบปะพูดคุยกันน่าจะอย่างน้อยเดือนละครั้ง เอาเป็นทุกวันเสาร์ที่สองของเดือนก็ได้”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีประชาสังคม สรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับสมาชิกในภาคีทราบ และนัดพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอในทุกวันเสาร์ที่สองของเดือน ขณะที่การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของภาคีนี้คือรูปแบบเดียวกับที่ใช้กับกลุ่มรักษ์ลุ่มน้ำแอน เนื่องจากรูปแบบดังกล่าวเป็นรูปแบบที่ลงตัวและดำเนินการมาจนปัจจุบัน ส่วนประเด็นของท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมก็就会被ถูกหยิบยกมาพูดคุยแลกเปลี่ยนกันพร้อมกับเรื่องอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่แอน

เมื่อพิจารณาลักษณะการประสานความร่วมมือของภาคีประชาสังคม สรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือในช่วงแรก คณะผู้วิจัยจำเป็นต้องเป็นแกนกลางในการประสานความร่วมมือกับภาคี จนกระทั่งเกิดความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากขึ้นและสามารถประสานความร่วมมือร่วมกันได้ด้วยตนเอง คณะผู้วิจัยก็จะลดบทบาทตนเองลงและให้ผู้ประสานงานหลักของภาคีอย่างคุณประภาส จันทร์เขียวเป็นผู้สานต่อความร่วมมือร่วมกันต่อไป ดังภาพประกอบที่ 10

ภาพ 10 ลักษณะการประสานความร่วมมือของภาคีผู้นำประชาชน

จากการสัมภาษณ์แต่ละภาคีเพื่อหาลักษณะและรูปแบบในการสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า แต่ละภาคีมีแนวทางในการสร้างความร่วมมือที่แตกต่างกันไปตามแต่ละบริบทของแต่ละภาคี จากนั้นผู้วิจัยนัดหมายแต่ละภาคีเพื่อประชุมและสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางในการสร้างความร่วมมือระดับกลุ่มต่อไปดังผลการศึกษาต่อไปนี้

8. กลุ่มความร่วมมือพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

8.1 ลักษณะความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

8.1.1 จุดเริ่มต้นของการประสานความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ให้สัมภาษณ์ดังนี้

พวงผกา เหมรัตน์ตระกูล (ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พักอ่างช้างวิลล่า) กล่าวว่า “ในระยะแรก ขอให้อาจารย์และคณะผู้วิจัยเป็นแกนกลางในการเชื่อมโยงภาคีแต่ละภาคี จนกว่าการประสานความร่วมมือจะเข้าที่เข้าทาง”

จากการให้สัมภาษณ์ของสมาชิกกลุ่มความร่วมมือพหุภาคีฯ สรุปได้ว่า สมาชิกกลุ่มเห็นสอดคล้องกันกับการประชุมที่ผ่านมาคือ ในระยะเริ่มต้นของการประสานความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คณะผู้วิจัยควรเป็นแกนกลางในการประสานความร่วมมือของภาคีต่างๆ จนกว่าภาคีต่างๆ จะสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง

8.1.2 รูปแบบความร่วมมือในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากข้อมูล

การสัมภาษณ์กลุ่มความร่วมมือของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ให้สัมภาษณ์ดังนี้

ธีรยุทธ ไชยเวช (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านยาง) เสนอว่า “ต้องขอร้องอาจารย์ให้เป็นแกนหลัก นำเอาภาคีฝ่ายต่างๆ มาพูดคุยกัน ชักปีหนึ่ง งานจะไม่สูญเปล่า เพราะทุกคนต่างมีศักยภาพ

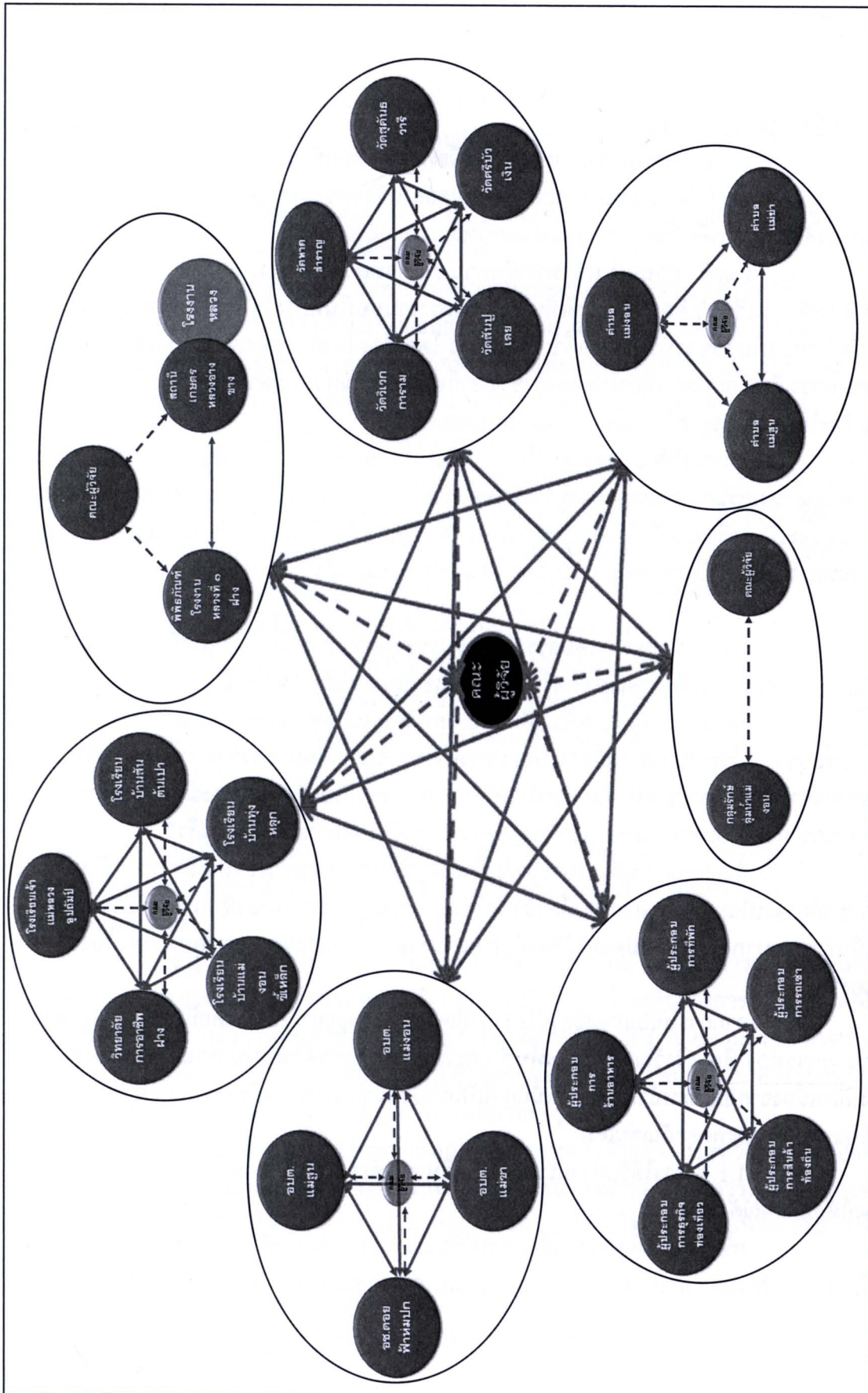
เพียงแต่ว่าตอนนี้ต่างคนต่างทำเท่านั้นเอง ควรมาจับเข้าคุยกัน แล้วเดียวการประสานความร่วมมือก็จะเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และจะขยายตัวไปได้อีกมาก”

สมบัติ ลุงปา (เจ้าหน้าที่สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง) เสนอว่า “ตอนนี้ทางพิพิธภัณฑฯ กับทางสถานีเกษตรหลวงฯ มีการประสานความร่วมมือร่วมกันอยู่แล้ว สามารถให้สองที่นี้เป็นหลักในการประสานความร่วมมือกัน”

อรรถัย นันตา (ประชาสัมพันธ์อุทยานแห่งชาติดอยฟ้าห่มปก) กล่าวเสริมว่า “อย่างภาคีรัฐ จะมีการพบปะพูดคุยกันทุกเดือน เดือนละครั้ง ถ้าเราตั้งกลุ่มทำงานขึ้นมา เราก็หน้าที่จะพบปะพูดคุยกันเพิ่มเติมซักเดือนละครั้งหรือสองเดือนครั้งก็ได้ แต่ไม่ต้องมาทั้งหมด ก็ให้เฉพาะผู้ประสานมาคุยกัน”

จากการให้สัมภาษณ์ของสมาชิกกลุ่มความร่วมมือพหุภาคีฯ สรุปได้ว่าการประสานงานในเบื้องต้น ต้องมีคณะผู้วิจัยเป็นแกนหลักในการเชื่อมโยงภาคีแต่ละภาคีเข้าด้วยกัน เพื่อการดำเนินงานที่เป็นรูปร่างเพิ่มมากขึ้น เพราะในความเป็นจริงภาคีแต่ละภาคีล้วนแล้วแต่มีศักยภาพในการดำเนินงานอยู่แล้ว เพียงแต่ต้องการแกนนำในระยะเริ่มต้น ขณะที่รูปแบบที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการประสานงานของกลุ่มคือ การยึดหลักการประสานของพิพิธภัณฑฯ และสถานีเกษตรหลวงเป็นหลัก และเชื่อมโยงเข้าสู่ภาคีอื่นต่อไป โดยมีข้อตกลงร่วมกันว่าทุกภาคีต้องมีการพบปะพูดคุยกันอย่างน้อยที่สุด 1-2 เดือนครั้ง

เมื่อพิจารณาลักษณะการประสานความร่วมมือของทั้ง 7 ภาคี สรุปได้ว่า รูปแบบการประสานงานมีความคล้ายคลึงกับรูปแบบที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยของแต่ละภาคีที่ผ่านมา คือในระยะเริ่มแรกคณะผู้วิจัยจำเป็นต้องเป็นแกนกลางในการประสานความร่วมมือร่วมกับภาคีต่างๆ ขณะที่ภาคีต่างๆ ก็สามารถติดต่อสื่อสารกันทั้งภายในภาคี ระหว่างภาคี หรือผ่านคณะผู้วิจัยและเมื่อภาคีใดต้องการขยายฐานความร่วมมือก็สามารถดำเนินการได้ พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือที่กว้างขวางขึ้นต่อไป จนกระทั่งแต่ละภาคีเกิดความเข้าใจร่วมกันและสามารถประสานความร่วมมือถึงกันได้อย่างเป็นรูปธรรม คณะผู้วิจัยก็จะลดบทบาทตนเองลงและให้กลุ่มความร่วมมือพหุภาคีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เข้ามามีบทบาทที่ชัดเจนมากขึ้นพร้อมทั้งขับเคลื่อนความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยตนเองต่อไปดังภาพประกอบที่ 11

ภาพ 11 ลักษณะการประสานความร่วมมือของทั้ง 7 ภาค

2.4) ผลการศึกษาแนวทางในการสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปรากฏผลดังต่อไปนี้

1.ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษก

1.1 แนวทางในการสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1.1.1 กิจกรรมที่สามารถสนับสนุนและส่งเสริมการประสานความร่วมมือของภาคี จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษก ให้สัมภาษณ์ดังนี้

มนตรี ยานนท์ (เจ้าหน้าที่สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง) กล่าวว่า “กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงการเรียนรู้ คือการฉายให้เห็นภาพการทำงานของในหลวงว่าวัตถุดิบสู่การแปรรูปและสู่การจัดจำหน่ายในรูปของบริษัทดอยคำเป็นอย่างไร โดยเชื่อมโยงการท่องเที่ยวบนดอยอ่างขางและโรงงานหลวง คือเมื่อนักท่องเที่ยวไปดอยอ่างขางเขาก็จะเห็นพืช ผัก ผลไม้ต่างๆ และเมื่อลงมาที่โรงงานหลวงก็จะได้รับการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผลผลิตบนดอยอ่างขาง”

จากการให้สัมภาษณ์สรุปได้ว่า ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษกเห็นว่ากิจกรรมที่สามารถสนับสนุนและส่งเสริมการประสานความร่วมมือของภาคีคือกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงการเรียนรู้ เพราะกิจกรรมนี้จะเป็นเครื่องมือที่สร้างความเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวให้กับทั้งโรงงานหลวง พิพิธภัณฑ์โรงงานหลวง และสถานีเกษตรหลวง รวมถึงการส่งต่อนักท่องเที่ยวถึงกันอย่างชัดเจน

1.1.2 ปัญหาและอุปสรรคในการประสานความร่วมมือที่อาจเกิดขึ้น พร้อมแนวทางการแก้ไข จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษก ให้สัมภาษณ์ดังนี้

พิรารวรรณ ปัญญาแก้ว (เจ้าหน้าที่บริการวิชาการและพัฒนาวิชาการพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ ผาง) ระบุว่า “ถ้าจะมีอุปสรรคก็อาจเป็นอุปสรรคจากกลุ่มภาคีอื่นมากกว่า จึงจำต้องดูว่าต้องการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังมากน้อยเพียงใด สำหรับเครือข่ายกาญจนาภิเษกนี้คงไม่น่าจะมีอุปสรรคใดๆในการประสานความร่วมมือเพราะที่ผ่านมาเราก็ประสานงานร่วมกันมาอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว”

จารุวรรณ ยิ้มหิ้น (ประชาสัมพันธ์สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง) กล่าวว่า “ถ้าหมายถึงที่ผ่านมาก็คงจะเป็นการ ประสานงานที่ล่าช้า โดยเฉพาะช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาเป็นจำนวนมากเลยทำให้ไม่ค่อยได้ติดต่อประสานงานเท่าที่ควร เพราะต่างคนต่างยุ่งกับงานของตนเอง”

จากการให้สัมภาษณ์สรุปได้ว่าภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษกไม่เคยมีปัญหาและอุปสรรคใดๆจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ ยกเว้นการขาดการติดต่อประสานงานในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเนื่องจากมีภาระหน้าที่ที่ต้องดำเนินการเป็นจำนวนมาก แต่ภายหลังผ่านพ้นฤดูกาลท่องเที่ยวก็จะมีโอกาสได้พบปะพูดคุยกันเช่นเดิม

1.1.3 การได้รับความร่วมมือเพิ่มเติม จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษกให้สัมภาษณ์ดังนี้

กษิตติ รัตนโอภาส (ผู้จัดการพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ ผาง) ระบุว่า “อันที่จริงองค์การบริหารส่วนตำบลแม่งอน สามารถเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมกับชุมชนได้เต็มที่ แต่ที่ผ่าน

มายังไม่เห็นมีบทบาทใดๆ นอกจากการสร้างศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวหน้า อบต. แต่กลับไม่ได้ใช้ประโยชน์ใดๆ”

จากการให้สัมภาษณ์สรุปได้ว่า ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษกต้องการได้รับความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่จอนเพิ่มมากขึ้น ทั้งในเรื่องการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวให้ทั่วถึงกัน อีกทั้งการใช้ประโยชน์จากศูนย์ข้อมูลข่าวสารให้เต็มศักยภาพมากกว่าที่เคยเป็น

1.1.4 ศักยภาพพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษก ให้สัมภาษณ์ดังนี้

จารุวรรณ ยิ้มหิน (ประชาสัมพันธ์สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง) ระบุว่า “พื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอนถือว่ามีศักยภาพเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพอสมควร โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานฯ กล่าวคือเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวก็จะไม่ได้ชมเพียงแค่พิพิธภัณฑสถานฯ อย่างเดียว แต่จะชมโรงงานหลวง ชุมชนบ้านยางและโรงไฟฟ้าพลังงาน บ้านยางซึ่งต่างก็เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางการเรียนรู้ สำหรับในหมู่บ้านเองก็จะมีวัฒนธรรมประเพณีประจำหมู่บ้านที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน”

เกษม ทิพแก้ว (ผู้จัดการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๑ ฝาง) กล่าวว่า “มีศักยภาพมากเพราะตลอดสองข้างทางขึ้นอ่างขางจะเต็มไปด้วยชนเผ่าจำนวนมาก ยิ่งใกล้กับพิพิธภัณฑสถานฯ ยังมีชาวเมี่ยนซึ่งเป็นชนเผ่าหนึ่งที่ทุกวันนี้วิถีชีวิตต่างๆ โดยเฉพาะการแต่งกายก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไปแต่ถ้าได้มีการเชื่อมโยงเป็นแหล่งท่องเที่ยวและฟื้นฟูวัฒนธรรมชนเผ่าขึ้นมาก็น่าจะเป็นสิ่งที่ดี”

จากการให้สัมภาษณ์สรุปได้ว่าพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเนื่องจากมีวัฒนธรรมของชนเผ่าที่หลากหลาย แฝงไปด้วยประวัติความเป็นมา แต่ปัจจุบันหลากหลายชนเผ่าเริ่มมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปดังนั้นหากนำการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นได้น่าจะเป็นการจุดประกายอันดีที่จะทำให้ชุมชนสามารถดำรงวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ไว้ได้สืบไป

1.1.5 การร่วมวางแผนเพื่อส่งเสริมการตลาดเชิงบูรณาการ ช่องทางการตลาดเชิงบูรณาการและการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษก ให้สัมภาษณ์ดังนี้

จารุวรรณ ยิ้มหิน (ประชาสัมพันธ์สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง) กล่าวว่า “จำเป็นต้องมีจุดศูนย์รวมในการประชาสัมพันธ์แล้วรวบรวมข้อมูลทั้ง 3 ตำบลให้อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวโดยให้มีรถบริการ หรือไม่ก็วางผังการเดินทาง 1 วัน เที่ยว 1 วัน เที่ยวสองวัน สามวันในสามตำบล อาจทำเป็นแพคเกจทัวร์ท่องเที่ยว หรือคู่มือท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งชุมชนจะได้รับประโยชน์มากขึ้น สำหรับคนที่มารถส่วนตัวก็สามารถท่องเที่ยวได้โดยอาศัยข้อมูลการท่องเที่ยวที่มีอยู่”

มนตรี ยานนท์ (เจ้าหน้าที่สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง) ระบุว่า “เรื่องของการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวควรได้รับข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ ไม่ได้มีแต่สถานีเกษตรหลวงอ่างขางเท่านั้น โดยอาจมีเส้นทางตัวอย่างเช่นมีเวลา 3 ชั่วโมง 5 ชั่วโมงก็ไปเที่ยวกันได้”

จากการให้สัมภาษณ์สรุปได้ว่า ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษกเสนอเรื่องการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวลุ่มน้ำแม่จอนส่วน

ใหญ่จะรู้จักแต่อย่างข้างเท่านั้น ดังนั้นจึงต้องมีศูนย์กลางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวได้รู้จักแหล่งท่องเที่ยวแห่งอื่นๆในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอนเพิ่มมากขึ้น

2.ภาคีสถาบันการศึกษา

2.1 แนวทางในการสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2.1.1 กิจกรรมที่สามารถสนับสนุนและส่งเสริมการประสานความร่วมมือของภาคี จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีสถาบันการศึกษาให้สัมภาษณ์ดังนี้

วิทยา เหล่ากาวิ (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งหลุก) เสนอว่า “แนวคิดถนนคนเดินประสานท่องเที่ยว เชื่อมโยงสู่การส่งเสริมวัฒนธรรมในชุมชนโดยให้เด็กๆของแต่ละโรงเรียนมาแสดงศิลปวัฒนธรรมไทยทั้งร้อง เล่น เต้น รำ เพราะถนนคนเดินมีอยู่เสมอไม่จำเป็นต้องเป็นช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวอย่างเดียว”

บุญส่ง เทียนแก้ว (อาจารย์ประจำวิทยาลัยการอาชีพฝาง) กล่าวว่า “กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมภายในท้องถิ่น โดยโรงเรียนต่างๆ สามารถร่วมมือกัน เพราะการเรียนการสอนวัฒนธรรมท้องถิ่นของแต่ละโรงเรียนมีความคล้ายคลึงกัน สามารถแลกเปลี่ยนเทคนิคในการเล่นร่วมกันได้ แทนที่จะมุ่งแข่งขันกัน”

จากการให้สัมภาษณ์สรุปได้ว่า ภาคีสถาบันศึกษามองว่ากิจกรรมที่สามารถสนับสนุนการประสานความร่วมมือของภาคีได้น่าจะเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยในถนนคนเดิน โดยให้นักเรียนของโรงเรียนต่างๆ ที่มีความสามารถในการเล่นดนตรีไทย แสดงวัฒนธรรมไทย หรือ วัฒนธรรมชนเผ่าหมิ่นเยียนมาแสดงให้คนผ่านไปมาได้ชม

2.1.2 ปัญหาและอุปสรรคในการประสานความร่วมมือที่อาจเกิดขึ้น พร้อมแนวทางการแก้ไข จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีสถาบันการศึกษาให้สัมภาษณ์ดังนี้

บุญส่ง เทียนแก้ว(อาจารย์ประจำวิทยาลัยการอาชีพฝาง) ระบุว่า “ภาระงานที่ต้องรับผิดชอบเยอะ ซึ่งตนเองก็ไม่ได้เป็นครูด้านวัฒนธรรมด้วย แต่อย่างไรก็ตามผมจะพูดคุยกับครูที่ดูแลด้านนี้โดยตรงเพื่อสร้างความร่วมมือร่วมกันกับโรงเรียนอื่นๆ”

สุขเกษม แสนยาสมุทร (อาจารย์ประจำวิทยาลัยการอาชีพฝาง) ระบุว่า “ครูอาจจะต้องสละเวลาของตนเองเพิ่มมากขึ้น แต่ถ้าเป็นครูที่สอนด้านการศิลปวัฒนธรรมไทยก็น่าจะทำให้การประสานความร่วมมือสะดวกขึ้น”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีสถาบันการศึกษาที่ร่วมประชุมในวันนี้ พบว่ามีทั้งคณะผู้บริหารโรงเรียนและบางส่วนเป็นครูสอนศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจากการพูดคุยสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคในการประสานความร่วมมือ คือ ภาระหน้าที่ของครูที่มีเป็นจำนวนมาก ดังนั้นครูจำเป็นต้องสละเวลาของตนเองในการร่วมพูดคุย และร่วมมือร่วมกัน ขณะที่บางโรงเรียนที่มีครูผู้บริหารมาประชุมในวันนี้ก็จะมอบหมายเรื่องราวที่ได้ประชุมให้กับครูที่รับผิดชอบด้านศิลปวัฒนธรรมโดยตรงเพื่อการประสานงานที่คล่องตัวเพิ่มมากขึ้น

2.1.3 การได้รับความร่วมมือเพิ่มเติม จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีสถาบันการศึกษา ให้สัมภาษณ์ดังนี้

พิไลวรรณ ทองดี (ครูประจำโรงเรียนบ้านสันตันเปา) ระบุว่า “ควรประสานเพิ่มเติมกับทางอำเภอ โดยเฉพาะวัฒนธรรมอำเภอ เพื่อจะได้เชื่อมโยงความร่วมมือได้เป็นรูปธรรมมากขึ้น”

สุขเกษม แสนยาสมุทร (อาจารย์ประจำวิทยาลัยการอาชีพฝาง) ระบุว่า “วัฒนธรรมตำบลก็ควรมามีบทบาทในกิจกรรมลักษณะนี้เช่นเดียวกัน”

จากการให้สัมภาษณ์ ภาคีสถาบันการศึกษาสรุปได้ว่า ต้องการได้รับความร่วมมือเพิ่มเติมจากวัฒนธรรมตำบล และวัฒนธรรมอำเภอ เพื่อสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมถึงการขอรับการสนับสนุนในกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนด้วย

2.1.4 ศักยภาพพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอน จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีสถาบันการศึกษา ให้สัมภาษณ์ดังนี้

บุญส่ง เทียนแก้ว (อาจารย์ประจำวิทยาลัยการอาชีพฝาง) กล่าวว่า “ศักยภาพทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอนในเชิงวัฒนธรรม คือวิถีชีวิตทั้งหมดที่มีมาต่อเนื่องยาวนานอาจจะ เป็นวัฒนธรรมใหม่หรือวัฒนธรรมเก่าก็แล้วแต่ อันรวมถึงเรื่องการกิน การอยู่ การประกอบอาชีพ รวมถึงวิถีความเชื่อต่างๆ ทั้งหมดนี้ในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอนถือว่ามีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ถือเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นศักยภาพที่ดี อันเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยว”

วิทยา เหล่ากาวิ (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งหลุก) กล่าวว่า “วัฒนธรรมด้านการกิน การอยู่ทั่วไป ประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นอยู่ก็มีทั้งชุมชนญวนนาน เมียน ไทยใหญ่ ซึ่งแต่ละจุดถือว่า มีศักยภาพ เพียงแต่ยังไม่มี การจุดประกายให้มีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปแบบ จะมีก็แต่ที่บริเวณพื้นที่บ้านยางที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับพิพิธภัณฑ์โครงการหลวงแห่งที่ ๑ ที่ยังสามารถเห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนจีนได้”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีสถาบันการศึกษาสรุปได้ว่า พื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอนมีศักยภาพสูงทั้งวิถีชีวิตของชนเผ่าต่างๆ อาทิ ชาวจีนญวนนาน ชาวไทใหญ่ ชาวเมียน เป็นต้น ที่มีมาอย่างยาวนาน รวมถึงวัฒนธรรมการกิน และประกอบอาชีพที่ล้วนแล้วแต่มีเสน่ห์แทบทั้งสิ้น

2.1.5 การร่วมวางแผนเพื่อส่งเสริมการตลาดเชิงบูรณาการ ช่องทางการตลาดเชิงบูรณาการและการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีสถาบันการศึกษาให้สัมภาษณ์ดังนี้

พิไลวรรณ ทองดี (ครูประจำโรงเรียนบ้านสันตันเปา) ระบุว่า “เรายังไม่มีแผนที่การท่องเที่ยวเลย เริ่มตั้งแต่กิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ของเรามีอะไรบ้าง มีการสร้างอัตลักษณ์อะไรที่ถือว่าเป็นความโดดเด่นของตนเอง ถ้ามีกิจกรรม มีตารางและมีแผนที่ให้รู้ว่าจะเดินทางมาถึงแล้วจะไปไหนก่อน ไปได้อย่างไร และมีอะไรในทีนั้นๆบ้าง จำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมกันอย่างจริงจัง”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีสถาบันการศึกษา สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญที่ควรเร่งดำเนินการโดยจำเป็นต้องเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในแต่ละตำบลเข้าด้วยกัน พร้อมระบุความโดดเด่น กิจกรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้ว่าจะเดินทางมาถึงแล้วจะทำอะไรได้บ้าง

3. ภาควิชาศาสนสถาน

3.1 แนวทางในการสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

3.1.1 กิจกรรมที่สามารถสนับสนุนและส่งเสริมการประสานความร่วมมือของภาคีจากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาควิชาศาสนสถานให้สัมภาษณ์ดังนี้

พระครูวิจิตรธรรมวัฒน์ (เจ้าอาวาสวัดวิเวกการาม) กล่าวว่า “กิจกรรมส่งเสริมการสืบสานวัฒนธรรม ที่ผ่านมามีการจัดงานหนึ่งไทย เพื่อสะท้อนประเพณีวิถีชีวิตคนในสมัยก่อน มีการชวนดารานักแสดงสมัยก่อนมาเข้าร่วม และนำการฟ้อนเล็บมาจัดแสดงในงาน งานนี้จัดไปเมื่อปีก่อน ส่วนปีนี้ที่เพิ่งผ่านมาก็เป็นการแข่งขันลูกข่าง ก็มีคนมาเที่ยวเยอะเหมือนกัน กิจกรรมลักษณะนี้ก็จะทำทุกปีแล้วแต่ว่าจะเป็นกิจกรรมใด”

พระมหานันท สวญณสิริ (เจ้าอาวาสวัดสุคันธาราริ) กล่าวว่า “งานปอยหลวง และงานสำคัญทางศาสนาที่แต่ละวัดจัดขึ้นก็ทำให้เกิดความร่วมมือกันของวัดต่างๆ ในการบอกกับชาวบ้านให้เข้าร่วมงานกันอย่างทั่วถึง”

จากการให้สัมภาษณ์ภาควิชาศาสนสถาน สรุปได้ว่า กิจกรรมที่สามารถสนับสนุนและส่งเสริมการประสานความร่วมมือของภาคีแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ 1) กิจกรรมสืบสานศิลปวัฒนธรรมที่แต่ละวัดจัดขึ้นซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมที่เริ่มสูญหายไป และ 2) กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีจัดขึ้นเป็นประจำ

3.1.2 ปัญหาและอุปสรรคในการประสานความร่วมมือที่อาจเกิดขึ้น พร้อมแนวทางการแก้ไข จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาควิชาศาสนสถานให้สัมภาษณ์ดังนี้

พระอธิการสุชาติ ธนบุญโญ (เจ้าอาวาสวัดสันปูเลย) กล่าวว่า “ปัญหาสำหรับพระสงฆ์คงไม่น่าจะมีอะไรเพราะ ที่พระแต่ละวัดทำอยู่ก็เป็นเรื่องที่ต้องทำเพื่อชุมชนทั้งสิ้น ไม่มีเรื่องของผลประโยชน์ใดๆ จึงไม่น่าจะมีปัญหาและอุปสรรคใดๆ”

จากการให้สัมภาษณ์ภาควิชาศาสนสถาน สรุปได้ว่า เนื่องจากการสืบสานและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมถือเป็นภาระหน้าที่หนึ่งของพระสงฆ์ ดังนั้นจึงไม่น่าจะมีปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ ในการประสานความร่วมมือร่วมกัน

3.1.3 การได้รับความร่วมมือเพิ่มเติม จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาควิชาศาสนสถานให้สัมภาษณ์ดังนี้

พระอธิการจันทร์แก้ว ชันติโร (เจ้าอาวาสวัดหาดสำราญ) กล่าวว่า “ฝากถึงเทศบาลตำบลแม่ข่า เพราะวัดอยู่ในเขตรับผิดชอบของเทศบาลตำบลโดยตรง แต่ทางเทศบาลยังไม่เล็งเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวในพื้นที่เลย ทั้งๆ ที่ทุกๆ ปีมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากการดูแลหรืออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวก็ยังไม่เคยมีการพูดถึง”

จากการให้สัมภาษณ์ภาควิชาศาสนสถาน สรุปได้ว่า ในเบื้องต้นภาควิชาศาสนสถานต้องการได้รับความร่วมมือเพิ่มเติมจากเทศบาลตำบลแม่ข่า ในการดูแลและอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เพราะทุกวันนี้ทางวัดต้องรับผิดชอบทุกอย่างโดยลำพังทั้งที่มีข้อจำกัดในการดำเนินการต่างๆ มากมาย

3.1.4 ศักยภาพพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีศาสนสถาน ให้สัมภาษณ์ดังนี้

พระอธิการสุชาติ ธนบุญโญ (เจ้าอาวาสวัดสันปูเลย)กล่าวว่า “สามตำบลเรามีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีทั้งชนพื้นเมือง และชาวไทยภูเขา มีอะไรที่คนต่างถิ่นยังไม่รู้จักเยอะ อย่างเช่นเรื่องอาหารการกินของชาวไทยภูเขาที่เป็นเอกลักษณ์”

พระครูวิจิตรธรรมวัฒน์ (เจ้าอาวาสวัดวิเวการาม) กล่าวว่า “สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักและถือว่ามีความศักยภาพในระดับหนึ่งก็มี โป่งน้ำดัง โบราณสถานพระธาตุพันใจ เพราะเป็นที่เคารพสักการะของคนในชุมชน หากสามารถทำการท่องเที่ยวเชื่อมโยงได้ก็จะทำให้การเดินทางสะดวก และก็เชื่อมต่อไปถึงแม่จอนได้อีก”

พระมหานันต์ สวญณสิริ (เจ้าอาวาสวัดสุคันธารา) กล่าวว่า “แหล่งท่องเที่ยวที่มีความศักยภาพทางวัฒนธรรมในพื้นที่มีตั้งแต่วัดแม่จอนที่มีการโปรโมทการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น ที่วัดของอาตมาก็มีครูบาศรีวิชัย ขึ้นไปอีกหน่อยก็มีพิพิธภัณฑ์ และวัดเจ้าแม่กวนอิม ขึ้นไปอีกหน่อยก็มีถ้ำแม่จอนเป็นถ้ำที่ใหญ่ เข้าไปลึกเกือบสองร้อยเมตร และมีช่องสามารถทะลุได้”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีศาสนสถาน สรุปได้ว่า ศักยภาพพื้นที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมลุ่มน้ำแม่จอนมีความศักยภาพที่หลากหลายออกไปทั้งวิถีชีวิตของชาวไทยภูเขา โบราณสถานหลากหลายแห่งอันเป็นที่เคารพสักการะของคนในท้องถิ่น และรวมถึงพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงฯซึ่งบอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชนได้อย่างดี

3.1.5 การร่วมวางแผนเพื่อส่งเสริมการตลาดเชิงบูรณาการ ช่องทางการตลาดเชิงบูรณาการและการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีศาสนสถานให้สัมภาษณ์ดังนี้

พระมหานันต์ สวญณสิริ (เจ้าอาวาสวัดสุคันธารา) กล่าวเปรียบเทียบไว้ว่า “ฝางเป็นอำเภอใหญ่ แต่ไชยปราการเป็นอำเภอเล็กๆ แต่อาศัยการประชาสัมพันธ์ อย่างดอยเวียงผาก็ไม่ได้มีอะไรโดดเด่นมากนัก ดอกทิวลิปมีสีห้าแปด แต่เขากลับประชาสัมพันธ์อย่างมากมาย เทียบกับฝางแล้วเราขาดการประชาสัมพันธ์อย่างมาก”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีศาสนสถาน สะท้อนให้เห็นว่า พื้นที่ท่องเที่ยวลุ่มน้ำแม่จอนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอฝางขาดการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวอย่างมากเมื่อเทียบกับอำเภอไชยปราการอำเภอใกล้เคียงกัน ที่ไม่ได้มีทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมมากมายเท่ากับอำเภอฝางแต่กลับใช้กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในพื้นที่ได้เป็นจำนวนมาก

4. ภาครัฐ

4.1 แนวทางในการสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

4.1.1 กิจกรรมที่สามารถสนับสนุนและส่งเสริมการประสานความร่วมมือของภาคี จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาครัฐให้สัมภาษณ์ดังนี้

อรทัย นันตา (ประชาสัมพันธ์อุทยานแห่งชาติดอยฟ้าห่มปก) กล่าวว่า “ทุกๆปี อบต. จะมีการจัดกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่นงานยี่เป็ง หรืองานลอยกระทงจะมีกิจกรรมต่างๆมากมาย เช่น

การลอยกระทง การเล่นประทัด การแข่งโคมไฟ เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ น่าจะดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ยังท่องเที่ยวอยู่ภายในพื้นที่ให้หันมาสนใจ โดยแต่ละหน่วยงานต้องให้ความร่วมมือกันประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว”

โสพิศ ปันพรม (ประชาสัมพันธ์ อบต.แม่ข่า) ระบุว่า “กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่ทางภาครัฐจัดมีเยอะมาก โดยอบต.แต่ละแห่งต่างก็จัดงานของตนเอง แต่ยังไม่มีการประสานงานร่วมกันระหว่าง อบต.ให้เห็น”

จากการให้สัมภาษณ์ภาครัฐ สรุปได้ว่า หน่วยงานในภาครัฐสามารถใช้ประโยชน์จากกิจกรรมต่างๆที่อบต.จัดขึ้นในแต่ละปีโดยเฉพาะกิจกรรมงานเย็บซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมากด้วยรูปแบบการจัดที่เป็นมิกซ์โอของวัฒนธรรมล้านนาสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่นๆได้ เพียงแต่หน่วยงานในภาครัฐจำเป็นต้องประสานงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในพื้นที่ให้เพิ่มมากขึ้น

4.1.2 ปัญหาและอุปสรรคในการประสานความร่วมมือที่อาจเกิดขึ้น พร้อมแนวทางการแก้ไข จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาครัฐให้สัมภาษณ์ดังนี้

จินรดา ทาวรรณ (เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยว อบต.แม่สูน) ระบุว่า “หากให้มองตอนนี้ คิดว่าน่าจะเป็นเรื่องความไม่ต่อเนื่องของการติดต่อประสานงานภายหลังเสร็จสิ้นโครงการ และจะทำให้การดำเนินงานทางการท่องเที่ยวขาดช่วงไป เพราะฉะนั้นต้องมีทีมงานโครงการคอยประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง อย่าให้ขาดช่วงขาดตอนเป็นอันขาด”

จากการให้สัมภาษณ์ภาครัฐ สรุปได้ว่าความต่อเนื่องของการประสานความร่วมมือคือสิ่งสำคัญเนื่องจากหลายๆโครงการที่ผ่านมาเมื่อเสร็จสิ้นโครงการและไม่มีผู้คอยประสานงานอย่างต่อเนื่องการดำเนินการต่างๆก็จะเลือนหายไป จึงต้องมีตัวกลางในการติดต่อประสานงานจนกว่าภาคีจะเกิดความเข้มแข็งในการประสานความร่วมมือร่วมกัน

4.1.3 การได้รับความร่วมมือเพิ่มเติม จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาครัฐให้สัมภาษณ์ดังนี้

จินรดา ทาวรรณ (เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยว อบต.แม่สูน) เสนอว่า “น่าจะเป็นหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวที่จะช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวเพิ่มเติมให้กับพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอนนี้ เพราะที่ผ่านมาเห็นประชาสัมพันธ์ที่ไรก็จะเน้นไปที่อ่างข้างตลอด ซึ่งในความเป็นจริง อ่างข้างไม่ต้องประชาสัมพันธ์คนก็มาเที่ยวเป็นจำนวนมากทุกปีอยู่แล้ว”

โสพิศ ปันพรม (ประชาสัมพันธ์ อบต.แม่ข่า) เสนอว่า “ทางอำเภอน่าจะรับรู้และมีส่วนร่วมกับโครงการนี้ เพราะหากทางอำเภอให้การสนับสนุนเพิ่มเติมก็น่าจะทำให้โครงการได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นเพิ่มมากขึ้น”

จากการให้สัมภาษณ์ภาครัฐ สรุปได้ว่า สองหน่วยงานหลักที่ควรมามีส่วนร่วมกับภาครัฐคือ หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวซึ่งอาจเป็นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ เขต 1 เชียงใหม่ และท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงอำเภอฝางที่รับผิดชอบโดยตรงในพื้นที่ท่องเที่ยวลุ่มน้ำจอนแห่งนี้

4.1.4 ศักยภาพพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีรัฐให้สัมภาษณ์ดังนี้

อรทัย นันทา (ประชาสัมพันธ์อุทยานแห่งชาติดอยฟ้าห่มปก) ระบุว่า “ชุมชนบ้านยางจะมีสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์และมีชื่อเสียงคือผักตอง นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาบ้านยางจะต้องลิ้มรสผักตองที่ขึ้นชื่อนี้ นอกจากนี้ทรัพยากรทางธรรมชาติที่โดดเด่นในบริเวณนี้คือน้ำตกบ้านยาง เป็นน้ำตกที่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวจำนวนมากในหน้าร้อน”

รินดา ทาวรรณ (เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยว อบต.แม่สูน) กล่าวว่า “สำหรับตำบลแม่สูนนั้นมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีศักยภาพจำนวนมากทั้งวัดปางสัก ได้ชื่อว่าเป็นวัดที่มีพระพุทธรูปแกะสลักจากไม้ท่อนเดียวที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย วัดสันปูเลย มีพิพิธภัณฑ์สะสมของเก่าจำนวนมาก วัดวิเวการามมีภาพเขียนสีตามผนังบอกเล่าวิถีชีวิตชาวล้านนา นี่ยังไม่รวมบ้านชาวกะเหรี่ยง และที่อื่นๆอีกเป็นจำนวนมาก”

เมฆ งามมาก (เลขานุการสภา อบต.แม่จอน) ระบุว่า “ในตำบลก็จะมีเพียงบ้านห้วยเตือที่พอมีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพราะเป็นชุมชนชาวมูเซอแดง หรือลาหู่แดงที่ยังคงมีวิถีทางวัฒนธรรมดั้งเดิมให้เห็นอยู่”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีรัฐ สรุปได้ว่าศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความหลากหลายตามแต่ละพื้นที่ทั้งที่ตำบลแม่จอน มีชุมชนบ้านยางที่เป็นชาวจีนยูนนานอาศัยอยู่ สำหรับตำบลแม่สูนก็มีวัดที่มีเอกลักษณ์เป็นจำนวนมาก อาทิ วัดสันปูเลย วัดปางสัก และวัดวิเวการามเป็นต้น ขณะที่บ้านมูเซอแดงก็เป็นอีกหนึ่งชุมชนชาวไทยภูเขาที่ยังคงวิถีทางวัฒนธรรมเดิมไว้

4.1.5 การร่วมวางแผนเพื่อส่งเสริมการตลาดเชิงบูรณาการ ช่องทางการตลาดเชิงบูรณาการและการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีรัฐให้สัมภาษณ์ดังนี้

โสพิศ ปันพรม (ประชาสัมพันธ์ อบต.แม่ข้า) กล่าวว่า “ควรจัดทำเว็บไซต์ที่เป็นเนื้อหาและกิจกรรม รูปภาพไม่ต้องเยอะ และจะมีการอัปเดตอยู่ตลอดเวลา วิทย์ ไทรทัศน์ แผ่นพับ โบชัวร์ นอกจากนี้เราสามารถนำสิ่งต่างๆที่เรามีมาเชื่อมโยงกันได้”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีรัฐ สรุปได้ว่าการร่วมส่งเสริมการตลาด ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว และหาช่องทางการตลาดสามารถทำได้โดยอาศัยช่องทางทางเว็บไซต์โดยทำรูปแบบให้เป็นรูปแบบเดียวกันเชื่อมต่อในเว็บของอบต.และของอุทยานฯ เพราะผู้สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย นอกจากนี้ยังมีช่องทางการตลาดรูปแบบอื่น อาทิ วิทย์ แผ่นพับ โบชัวร์ที่สามารถดำเนินการได้

5. ภาคีเอกชน

5.1 แนวทางในการสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

5.1.1 กิจกรรมที่สามารถสนับสนุนและส่งเสริมการประสานความร่วมมือของภาคี จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีเอกชนให้สัมภาษณ์ดังนี้

อำไพ ปิวรรณนา (ผู้ประกอบการร้านขายของที่ระลึก) ระบุว่า “การไปออกงานแสดงสินค้าหรืองานนิทรรศการที่จัดสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่มีทั้งระดับจังหวัด และระดับประเทศ”

จากการให้สัมภาษณ์ของภาคีเอกชน สรุปได้ว่ากิจกรรมที่สามารถสนับสนุนการประสานความร่วมมือกันคือการหาโอกาสออกงานนิทรรศการหรืองานทางการท่องเที่ยวที่จัดสำหรับ

ผู้ประกอบการในการขายสินค้าทางการท่องเที่ยวของตน วิธีนี้จะสร้างความตื่นตัวให้กับกลุ่มผู้ประกอบการและทำให้เห็นโอกาสในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

5.1.2 ปัญหาและอุปสรรคในการประสานความร่วมมือที่อาจเกิดขึ้น พร้อมแนวทางการแก้ไข จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีเอกชนให้สัมภาษณ์ดังนี้

ชานศักดิ์ วรพล (ผู้ประกอบการรถตู้ตัวอย่าง) ระบุว่า “ถ้าจะมีก็คงเป็นเรื่องที่แต่ละคนมีหน้าที่ที่ต้องทำเยอะ ยิ่งช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวยิ่งแทบไม่ได้เจอหน้ากันเลย ต่างคนต่างต้องดูแลต้อนรับนักท่องเที่ยว”

บัวถา ผั้นปามุน (ผู้ประกอบการสินค้าที่ระลึก และสินค้าแปรรูป) เสนอว่า “เป็นไปได้หรือไม่ที่เราต้องกำหนดข้อตกลงร่วมกันเลยว่าจำเป็นต้องทำอะไร แต่ละคนอาจต้องเสียสละบ้างคนละนิดคนละหน่อย”

จากการให้สัมภาษณ์ของภาคีเอกชน สรุปได้ว่า ปัญหาจากการประสานความร่วมมือที่อาจเกิดขึ้น คือเรื่องภาระหน้าที่ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก และเวลาผู้ประกอบการที่มีอย่างจำกัดโดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวที่ผู้ประกอบการแต่ละคนแทบไม่มีเวลาว่างเลย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาข้อตกลงร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางการประสานงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5.1.3 การได้รับความร่วมมือเพิ่มเติม จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีเอกชนให้สัมภาษณ์ดังนี้

มุกดา วงศ์สุริยะ (ผู้ประกอบการสุวรรณภูมิรีสอร์ทอย่างาง) กล่าวว่า “ต้องการความช่วยเหลือจากอบต.แม่ฮ่องสอน เช่น เข้ามาประชุม พูดคุย กับชุมชน แต่ที่ผ่านมายังไม่เคยเกิดขึ้น อบต.แม่ฮ่องสอน จะพัฒนาเรื่องโครงสร้างพื้นฐานและสามารถทำได้อย่างดี เช่น น้ำ ถนน เป็นต้น แต่สำหรับคุณภาพชีวิตยังไม่ได้รับการดูแล และส่งเสริมเท่าที่ควรโดยเฉพาะเรื่องการท่องเที่ยว”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีเอกชน สรุปได้ว่าผู้ประกอบการในภาคีเอกชนส่วนใหญ่จะอยู่ในตำบลแม่ฮ่องสอนซึ่งที่ผ่านมาการให้ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวของอบต.แม่ฮ่องสอน ยังมีบทบาทน้อยมากเนื่องจาก อบต.มุ่งเน้นการพัฒนาเชิงโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่เป็นลำดับต้นๆ

5.1.4 ศักยภาพพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีเอกชน ให้สัมภาษณ์ดังนี้

สมโภชน์ อินตา (ผู้ประกอบการร้านอาหารอิสลาม) กล่าวว่า “วัฒนธรรมที่นี่เป็นสิ่งที่น่าดึงดูดมาเป็นจุดขายได้ ทั้งวิถีชีวิต อาหารการกิน การแต่งกาย ภาษา ที่หลากหลาย”

อำไพ ปิวรรณนา (ผู้ประกอบการร้านขายของที่ระลึก) ระบุว่า “มองลึกลงไปในส่วนของคนในพื้นที่ คนในพื้นที่และผู้ประกอบการต่างๆ ล้วนมีศักยภาพเช่นเดียวกัน”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีเอกชน สรุปได้ว่า พื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอนมีทรัพยากรทางวัฒนธรรมเป็นสินค้าที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีกลุ่มผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว ที่พร้อมจะขับเคลื่อนพื้นที่แห่งนี้สู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนได้

5.1.5 การร่วมวางแผนเพื่อส่งเสริมการตลาดเชิงบูรณาการ ช่องทางการตลาดเชิงบูรณาการและการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีเอกชนให้สัมภาษณ์ดังนี้

ชานศักดิ์ วรพล (ผู้ประกอบการรถตู้ตัวอย่างบาง) กล่าวว่า “ทางอินเทอร์เน็ตผ่าน bloggong และทางโครงการหลวงก็ประชาสัมพันธ์ช่วยด้วยเช่นกัน”

บัวภา ฝั้นปามูน (ผู้ประกอบการสินค้าที่ระลึก และสินค้าแปรรูป) กล่าวว่า “การประชาสัมพันธ์ผ่านอินเทอร์เน็ต โดยมีอบต. และพัฒนาชุมชนเข้ามาสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ก็ประชาสัมพันธ์ผ่านทางงานนิทรรศการต่างๆ”

สมโภชน์ อินตา (ผู้ประกอบการร้านอาหารอิสลาม) กล่าวว่า “ประชาสัมพันธ์โดยวิธีการบอกปากต่อปากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่นี่ และเมื่อเราไปเที่ยวที่อื่นเราก็บอกประชาสัมพันธ์ลักษณะเดียวกัน”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีเอกชน สรุปได้ว่า การส่งเสริมการตลาด ส่งเสริมผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว และหาช่องทางการตลาดทำได้โดยการใช้การประชาสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ต เป็นหลัก โดยอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานภายในพื้นที่ ในขณะเดียวกันก็เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ผ่านงานแสดงนิทรรศการต่างๆ และวิธีปากต่อปากควบคู่กันไป

6. ภาคีนำนำประชาชน

6.1 แนวทางในการสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

6.1.1 กิจกรรมที่สามารถสนับสนุนและส่งเสริมการประสานความร่วมมือของภาคี จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีผู้นำประชาชนให้สัมภาษณ์ดังนี้

ฟางเชียง แซ่ย่าง (กรรมการชุมชนบ้านสันมะกอกหวาน) ระบุว่า “น่าจะมีการอบรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกันโดยให้คนที่ไม่เคยร่วม และมีความสนใจมีส่วนร่วม”

จากคำให้สัมภาษณ์ภาคีผู้นำประชาชน สรุปได้ว่ากิจกรรมที่สามารถสนับสนุนการประสานความร่วมมือของภาคีคือการอบรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้กับผู้ที่สนใจ เพราะการอบรมจะส่งผลต่อความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้เพิ่มมากขึ้น

6.1.2 ปัญหาและอุปสรรคในการประสานความร่วมมือที่อาจเกิดขึ้น พร้อมแนวทางการแก้ไข จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีผู้นำประชาชนให้สัมภาษณ์ดังนี้

วันชัย นามลือ (ผู้นำชุมชนบ้านทุ่งทอง) ระบุว่า “กลัวว่าระยะเวลาของโครงการจะกลายมาเป็นอุปสรรคในการทำโครงการนี้เพราะที่ผ่านมา เมื่อหมดโครงการทุกคนก็หายไปหมด ก็ไม่มีประโยชน์ ยิ่งงี้ก็อยากให้ดำเนินต่อไปให้ยั่งยืนที่สุด”

จากคำให้สัมภาษณ์ภาคีผู้นำประชาชน สะท้อนให้เห็นว่า ภาคีผู้นำประชาชนมีความวิตกกับการดำเนินการโครงการเพราะที่ผ่านมาเจอเหตุการณ์ที่นักวิจัยเข้ามาศึกษาพอเสร็จสิ้นโครงการก็ขาดการติดต่อไปเลย ทำให้โครงการขาดความต่อเนื่อง

6.1.3 การได้รับความร่วมมือเพิ่มเติม จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีภาคีผู้นำประชาชนให้สัมภาษณ์ดังนี้

อำเภอพรหม อินตะ (กรรมการชุมชนบ้านห้วยลึก) ระบุว่า “วันก่อนได้เข้าร่วมประชุมกับทางอำเภอ ก็เห็นท่าทีว่าทางอำเภอให้ความสนใจกับการดำเนินงานของตำบลแม่สูน”

จากคำให้สัมภาษณ์ภาคีผู้นำประชาชน สะท้อนให้เห็นว่า ทางอำเภอกำลังให้ความสนใจกับโครงการท่องเที่ยวของตำบลแม่สูน ซึ่งถือเป็นโอกาสอันดีที่จะดึงทางอำเภอมามีส่วนร่วมกับภาคีผู้นำประชาชน และโครงการการท่องเที่ยวนี้

6.1.4 ศักยภาพพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอน จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีผู้นำประชาชนให้สัมภาษณ์ดังนี้

ฟางเชียง แซ่ย่าง (กรรมการชุมชนบ้านสันมะกอกหวาน) กล่าวว่า “ในตำบลแม่สูนก็จะมีวัดที่มีชื่อเสียงเป็นจำนวนมาก ทั้งวัดปางสัก หรือวัดเทพประสิทธิ์ที่มีพระพุทธรูปไม้สักแกะสลัก วัดวิเวการามที่มีภาพวาดเล่าเรื่องราวของงานประเพณีสำคัญของชาวล้านนาในอุโบสถ วัดสันปูเลยมีของเก่าเก็บสะสมจำนวนมาก และถ้าเลยเข้าไปอีกหน่อยก็จะมีพระเจ้าทันใจ”

อำเภอพรหม อินตะ (กรรมการชุมชนบ้านห้วยลึก) ระบุว่า “ในพื้นที่ก็จะมีบ้านห้วยเตือที่เป็นบ้านชาวมูเซอที่ยังคงวิถีประเพณีและวัฒนธรรมประจำถิ่นอยู่”

พัตร ตายัง (กรรมการชุมชนบ้านแม่สูนสันติสุข) กล่าวว่า “สำหรับแม่สูนก็มีเยาะนะทั้งพิพิธภัณฑสถาน ชุมชนบ้านยางที่เป็นชุมชนชาวจีนยูนนาน บ้านเมียนที่เป็นชาวมเยื่อนอพยพมาจากจีน และก็วัดต่างๆที่เป็นที่รู้จักของคนในพื้นที่อย่างวัดแม่สูน”

จากคำให้สัมภาษณ์ภาคีผู้นำประชาชน สะท้อนให้เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของพื้นที่ทั้ง 3 ตำบลจัดว่ามีศักยภาพพร้อมรองรับนักท่องเที่ยว ด้วยความหลากหลายของชาติพันธุ์ในพื้นที่ ประกอบกับวัดวาอารามที่มีความเป็นเอกลักษณ์

6.1.5 การร่วมวางแผนเพื่อส่งเสริมการตลาดเชิงบูรณาการ ช่องทางการตลาดเชิงบูรณาการและการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีผู้นำประชาชนให้สัมภาษณ์ดังนี้

ฟางเชียง แซ่ย่าง (กรรมการชุมชนบ้านสันมะกอกหวาน) ระบุว่า “แต่ละตำบลก็มีเว็บไซต์ ข้อมูลการท่องเที่ยวน่าจะใช้เป็นช่องทางประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของตนเองได้”

พัตร ตายัง (กรรมการชุมชนบ้านแม่สูนสันติสุข) เสนอว่า “น่าจะมีเครือข่ายออนไลน์เฉพาะ 3 พื้นที่นี้สำหรับการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารถึงกัน”

จากคำให้สัมภาษณ์ภาคีผู้นำประชาชน สรุปได้ว่า การส่งเสริมการตลาดและช่องทางส่งเสริมการตลาดของภาคีผู้นำประชาชนมุ่งเน้นที่การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์ของแต่ละตำบล และการสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อเป็นสื่อกลางในการติดต่อกันและประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลทางการท่องเที่ยว

7. ภาคิประชาสังคค

7.1 แนวทางในการสร้างควมร่วมือทางกรทอ่งเทียวเชิงวัฒนธรรค

7.1.1 กิจกรรคที่สาคกรสนับสนุนและสงเสริมการประสานควมร่วมือของภาคิจากข้อมูลการสัคภาษณัภาคิประชาสังคคให้สัคภาษณัดังนี

สวัสดี แก้วดี (กรรคการครือข่ายชุมชนรักษัลุ่มน้ำแม่งอน) กล่าวว้า “โดยปกติลุ่มของเราจะมีกิจกรรคเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล่อม และทรัพยากรธรรคชาติในพื้นที่ที่ทาคันเป็นประจ้า”

จากการให้สัคภาษณัภาคิประชาสังคค สรุปลัได้ว่า ภาคิประชาสังคคมีกิจกรรคเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล่อมและทรัพยากรธรรคชาติที่สาคกรสงเสริมและสนับสนุนการประสานควมร่วมือของภาคิได้เป็นอย่างดี

7.1.2 ปัญหาละอุปสรรคในการประสานควมร่วมือที่อาจเกิดขึ้น พร้อมแนวทางกรแก้ไ จากข้อมูลการสัคภาษณัภาคิประชาสังคคให้สัคภาษณัดังนี

ประภาส จันทรัเชียว (กรรคการครือข่ายชุมชนรักษัลุ่มน้ำแม่งอน) ระบුව้า “ที่ผ่านมาเวลาประสานควมร่วมือกันก็มึบ้างที่มึความคิดเห็นไม่ตรงกันเนื่องจากไม่เข้าใจเรื่งที่ต้องการประสาน แต่สุดท้ายก็เข้าใจกันได้ ผมจึงมองว้าปัญหาละอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นคงจะเป็นเรื่งประมาณนี”

ศรีไพร แก้วใจ (กรรคการครือข่ายชุมชนรักษัลุ่มน้ำแม่งอน) กล่าวว้า “เท่าที่เคยเจอ ก็จะมีประมาณว้าบางคนมีหน้าที่การงานเยะทำให้ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมพุดคยกัน”

จากการให้สัคภาษณัภาคิประชาสังคค สรุปลัได้ว่า ปัญหาละอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นกับการประสานควมร่วมือของภาคิประชาสังคคล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาละที่พบเจอในระหว่างการประชุมของลุ่มรักษัลุ่มน้ำแม่งอนที่ผ่านมา คือความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันเนื่องจากไม่เข้าใจเรื่งที่ต้องประสานควมร่วมือ และบางคนไม่มีเวลาในการเข้าร่วมพุดคยกัน

7.1.3 การได้ร่วควมร่วมือเพิ่มเติค จากข้อมูลการสัคภาษณัภาคิประชาสังคคให้สัคภาษณัดังนี

ประภาส จันทรัเชียว (กรรคการครือข่ายชุมชนรักษัลุ่มน้ำแม่งอน) กล่าวว้า “ต้องการได้ร่วควมร่วมือจากอบต.เพิ่มมากขึ้น เพราะที่ผ่านมายังไม่ได้รับควมร่วมือมากนัก”

จากการให้สัคภาษณัของภาคิประชาสังคค สรุปลัได้ว่า ภาคิประชาสังคคต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่งอนมามีส่วนร่วมกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรคชาติและสิ่งแวดล่อมให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ร่วถึงสนับสนุนและสงเสริมการทอ่งเทียวเชิงวัฒนธรรคในพื้นที่ให้เป็นที่ยุ้จักเพิ่มมากขึ้น

7.1.4 ศักยภาพพื้นที่ทอ่งเทียวเชิงวัฒนธรรคพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอน จากข้อมูลการสัคภาษณัภาคิประชาสังคค ให้สัคภาษณัดังนี

ศรีไพร แซ่เจ้า (กรรคการครือข่ายชุมชนรักษัลุ่มน้ำแม่งอน) ระบුව้า “ที่ทอ่งเทียวทางวัฒนธรรคที่ดูจะมีศักยภาพในพื้นที่ก็จะเป็นบ้านยาง เพราะที่นีเป็นชุมชนชาวจันญูนานที่มีวิถีชีวิตอันเอกลักษณ์ ที่สำคัญคนในพื้นที่มึทั้งคณพุทธ คริสต์ และอิสลาม แต่ก็อยู่กันได้ ไม่มีปัญหาละ”

สมจิต หนูคำ (กรรมการเครือข่ายชุมชนรักษาลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน) กล่าวเสริมว่า “ในพื้นที่บ้านยางก็ยังมีพิพิธภัณฑสถานที่เป็นพิพิธภัณฑสถานทางวัฒนธรรมในชุมชน และระหว่างทางมาบ้านยางก็ยังมีวัดสำคัญหลายที่ที่เป็นวัดต้นแบบอนุรักษ์วัฒนธรรมตำบลอย่างวัดแม่ฮ่องสอน และกั้วัดสุคันธวาริ”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีประชาสังคม สรุปได้ว่า พื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพหลายแห่ง อาทิ ชุมชนบ้านยาง ชุมชนที่ยังคงวิถีชีวิตของชาวจีนยูนนานอันเป็นเอกลักษณ์ พิพิธภัณฑสถานหลวงที่ ๑ (ฝาง) พิพิธภัณฑสถานที่บอกเล่าเรื่องราวพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับคนชุมชน วัดแม่ฮ่องสอน และวัดสุคันธวาริวัดส่งเสริมวัฒนธรรมตำบล เป็นต้น

7.1.5 การร่วมวางแผนเพื่อส่งเสริมการตลาดเชิงบูรณาการ ช่องทางการตลาดเชิงบูรณาการและการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว จากข้อมูลการสัมภาษณ์ภาคีประชาสังคมให้สัมภาษณ์ดังนี้

สมจิต หนูคำ (กรรมการเครือข่ายชุมชนรักษาลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน) กล่าวว่า “ควรต้องมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในพื้นที่ผ่านสื่อต่างๆเพิ่มมากขึ้นทั้งโบชัวร์ แผ่นพับ อินเทอร์เน็ต”

ประภาส จันทรเชียว (กรรมการเครือข่ายชุมชนรักษาลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน) ระบุว่า “ประชาสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ต พวกเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook, Twitter”

จากการให้สัมภาษณ์ภาคีประชาสังคม สรุปได้ว่า การส่งเสริมการตลาดและผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวของภาคีประชาสังคมมุ่งเน้นไปที่การทำประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ อาทิ โบชัวร์ แผ่นพับ และทางอินเทอร์เน็ตโดยใช้กระแสของสื่อสังคมออนไลน์ จำพวก Facebook และ Twitter เป็นช่องทางนำเสนอข้อมูล

จากการสัมภาษณ์แต่ละภาคีเพื่อหาแนวทางในการสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า แต่ละภาคีมีแนวทางในการสร้างความร่วมมือที่แตกต่างกันไปตามแต่ละบริบทของแต่ละภาคี จากนั้นผู้วิจัยนัดหมายแต่ละภาคีเพื่อประชุมและสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางในการสร้างความร่วมมือระดับกลุ่มต่อไปดังผลการศึกษาต่อไปนี้

8. กลุ่มความร่วมมือของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

8.1 แนวทางในการสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

8.1.1 กิจกรรมที่สามารถสนับสนุนและส่งเสริมการประสานความร่วมมือของภาคี จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มความร่วมมือของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ให้สัมภาษณ์ดังนี้

สายัณต์ ปัญญา (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหลายฝาง) เสนอว่า “น่าจะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมวัฒนธรรมชุมชนประมาณว่าให้คนในพื้นที่มีส่วนร่วม เช่น การแสดงทางวัฒนธรรมของชนเผ่า การแสดงของเด็กๆแต่ละโรงเรียน โดยใช้พื้นที่ถนนคนเดินทุกวันอังคารเป็นสถานที่จัดแสดง ก็น่าที่จะทำให้เกิดความร่วมมือกันมากขึ้น กลุ่มก็จะเป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น”

จากการให้สัมภาษณ์ของสมาชิกกลุ่มความร่วมมือพหุภาคีฯ สรุปได้ว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมการประสานความร่วมมือควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมวัฒนธรรมโดยใช้ถนนคนเดินในตัวอำเภอเป็นศูนย์กลางการจัดแสดง ทั้งวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขา และวัฒนธรรมล้านนา

8.1.2 ปัญหาและอุปสรรคในการประสานความร่วมมือที่อาจเกิดขึ้น พร้อมแนวทางการแก้ไข จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มความร่วมมือของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ให้สัมภาษณ์ดังนี้

สายันต์ ปัญญา (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหลายฝาง) เสนอว่า “เมื่อมีการรวมตัวกันกลุ่มของเราจะใหญ่ขึ้นไม่เหมือนครั้งก่อนที่ยังเป็นแค่กลุ่มย่อยๆอยู่ ถึงตอนนี้การประสานงานเอयरภาระหน้าที่ต่างๆเอयर ก็ต้องมีเพิ่มขึ้น ก็อยากจะขอให้เสียสละกันเพิ่มขึ้นอีกสักกิด”

ธีรยุทธ ไชยเวช (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านยาง) กล่าวเสริมว่า “ตอนนี้ต้องมีใจอาจจะขาดทุนซักกิดหน่อยคงไม่เป็นไร ขาดทุนเพื่อกำไร เพื่อความร่วมมือที่ยั่งยืนของทุกคน”

จากการให้สัมภาษณ์ของสมาชิกกลุ่มความร่วมมือพหุภาคีฯ สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคอาจเกิดขึ้นจากภาระหน้าที่ที่มีเพิ่มมากขึ้นจากเดิมของแต่ละภาคี อาจส่งผลให้การประสานความร่วมมือไม่เป็นไปตามที่กำหนด ดังนั้นจึงมีการขอความร่วมมือกันล่วงหน้าเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการประสานความร่วมมือระหว่างกัน

8.1.3 การได้รับความร่วมมือเพิ่มเติม จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มความร่วมมือของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ให้สัมภาษณ์ดังนี้

สุรินทร์ จิระพงษ์ปริดา (ครูประจำโรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์) ระบุว่า “ถึงตอนนี้ทางอำเภอ นำมีส่วนร่วมกับโครงการนี้ได้มากที่สุด เพราะอย่างน้อยโครงการนี้ก็เป็นส่งเสริมการท่องเที่ยวในอำเภอฝางโดยตรง และพื้นที่ทั้ง 3 ตำบลนี้ก็อยู่ในอำเภอฝางด้วย”

สมศักดิ์ กองจาย (เลขานุการ นายก อบต.แม่ฮอน) กล่าวว่า “ตอนนี้ทางอำเภอก็ให้ความสนใจเรื่องการท่องเที่ยวอยู่ อย่างครั้งก่อนผมก็ได้มีโอกาสนำเสนอการท่องเที่ยวของตำบลแม่ฮอนว่าทำอะไรไปแล้วบ้างในตอนนี้”

จากการให้สัมภาษณ์ของสมาชิกกลุ่มความร่วมมือพหุภาคีฯ สรุปได้ว่า สมาชิกต้องการได้รับความร่วมมือจากทางอำเภอมามากที่สุดเนื่องจากทางอำเภอสามารถช่วยผลักดันและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี สำหรับทางอำเภอเองขณะนี้กำลังให้ความสนใจกับการท่องเที่ยวเช่นเดียวกัน ซึ่งหากมีการเชิญเข้าร่วมพูดคุยกันในครั้งนี้หน้าคิดว่าทางสมาชิกของโครงการจะได้พูดคุยเรื่องการสร้างรูปแบบความร่วมมือพหุภาคีฯ ให้กับทางอำเภอรับทราบต่อไป

8.1.4 ศักยภาพพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮอน จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มความร่วมมือของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ให้สัมภาษณ์ดังนี้

คุณสมบัติ ลุงปา (เจ้าหน้าที่สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง) ระบุว่า“ในส่วนของแม่ฮ่องสอนก็จะมีบ้านยาง ชุมชนชาวจีนยูนนานที่ยังคงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ วัดต่างๆ ที่มีชื่อเสียงและเป็นวัดอนุรักษ์วัฒนธรรมประจำหมู่บ้านหลายแห่ง บ้านปางควายที่เป็นบ้านชาวเมียนมาที่ตอนนี้อาศัยอยู่ค่อนข้างยาก”

วรชัย อินตะแก้ว (พัฒนาชุมชน ตำบลแม่ข่า) กล่าวว่า“แม่ข่า อย่างที่บอก ถ้าเป็นทางวัฒนธรรมก็จะมีที่บ้านห้วยเตือ ที่เป็นบ้านชาวมูเซอแดง หรือลาหู่แดง เท่านั้น”

สมศักดิ์ กองฉาย (เลขานุการ นายก อบต.แม่สุ่น) กล่าวว่า “อย่างที่เคยบอกไปว่าแม่สุ่นมีที่เที่ยวยะเยะทั้งวัดวาอารามที่มีชื่อเสียงอย่างวัดปางสัก วัดสันปูเลย วัดวิเวการาม และยังมีบ้านชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง และโฮมสเตย์บ้านแม่สุ่นน้อย”

จากการให้สัมภาษณ์ของสมาชิกกลุ่มความร่วมมือพหุภาคีฯ สรุปได้ว่า ศักยภาพพื้นที่ท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในทั้ง 3 ตำบลมีศักยภาพอย่างมาก เพราะเต็มไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลายซึ่งยังคงวัฒนธรรมและประเพณีประจำชาติพันธุ์ไว้อย่างน่าภาคภูมิใจ รวมถึงวัดที่มีชื่อเสียงซึ่งมีจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชม

8.1.5 การร่วมวางแผนเพื่อส่งเสริมการตลาดเชิงบูรณาการ ช่องทางการตลาดเชิงบูรณาการและการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มความร่วมมือของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ให้สัมภาษณ์ดังนี้

อรทัย นันตา (ประชาสัมพันธ์อุทยานแห่งชาติดอยฟ้าห่มปก) ระบุว่า“ช่องทางที่ใกล้ตัวที่สุดที่สามารถใช้ได้คือเว็บไซต์ ของแต่ละหน่วยงาน แต่ก็ต้องพยายามอัปเดตข้อมูลบ่อยๆ”

สมโภชน์ อินตา (ผู้ประกอบการร้านอาหารอิสลาม) กล่าวว่า “อย่างที่เคยบอกไป ครั้งก่อนประชาสัมพันธ์โดยวิธีการบอกปากต่อปาก ผมมองว่าดีผมดีมาก แต่ยังไงก็ต้องทำให้ได้อย่างที่บอกด้วย”

โสพิศ ปันพรม (ประชาสัมพันธ์ อบต.แม่ข่า) กล่าวว่า “การประชาสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ตต่างๆ ตอนนี้เป็นที่นิยมมากก็อย่างพวก Facebook Twiter แล้วก็พวกแผ่นพับ โบชัวร์ คู่มือทางเที่ยวต่างๆ”

จากการให้สัมภาษณ์ของสมาชิกกลุ่มความร่วมมือพหุภาคีฯ สรุปได้ว่า ช่องทางการตลาดและส่งเสริมผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวสามารถดำเนินการได้โดยผ่านเว็บไซต์ของแต่ละหน่วยงานเป็นลำดับแรก และช่องทางอื่นๆเช่นทางสังคมออนไลน์ที่กำลังเป็นที่นิยมอยู่ในขณะนี้ รวมถึงการบอกต่อ การใช้แผ่นพับ โบชัวร์ หรือคู่มือการท่องเที่ยวต่างๆเป็นต้น

8.1.6 คณะกรรมการในการประสานความร่วมมือ จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มความร่วมมือของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย

คณะกรรมการกลุ่มความร่วมมือพหุภาคีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่อง

ประธาน

คุณสายันต์ ปัญโญ 35 เสียง

รองประธาน

แม่ข่าย	-	คุณชัยประวัฒน์ ไชยคำ
แม่ฐาน	-	คุณสมศักดิ์ กองฉาย
แม่ฮ่อง	-	คุณสุรินทร์ จิระพงษ์ปรีดา

ฝ่ายประสานงานรายตำบล

แม่ข่าย	-	คุณวรชัย อินตะแก้ว
แม่ฐาน	-	คุณสมศักดิ์ กองฉาย
แม่ฮ่อง	-	คุณวินัย ทองพูล

ฝ่ายประสานงานรายภาคี

ภาคีเครือข่ายกาญจนาภิเษก	=	คุณกษิตศ รัตนโอภาส และคุณจากรวรรณ ยิ้มหิน
ภาคีสถาบันการศึกษา	=	คุณเบญจมาศ ศรีสุข
ภาคีศาสนสถาน	=	พระอธิการจันทร์แก้ว ขนดิธโร
ภาคีรัฐ	=	คุณอรทัย นันตา
ภาคีเอกชน	=	คุณวินัย ทองพูล
ภาคีผู้นำประชาชน ตำบลแม่ฐาน	=	คุณกัญญา แปะคำ ประสานกับ คุณสมศักดิ์ กองฉาย
ตำบลแม่ข่าย	=	คุณวันชัย นามลือ ประสานกับ คุณวรชัย อินตะแก้ว
ตำบลแม่ฮ่อง	=	คุณพัตร ตายัง ประสานกับ คุณสุรินทร์ จิระพงษ์ปรีดา
ภาคีประชาสังคม	=	คุณประภาส จันทรเขียว

เลขานุการกลุ่ม

คุณบรรชร สุรศาสตร์พิศาล

เหรัญญิกกลุ่ม

คุณธีรยุทธ ไชยเวช

ข้อเสนอแนะ

ธีรยุทธ ไชยเวช (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านยาง) เสนอว่า สำหรับการดำเนินการเรื่อง ศูนย์กลางการท่องเที่ยวหรือศูนย์ประสานการท่องเที่ยว คงต้องแบ่งออกเป็น 2 ระยะ แผนแรกคือระยะเร่งด่วน ต้องปรับปรุงศูนย์ที่อบต.ก่อน ระยะที่สองคือ ระยะยาว ควรดำเนินการที่วัดหาดสำราญ ทั้งป้ายศูนย์ข้อมูลข่าวสาร สะดวกในการขยายไปทั้งสามอำเภอ แล้วเอาบุคลากรมาลง เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ลงตรงนี้ให้หมด พระอาจารย์ก็สามารถดึงดูดศักยภาพเด็กให้มีส่วนร่วมตรงนี้ได้เพิ่มเติม

จากการให้สัมภาษณ์ของสมาชิกกลุ่มความร่วมมือพหุภาคีฯ สรุปได้ว่า สิ่งที่สมาชิกเห็นควรให้รีบดำเนินการแบ่งเป็น 2 ระยะคือ ระยะเร่งด่วน ซึ่งเป็นการปรับปรุงศูนย์ข้อมูลข่าวสารทางการ

ท่องเที่ยว หน้าอบต.ให้ใช้ประโยชน์ได้มากกว่าเดิม ขณะที่แผนสองเป็นแผนระยะยาวที่สมาชิกเห็นว่าควรจัดตั้งศูนย์ประสานความร่วมมือ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้นักท่องเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จที่วัดหาดสำราญ เนื่องจากความได้เปรียบด้านที่ตั้งที่สามารถเชื่อมโยงพื้นที่ท่องเที่ยว 3 ตำบลได้อย่างชัดเจน

2.5) ผลการศึกษาการติดตามการสร้างความร่วมมือในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ภายหลังการประชุมกลุ่มย่อย และการประชุมรวมที่ผ่านมา ทำให้ผู้วิจัยได้รูปแบบความร่วมมือของแต่ละภาคี และรูปแบบความร่วมมือในภาพรวมของทุกภาคี รวมถึงแนวทางการร่วมมือที่จะดำเนินการร่วมกันต่อไป โดยผู้วิจัยใช้เวลาเดือนมกราคม 2554 ทั้งเดือน รวมระยะเวลา 1 เดือน สำหรับการติดตามความก้าวหน้าเบื้องต้นของกลุ่มความร่วมมือของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ภายหลังการประชุมที่ผ่านมา โดยผลที่ได้พบว่า

1. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก/ภาคีในช่วงที่ผ่านมา จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มความร่วมมือของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ให้สัมภาษณ์ดังนี้

พระครูวิจิตรธรรมวัฒน์ (เจ้าอาวาสวัดวิเวกการาม) ระบุว่า “อาตมาก็ได้พูดคุยกับเจ้าอาวาสวัดหาดสำราญ กับเจ้าอาวาสวัดสันปูเลยบ่อยครั้งขึ้น ยิ่งช่วงนี้ก็จะส่งข่าวสารถึงกันอยู่ตลอด”

สมศักดิ์ กองจาย (เลขานุการ นายก อบต.แม่สุ่น) กล่าวว่า “ได้ประสานกันมากขึ้น และก็ได้ออกมาพบปะกับภาคีในเครือข่ายด้วยเช่นกัน”

อรทัย นันตา (ประชาสัมพันธ์อุทยานแห่งชาติดอยฟ้าห่มปก) กล่าวว่า “ที่ผ่านมาก็ถือว่าดีขึ้นได้พูดคุยกับภาคีอื่นๆเพิ่มมากขึ้น”

จากการให้สัมภาษณ์ของสมาชิกกลุ่มความร่วมมือพหุภาคีฯ สรุปได้ว่า ในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมาหน่วยงานในภาคีเดียวกัน และแต่ละภาคีมีโอกาสพูดคุยกันมากขึ้น รวมถึงได้ประสานความร่วมมือกันซึ่งกันและกันเพิ่มขึ้นด้วย

2. ประสิทธิภาพการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มความร่วมมือของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ให้สัมภาษณ์ดังนี้

วรชัย อินตะแก้ว (พัฒนาชุมชน ตำบลแม่ข้า) ระบุว่า “แค่เดือนเดียวอาจจะยังวัดไม่ได้สักเท่าไร แต่ที่ผ่านมาก็เห็นได้ชัดว่าคนเริ่มตื่นตัวกันมากขึ้น”

อรทัย นันตา (ประชาสัมพันธ์อุทยานแห่งชาติดอยฟ้าห่มปก) กล่าวว่า “ที่ผ่านมาก็ถือว่าน่าพอใจ โดยเฉพาะความสนใจของคนในพื้นที่ที่เพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แต่ยังคงต้องใช้เวลาต่อไป”

พระอธิการจันทร์แก้ว ขันติโร (เจ้าอาวาสวัดหาดสำราญ) กล่าวว่า “สำหรับอาตมาปีนี้ถือว่าเริ่มเป็นรูปเป็นร่างมากขึ้น นักท่องเที่ยวอยากทราบว่าที่เที่ยวที่ไหน อาตมาก็บอกได้ แนะนำได้ ยิ่งใกล้ดีกว่าแต่ก่อนแน่นอน”

จากการให้สัมภาษณ์ของสมาชิกกลุ่มความร่วมมือพหุภาคีฯ สรุปได้ว่า ช่วงระยะเวลาเพียงแค่เดือนเดียวยังไม่สามารถวัดความสำเร็จของโครงการได้ แต่ประสิทธิภาพการดำเนินความร่วมมือร่วมกันจัดอยู่ในระดับที่น่าพอใจ แต่อย่างไรก็ตามคงต้องใช้เวลาอีกสักระยะเพื่อสร้างให้รูปแบบมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. ความสามารถในการดำเนินความร่วมมือท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่จะมีต่อไป จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มความร่วมมือของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่อง อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงใหม่ ให้สัมภาษณ์ดังนี้

สมศักดิ์ กองฉาย (เลขานุการ นายก อบต.แม่สุ่น) กล่าวว่า “คิดว่าจะเป็นไปได้ดีนะ เพราะตอนนี้ก็ดูหลายๆคนสนใจ และตื่นตัวเป็นอย่างมาก”

ธีรยุทธ ไชยเวช (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านยาง) ระบุว่า “มีแนวโน้มดี แต่ต้องอย่าให้ขาดช่วงเพราะไม่จันอาจต่อไม่ติด”

สายันต์ ปัญญา (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหลายฝาง) กล่าวว่า “ช่วงนี้นั้นช่วงท่องเที่ยวคนเลยเยอะ มันเลยดูคึกคัก ต้องตอนที่คนน้อยๆ แล้วค่อยมาดูกันอีกที”

จากการให้สัมภาษณ์ของสมาชิกกลุ่มความร่วมมือพหุภาคีฯ สรุปได้ว่า ความสามารถในการดำเนินความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสามารถดำเนินไปได้อย่างแน่นอน เพราะที่ผ่านมาถือว่ามีแนวโน้มการดำเนินความร่วมมือเป็นไปในทิศทางที่ดี

4. ความร่วมมือในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถพัฒนาให้เข้ากับสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันได้มากน้อยเพียงใด จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มความร่วมมือของพหุภาคีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่อง อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงใหม่ ให้สัมภาษณ์ดังนี้

อรทัย นันตา (ประชาสัมพันธ์อุทยานแห่งชาติดอยฟ้าห่มปก) ระบุว่า “น่าจะพัฒนาได้สินะเพราะปีนี้รู้สึกว่าจะมีรายการโทรทัศน์มาทำรายการที่นี้เยอะกว่าปีก่อนๆ ทำให้นักท่องเที่ยวมาเยอะขึ้น ทางเราก็ได้ประชาสัมพันธ์ที่ท่องเที่ยวต่างๆ เยอะขึ้น นักท่องเที่ยวก็ดูสนใจมากขึ้นด้วย”

วินัย ทองพูล (ผู้ประกอบการร้านอาหารดอยเหมยอย่างขาง) กล่าวว่า “ช่วงเดือนที่ผ่านมาก็ยังอยู่ในช่วงไฮซีซั่น คนก็ยังมากันเยอะ แยกที่มาทานอาหารที่ร้านผมก็ถามเยอะถึงที่เที่ยวที่นี้ว่ามีอะไรอีกบ้าง ผมก็มีโอกาสได้แนะนำหลายๆที่ที่ได้จากการพูดคุยกันที่ผ่านมานะ”

จากการให้สัมภาษณ์ของสมาชิกกลุ่มความร่วมมือพหุภาคีฯ สรุปได้ว่า ความร่วมมือในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่กำลังดำเนินการนี้สามารถพัฒนาให้เข้ากับสถานการณ์การท่องเที่ยวได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเป็นช่วงที่สามารถประสานความร่วมมือถึงกันได้อย่างชัดเจนมากที่สุด